

Тимчук С.В.

**СЛОВНИК ТЕРМІНІВ З ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА»**

УМАНЬ - 2024

УДК. 338.479

Т41

Рецензенти:

І. М. Поворознюк – кандидат економічних наук, доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Л.М. Нещадим – кандидат економічних наук, доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Рекомендовано до друку колективом кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Уманського національного університету садівництва (протокол № 8 від 18.03. 2024 р.)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Фальтету менеджменту Уманського національного університету садівництва
(протокол № 1 від 26.09.2024 р.)*

Тимчук С. В.

Т41 Словник термінів з дисципліни «Основи туризмознавства». /
С. В. Тимчук. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2024. 110 с.

Словник містить 784 понять і термінів, що розкривають суть туризмознавства, його основ та особливості. Словник може бути корисним для розширення розуміння ключових понять і термінів в цій галузі для викладачів і студентів спеціальності 242 «Туризм і рекреація» освітнього рівня «бакалавр».

УДК. 338.479

ЗМІСТ

	Стор.
Передмова	4
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади основи туризму як економічного та соціального явища	
Тема 1. Туризм як суспільне явище	5
Тема 2. Нариси з історії туризму	30
Змістовий модуль 2. Туризм як економічна категорія	
Тема 3. Туризм як економічна діяльність	34
Тема 4. Ринок туристичних послуг	49
Змістовий модуль 3. Економічні основи туристичної діяльності	
Тема 5. Основи організації туристичного процесу	56
Тема 6. Основи туристичної діяльності	65
Змістовий модуль 4. Нормативні основи регулювання туристичної діяльності	
Тема 7. Регулювання туристичної діяльності	72
Тема 8. Нормативно-правові основи туристичної діяльності у сільському зеленому туризмі	75
Предметний покажчик	81
Список рекомендованої літератури	92

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна «Основи туризмознавства» є важливою частиною освітньої програми Туризм спеціальності 242 «Туризм і рекреація» на освітньому рівні бакалавра. Цей курс спрямований на ознайомлення студентів з фундаментальними концепціями та ключовими аспектами туризму, розкриваючи основи та особливості цієї галузі.

Терміни, які зібрані в словнику, включають теоретичні та практичні аспекти туризмознавства, включаючи історію розвитку туризму, види туризму, туристичну інфраструктуру, організаційні та управлінські аспекти галузі. Зокрема, увага приділяється туристичним ринкам, маркетингу та стратегічному управлінню у сфері туризму.

За структурою словник містить перелік термінів з дисципліни «Основи туризмознавства», що розміщені в порядку вивчення студентами тем згідно робочої програми. У словнику міститься алфавітний покажчик, що робить словник зручним у користуванні. Словник термінів має допомогти викладачам у викладанні навчальних дисциплін «Основи туризмознавства», а також студентам у підготовці до практичних занять і засвоєнні теоретичних знань задля підтримки професійного розвитку.

У словнику широко використано матеріали нормативно-правової документації, що регламентують діяльність у сфері туризму. Такі матеріали включають в себе законодавчі акти, розпорядження та інші правові норми, які регламентують різні аспекти туристичної індустрії. А також підручників, навчальних посібників і наукових статей, у яких містяться доктринальні визначення з відповідної проблематики.

Словник термінів з дисциплін «Основи туризмознавства» розрахований на студентів, аспірантів, викладачів і всіх, хто цікавиться сучасними проблемами теорії та практики туризмознавства. Словник стане невід'ємним інструментом у навчанні, дослідженнях та професійній діяльності всіх, хто цікавиться сучасними теоретичними та практичними аспектами туризмознавства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОСНОВИ ТУРИЗМУ ЯК ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА

ТЕМА 1. ФУНКЦІЇ ТУРИЗМУ, УМОВИ ТА ФАКТОРИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Мандрівка	<p>1) переміщення за допомогою транспорту або пішки, звичайно далеко за межі постійного місцеперебування; подорож [242].</p> <p>2) переміщення людини, груп людей, об'єднаних певним інтересом (експедиції, міграції тощо), у просторі та часі, відповідний спосіб життєдіяльності, притаманний певним етносам (напр, пуштуни, белуджі), окремим індивідуумам (дервіші) [85].</p>
Мандрівник	це людина, яка вирушає в подорож за межі постійного місця проживання з метою ознайомлення з природою та життям населення іншої території без чітких часових і просторових обмежень [242].
Науково-технічний прогрес	це поступовий рух науки і техніки, еволюційний розвиток усіх елементів продуктивних сил суспільного виробництва на основі широкого пізнання та освоєння зовнішніх сил природи; це об'єктивна, постійна закономірність розвитку матеріального виробництва, результатом якої є послідовне вдосконалення техніки, технології та організації виробництва, підвищення його ефективності [52].
Урбанізація	це зростання значення міст у розвитку суспільства, яке супроводжується ростом і розвитком міських поселень, зростанням питомої ваги міського населення, поширенням міського способу життя в певному регіоні, країні, світі [52].
Вільний час	це частина позаробочого часу людини, не зайнятого проблемами підтримання повсякденної життєдіяльності [185].
Соціальна гарантія	це матеріальні і юридичні запоруки, які забезпечують реалізацію соціально-економічних і соціально-політичних прав членів суспільства [208].
Подорож	це переміщення якоюсь певною територією з метою її вивчення, а також із загальноосвітньою, пізнавальною, спортивною цілями [147].
Туризм	це ряд явищ і взаємин у результаті подорожей людей, доти, доки не призводить до їхнього постійного

перебування у визначеному місці і не пов'язане з одержанням ними якої-небудь вигоди (прибутку) [234].

це сукупність різних напрямів економічної діяльності, взаємодія яких, прямо чи опосередковано, задовольняє потреби туристичного потоку та виступає каталізатором сучасних суспільно-економічних процесів [121].

це форма масових подорожей та відпочинку з метою ознайомлення з навколишнім середовищем, що характеризується екологічною, освітянською та іншими функціями [45].

це соціально-економічне явище, сформоване історично та представлене самодіяльністю конкретної особи з метою проведення вільного часу й діяльністю підприємств індустрії туризму з організації подорожі та споживання туристичного продукту, що визначається масовістю й організованістю процесу узгодження попиту та пропозиції на ринку туристичних послуг [234].

це тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування [111].

Турист

це особа, яка здійснює подорож по Україні або до іншої країни з незабороненим законом країни перебуванням на термін від 24 год до одного року без здійснення будь-якої оплачуваної діяльності та із зобов'язанням залишити країну або місце перебування в зазначений термін [111].

Відпочинок

це проведення часу, метою якого є відновлення нормального стану організму, переважно проходить в горизонтальному положенні, без впливу зовнішніх факторів (телефон, ноутбук, тощо) [29].

Відпустка

це час відпочинку, який обчислюється в календарних днях і надається працівникам із збереженням місця роботи і заробітної плати [104].

Екскурсант

це тимчасовий (одноденний) відвідувач місцевості, населеного пункту або країни, незалежно від його громадянства, статі, мови і релігії, знаходиться в цій місцевості в цілях туризму менш ніж 24 години [129].

Тимчасові відвідувачі	це туристи (тимчасові відвідувачі – не менше 24 годин) з метою відпочинку, відпустки, лікування, освіти, релігії, спорту, у ділових цілях, за сімейними обставинами, у відрядженні і для участі в конференціях; екскурсанти (тимчасові відвідувачі – менше 24 годин), в тому числі круїзні туристи [232].
Суб'єкт туризму	це особа, яка здійснює подорож, задовольняючи свої рекреаційні потреби відповідно до суб'єктивної мотивації [234].
Індустрія туризму	це сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів [144].
Туристичний ринок	це система відносин, сформована попитом (турист) і пропозицією (індустрія туризму) щодо формування та споживання туристичного продукту [150].
Туристичний бізнес	це вид підприємницької діяльності з виробництва послуг та товарів туристичного призначення, які реалізуються на туристичному ринку з метою отримання прибутку [222].
Туристичний продукт	це специфічні споживчі блага (сукупність товарів, послуг і дійсних туристичних благ: клімат, ландшафт, акваторії тощо), які задовольняють потребу подорожуючої людини і сприяють здійсненню мети подорожі [149].
Рекреаційна функція туризму	це відновлення не тільки фізичних, інтелектуальних, а й моральних якостей людини [195].
Рекреація	це система заходів, пов'язана з використанням вільного часу людей для їхньої оздоровчої, культурно-ознайомчої та спортивної діяльності на спеціалізованих територіях, які розміщені поза їхнім постійним помешканням [190].
Рекреаційні ресурси	це об'єкти, явища і процеси природного та антропогенного походження, що використовуються або можуть бути використані для розвитку рекреації і туризму, які є матеріальною і духовною основою формування територіальної рекреаційної системи різного типу і таксономічного рангу [164, 267].

Лікувальна функція туризму	це одна з основних функцій туризму, яка полягає в оздоровленні та відновленні фізичного та психічного здоров'я людини [195].
Соціальна функція туризму	це одна з основних функцій туризму, яка полягає в задоволенні соціальних потреб людини, таких як потреба в спілкуванні, пізнанні, відпочинку, самовираженні [197].
Спортивний туризм	це подорожі з метою участі в спортивних змаганнях або просто для активного відпочинку [263].
Молодіжний туризм	це подорожі та екскурсії дітей, юнацтва й молоді, під час яких реалізуються завдання освіти, виховання, всебічного розвитку, оздоровлення та психофізичної реабілітації особистості на основі використання туристичних ресурсів [115].
Сімейний туризм	це подорож, яку здійснює сім'я з дітьми, який має ряд переваг, як для дітей, так і для батьків [52].
Волонтуризм	це форма туризму, в якій люди добровільно беруть участь у різних благодійних або соціальних проектах під час подорожей [52].
Культурна функція туризму	це одна з основних функцій туризму, яка полягає в ознайомленні людини з культурою інших народів, їхньою історією, традиціями, звичаями, мистецтвом та архітектурою [257].
Культурно-пізнавальний туризм	це подорож із пізнавальними цілями, яка знайомить туриста з культурними цінностями, розширює його кругозір [33].
Культурно-історичний туризм	це інтерес до історії країни, відвідування історичних пам'яток та пам'ятних місць, тематичних лекцій з історії та інших заходів) [53].
Культурно-подієвий туризм	це інтерес до старовинних традиційних або сучасних культурних постановочних заходів або події (свята, фестивалі) та участь в них [53].
Культурно-релігійний туризм	це інтерес до видів релігії або релігії країни, відвідування культових споруд, місць паломництва, ознайомлення з релігійними традиціями, ритуалами та обрядами, тематичні лекції з релігії [53].
Культурно-археологічний туризм	це інтерес до археології країни, відвідування пам'яток давнини, місць розкопок, участь у археологічних експедиціях [53].

Культурно-етнографічний туризм	це інтерес до культури народностей або народу, об'єктів, предметів та явищ національної культури, побуту, одягу, мови, народності, традицій етнічної творчості [53].
Культурно-етнічний туризм	це відвідування батьківщини предків, ознайомлення з культурною спадщиною свого народу, етнічних заповідних територій, етнічних тематичних парків [53].
Культурно-антропологічний туризм	це інтерес до представників етносу в розвитку, з точки зору еволюції; відвідування країни з метою ознайомлення з сучасною «живою культурою» [53].
Культурно-екологічний туризм	це інтерес до взаємодії природи та культури, до природно-культурних пам'яток, відвідування природно-культурних об'єднань, участь у культурно-екологічних програмах [53].
Етнографічний туризм	це подорожі з метою ознайомлення з етнічними групами та їхньою культурою [262].
Релігійний туризм	це вид туристичних переміщень представниками різних конфесій із культурною метою. Інтерес до такого виду туризму як окремої туристичної галузі зростає й викликає додатковий інтерес [44].
Музейний туризм	це різновид туризму, специфіка якого полягає у використанні туристського потенціалу музеїв і територій, які до них прилягають [152].
Екологічна функція туризму	це одна з основних функцій туризму, яка полягає у збереженні та відтворенні природних ресурсів, а також у формуванні у людей екологічної свідомості та культури [234].
Екологічний туризм	це подорожі з метою ознайомлення з природою та її охороною [78].
Агротуризм	це подорожі з метою ознайомлення з сільським господарством та його традиціями [206].
Лікувально-оздоровчий туризм	це подорожі з метою оздоровлення та відпочинку в природних умовах [52]
Реабілітаційний туризм	це форма туризму, спрямована на відновлення здоров'я, фізичного та психічного благополуччя після травм, захворювань або інвалідності [52]

Економічна функція туризму	це одна з основних функцій туризму, яка полягає у створенні нових робочих місць, надходженні валюти та збільшенні ВВП країни [119].
Просвітницька функція туризму	це одна з основних функцій туризму, яка полягає в поширенні знань про культуру, історію, природу та інші аспекти життя інших народів [150].
Екскурсійний туризм	це подорожі з метою відвідування історичних пам'яток, музеїв, галерей тощо із пізнавальною метою [198].
Виховна функція туризму	це вплив подорожей та туристичної діяльності на освіту, культурний розвиток, та формування моральних цінностей і соціальних навичок у людей [258].
Шкільний туризм	це подорожі учнів і студентів з метою ознайомлення з природою, історією, культурою та іншими аспектами життя інших народів [167].
Молодіжний туризм	це один із видів туризму за соціально-демографічними ознаками, спрямований на задоволення рекреаційних потреб людей віком до 35 років [52].
Спортивна функція туризму	це одна з основних функцій туризму, яка полягає в сприянні розвитку фізичної культури та спорту [291].
Спортивний туризм	це вид спорту, який включає різноманітні активні туристичні заходи, спортивні походи усіх категорій складності, чемпіонати, першості за усіма видами спортивного туризму (пішохідний, лижний, гірський, водний, велосипедний, мотоциклетний, автомобільний, спелеологічний, вітрильний), комплексні заходи, експедиції [302].
Екстремальний туризм	це різновид туризму, який пов'язаний із певним ступенем ризику або з позамежними фізичними або психічними навантаженнями в надважких умовах [120].
Парапланеризм	це вид спорту та вид відпочинку, пов'язаний з польотом на параплані. Це один з найпопулярніших авіаційних видів спорту [52].
Стрибки з парашутом	це вид спорту, що полягає у виконанні стрибків з парашутом, де – залежно від дисципліни – оцінюється компонент стрибка, наприклад: виконання акробатичних фігур у вільному падінні, або точне приземлення [52].

Skysurfing	це стрибки з парашутом з використанням сноуборду [52].
Дельтапланеризм	це вид польоту на дельтаплані, крило якого натягнуте на раму з алюмінію або пластику. Можливість використання двигуна внутрішнього згоряння робить дельтаплан мотодельтапланом [52].
Повітряні кулі	це вид польоту, де дальність польоту залежить від сили вітру, а при середній силі вітру це 20-30 км. На фестивалях повітряні кулі піднімаються на висоту до 1000 м. Місце приземлення цілком залежить від метеоумов [52].
Dark tourism	це вид туризму по депресивних зонах – Чорнобиль, КНДР, Північна Корея [52].
Пригодницькі перегони	це як правило, форма спортивного орієнтування на довгі дистанції (від десятка до кількох сотень кілометрів), що поєднує трекінг, катання на гірських велосипедах, плавання та лижні перегони [52].
Сходження	це пересування по місцевості настільки крутій, що вимагає використання рук принаймні для збереження рівноваги. Існує багато видів скелелазіння, в тому числі сходження на кількаметрові камені (болдеринг) і сходження на вершини-восьмитисячники. Використовуються природні трюми та скельні сходи [52].
Спелеологія	це передбачає відвідування та дослідження печер більшість із яких є важкодоступні та небезпечні місця [52].
Бейс-джампінг	це різновид стрибків з парашутом з будівель, антенних щогл, мостів і скель, аббревіатура «BASE» походить від Building, antenna, span, earth [52].
Бандж-джампінг	це стрибки з великої висоти на гумці, прив'язаній до ніг, наприклад від мостів, стріл, будівель, скель [52].
Jumping dream	це стрибки між двома високими будівлями, скелями або через яр [52].
Катання на гірському велосипеді	це практикується на маркованих стежках і велосипедних доріжках, лісових дорогах і в пустелі, наприклад, під гору [52].
Мотокрос	це вид гонок на мотоциклах, що проводяться на спеціально пристосованих для цього трасах. Доріжки

для мотокросу зазвичай роблять з піску, глини або грязі [525].

Паркур	це ефективне подолання міських перешкод [52].
Маунтінбордінг	це катання на дошці, обладнаній колесами [52].
Пейнтбол	це аналог військової гри на відкритому повітрі, з використанням спеціально розробленої пневматичної зброї, яка стріляє кулями з фарбою [52].
Streetluge	це швидкісний спуск на візку з колесами по крутих і звивистих асфальтованих дорогах [52].
Скі-альпінізм	це вид туризму, який поєднує зимові сходження та гірські лижі, вимагає високої фізичної підготовки, ознайомлення зі специфікою гір, відповідних навичок скелелазіння, а також спеціального спорядження [52].
Релігійна функція туризму	це функція, що споріднена з культурною, забезпечується паломництвом та релігійним туризмом [52].
Каньйонінг	це напрямок, винайдений кваліфікованими туристами, які займаються висотним туризмом, каное та скелелазінням. Він полягає в багатогодинному напруженому сходженні зі спорядженням для сплаву вузькими крутими ущелинами гірських річок (звідси назва «ущелина») з фіналом у водоспаді і ставку біля його підніжжя. По дорозі учасник повинен уникати каменів і валунів, що виступають на течії, і сповзати з кам'яних порогів [52].
Гідроспідінг	це подолання гірських річок з течією, на пластиковій дошці, у відповідному захисному одязі (неопреновий костюм, шолом, ласті, наколінники та налокітники) [52].
Каное на бурхливій воді	це практикується на бурхливих гірських річках [52].
Фрідайвінг	це занурення на затримці дихання [52].
Дайвінг	це спортивний вільний дайвінг і пірнання в ластах включають: занурення під воду на апное 50 м і з аквалангом 100-800 м, підводне полювання, підводне плавання за визначеним маршрутом, а також командні ігри [52].
Кайтбордінг	це комбінований вид ковзання на дошці для серфінгу з акробатикою, приземленням з парашутом [52].

Вейкбординг	це ковзання на дошці для серфінгу за моторним човном [52].
Віндсерфінг	це плавання на спеціальній дошці з вітрилом [52].
Туристична діяльність	це соціальна активність людей, які працюють в туристичній сфері, мають певний соціальний статус у відповідності до посади, яку вони займають і соціальну роль, що охоплює сукупність посадових обов'язків і службових функцій [120].
Культурний обмін	це процес взаємодії між туристами та місцевими жителями, в результаті якого відбувається обмін культурними цінностями, традиціями, звичаями та досвідом [127].
Культурна комунікація	це омунікація між представниками окремих культур, коли один учасник виявляє культурну різницю іншого [277].
Культурна традиція	це сукупність світоглядних уявлень загального характеру, покладених в основу життєдіяльності окремих суспільних національно-державних, наддержавних утворень у вигляді національних єдностей довкола тих уявлень, наскрізних у соціально-історичному існуванні великих регіонів за всі часи цивілізації [95].
Культурне середовище	це широке поняття, що характеризує всю сукупність властивих даному суспільству культурних цінностей, звичаїв і звичок, які необхідно враховувати при розробці проекту для того, щоб забезпечити його підтримку з боку населення і суспільної думки країни [207].
Гостинність	це турбота, виявлена по відношенню до гостя, і здатність почувати потреби клієнтів - невловимі, але настільки очевидні риси в поведінці службовців; це саме той елемент, що зробить: спогади клієнтів приємнішими, а враження запам'ятовувати муться надовше [233].
Приймаюча країна	це країна, яка забезпечує в'їзним туристам послуги, необхідні для їхнього перебування, такі як транспорт, проживання, харчування, розваги тощо [73].
Соціальний туризм	це подорожі, що субсидуються із джерел позабюджетного фінансування та за рахунок коштів, що виділяються з державного бюджету на соціальні потреби; громадський рух учасників соціального

туризму; професійна діяльність з формування, просування та реалізації соціального туристського продукту [288].

Паломництво	це мандрування вірян до святих місць [52].
Паломницький туризм	це вид туристичних переміщень, представниками різних конфесій із культурною метою [52].
Паломник	це особа, яка відвідує святі місця або мандрівний богомолець узагалі; прочанин [49].
Сакральне місце	це місце, яке має особливе значення для певної релігії або культури [52].
Сакральний ландшафт	це природна або природно-антропогенна геосистема, що виконує духовну функцію, пов'язану з релігійними запитами людей, наприклад, долина річки Ганг в Індії [52].
Сакральна споруда	це споруда, яка призначена для релігійних обрядів, свят або інших релігійних цілей. Сакральні споруди можуть бути присвячені будь-якій релігії або духовній течії [52].
Конфесія	1) у традиційному значенні слово «конфесія» (від лат. <i>confessio</i> – визначення, сповідання) вживається для означення окремої християн. церкви як орг. структури, що має своє віровчення та культові особливості; 2) у нетрадиційному значенні слово «конфесія» вживається для означення: а) певної релігії взагалі; б) конкретного, в рамках тієї чи ін. релігії, сповідання; в) будь-якої окремої церкви; г) будь-якого культу [94].
Релігія	(від лат. <i>Religio</i> – зв'язок) – особлива система світогляду та світосприйняття конкретної людини або групи людей, набір культурних, духовних та моральних цінностей, що обумовлюють поведінку людини [228].
Віруючий	це людина, що визнає існування бога; релігійна людина [244].
Релігійний туризм	це подорож або перебування, головною метою яких є насамперед релігійно-пізнавальні або лише пізнавальні аспекти. Виокремлює релігійний туризм і паломництво, категорично проти терміна «релігійно-туристичне паломництво» [44].
Антропогенний тиск туризму	це негативний вплив діяльності туристів на навколишнє середовище, культуру та суспільство [188].

Територіальна рекреаційна система	це свого роду просторово організована на території певного таксономічного рангу сукупність рекреаційних установ, що функціонують на основі використання ресурсів цієї території і просторово-територіально між собою пов'язані [51].
Національна культурна спадщина	це сукупність успадкованих людством від попередніх поколінь матеріальних та нематеріальних об'єктів культурної спадщини [109].
Природна спадщина	це об'єкти, які мають видатну універсальну цінність з погляду збереження, природної краси, естетики чи науки [52].
Культурна спадщина	це матеріалізована історія країни, свідчення культурного багатства й глибини національної історичної пам'яті [256].
Нематеріальна культурна спадщина	це звичаї, форми показу та вираження, знання, навички, що передаються від покоління до покоління, постійно відтворюються спільнотами та групами під впливом їхнього досвіду, оточення, взаємодії з природою, історії та формують у них почуття самобутності та наступності, сприяючи, таким чином, формуванню поваги до культурного розмаїття і творчості людини [256].
Реставрація пам'яток історії та культури	це комплекс ремонтно-реставраційних робіт, які виконують на підставі науково-проектної документації з метою подальшого збереження пам'ятки [48].
Екотуризм	це вид активного відпочинку у межах неторканих природоохоронних територій, де поряд із науково-пізнавальними, культурно-виховними і спортивно-оздоровчими функціями акцентується увага на зв'язках між природним і соціальним середовищем, на наслідках антропогенного тиску; набуваються навички гармонійних стосунків природи і людини [57].
Природоохоронні заходи	це комплекс екологічно спрямованих заходів, що проводить господарюючий суб'єкт для зниження і ліквідації негативного впливу антропогенної діяльності на навколишнє природне середовище [273].
Соціалізація туризму	це процес інтеграції туризму в суспільство, який передбачає його гармонійний розвиток з урахуванням інтересів всіх учасників туристичного процесу [214, 290].

Туристичний ринок	це сфера задоволення потреб населення у послугах, пов'язаних з відпочинком, змістовним проведенням дозвілля чи оздоровленням [170, 269].
Інфраструктура туризму	це сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів [243].
Туристична мотивація	це спонукання людини, спрямовані на задоволення рекреаційних потреб і туристичного інтересу, залежно від його індивідуальних фізіологічних і психологічних особливостей, системи поглядів, цінностей, схильностей, освіти і так далі [119].
Туристичний інтерес	це бажання людини реалізувати отриману ним інформацію про туристські ресурси через здійснення подорожі [27].
Туристичний стиль життя	це спосіб життя, який характеризується регулярними подорожами [200].
Країна «туристичного стилю життя»	це країна, де туризм органічно вплетений у систему потреб більшості населення і є невід'ємною складовою проведення вільного часу, а на його соціалізацію, тобто доступність для широких верств населення, спрямовані як державні, так і недержавні програми [126].
Країна «відновно-туристичного стилю життя»	це тип країн (як правило колишніх соціалістичних країн), які нині є більшістю країн СНД, де, завдяки планомірній державній підтримці туризму, він був економічно доступний значним верствам населення [251].
Країна «вибірково-туристичного стилю життя»	це країни де туризм як спосіб проведення дозвілля притаманний тільки заможним верствам населення, які становлять незначну частину суспільства, а решта суспільних прошарків не має ні соціокультурної мотивації, ні економічних можливостей для подорожування, тобто доступність туризму мінімальна [150].
Внутрішній туризм	це подорожі в межах території України громадян України та осіб, які постійно проживають на її території [219].
Міжнародний туризм	це подорож особи за межі постійного місця проживання, що включає перетин кордону та

здійснюється на термін від однієї доби до року з пізнавальною, відпочинковою, оздоровчою чи іншою метою, без здійснення оплачуваної діяльності в місці тимчасового перебування [80].

**В'їзний
(іноземний)
туризм**

це подорожі в межах країни осіб, які постійно не проживають на її території [120].

**Виїзний
(зарубіжний)
туризм**

це подорожі громадян України та осіб, які постійно проживають на території України, до іншої країни [219].

**Національний
туризм**

це сукупність внутрішнього та зарубіжного (виїзного) туризму, а також стан та розвиток туризму в межах державних кордонів, і визначається як частка туризму в національній економіці в сфері надання невиробничих послуг, також, система координації та співробітництва державних, суспільних, господарських організацій в сфері національної туристичної політики [120].

**Культурно-
історична пам'ятка**

це об'єкт матеріальної або нематеріальної культури, який має історичну, археологічну, етнографічну, художню, наукову або іншу культурну цінність [90].

Пам'ятка природи

це окремі унікальні природні об'єкти, що мають наукове, пізнавальне, історичне, культурно-естетичне значення [246].

**Мальовничий
ландшафт**

це ландшафт, який викликає у людини естетичне задоволення, захоплення, почуття краси. Він може бути природним або створеним людиною [246].

**Сприятливий
клімат**

це клімат, який відповідає певним потребам людини або живих організмів [52].

**Об'єкт
екскурсійного
показу**

це матеріальний або нематеріальний об'єкт, який має певну історичну, культурну, природну або іншу цінність і є предметом екскурсійного показу [134].

**Туристичний
центр**

це місцевість або об'єкт, які приваблюють туристів завдяки наявності специфічних рекреаційних ресурсів, переваг транспортно-географічного положення і доступної для туриста інформації про це [273].

**Туристично
інформаційний
центр**

це система, яка надає можливість мешканцям регіону отримувати будь-яку інформацію, яка буде корисною та привабливою для туристів, дізнатись про основні туристичні об'єкти, природні, археологічні, історичні,

культурні та духовні пам'ятки, культурні та культурно-розважальні заклади, готелі, санаторії, бази відпочинку, головні туристичні маршрути, обласні та районні свята і фестивалі, туристичні компанії і послуги, а також багато іншої інформації стосовно туризму і відпочинку в регіоні [179].

S-тип	це відпочиваючий, що надає перевагу пасивному відпочинку біля моря, спокою та комфорту [170].
F-тип	це турист, який понад усе надає перевагу зміні вражень, тому воліє подорожувати на далекі відстані і тільки туди, де «вирує життя», де є товариство, задоволення, флірт [170].
W-1-тип	це полюбляє лісові прогулянки та походи, надає перевагу активному відпочинку, під час якого прагне підтримувати хорошу фізичну форму, але професійно спортом не займається [170].
W-2-тип	це на відміну від W-1-типу - більше спортсмен, ніж аматор, тому при виборі туру орієнтується на можливість займатися улюбленим видом спорту (до екстремальних умов включно) [170].
A-тип	це полюбляє ризик, пригоди, прагне нових гострих вражень, випробувань [170].
B-тип	це допитливі туристи, що подорожують із просвітницькою метою, основою їх подорожі є ознайомлення з визначними пам'ятками [170].
Емоційний любитель культури та природи	це людина, яка відчуває сильні емоції від контакту з культурою та природою [17].
Природно-кліматична зона	це частина географічного поясу з однорідними кліматичними умовами [155].
Споріднена культура	це культура, яка має спільні риси з іншою культурою, які можуть бути генетичними, історичними, географічними, релігійними, мовними, культурними або іншими [92].
Екзотика	це особливості природи, звичаїв, мистецтва віддалених країн; ювелірні вироби, побутові речі, військова зброя, знаряддя для полювання, явища суспільного життя — типові, характерні для віддаленого географічного району чи віддаленої історичної доби і незвичні,

нетипові для інших географічних районів чи культурних осередків [52].

Природне середовище	це всі живі та неживі об'єкти, що природно існують на Землі або в деякій її частині (наприклад, довкілля країни) [246].
Мета подорожі	це те, що людина хоче досягти, здійснюючи подорож [222].
Відпочинок	це проведення часу, метою якого є відновлення нормального стану організму, переважно проходить в горизонтальному положенні, без впливу зовнішніх факторів (телефон, ноутбук, тощо) [29].
Розвага	це те, що розвеселяє, розважає людину, піднімає настрій [29].
Спортивна подія	це змагання, яке проводиться з метою визначення переможця в певному виді спорту [120].
Фестиваль	(фр. Festival – свято, лат. Festivus – святковий, веселий) – масове святкове дійство, що включає огляд чи демонстрацію досягнень у певних видах мистецтва (музика, театр, кіно, естрада) [29].
Рекреаційний туризм	це індустрія відновлення духовних, фізичних, моральних, етичних сил передбачає широкі можливості для надання послуг [143].
Пізнавальний туризм	Це різнопланові туристичні подорожі, поїздки, а також походи, основна ціль яких відвідування центрів туризму, регіонів, пам'яток місцевого та світового масштабу [222].
Подієвий туризм	це одночасно область дослідження та глобально значимий сектор економіки [10].
Військовий туризм	це різновид туризму, метою якого є відвідання місцевості, пов'язаної з військовими та воєнними діями [272].
Пригодницький туризм	це різновид туризму, пов'язаний з фізичними навантаженнями та організацією нестандартних турів у екзотичні й екологічно чисті природні резервації та включає незвичайні подорожі, нетрадиційні транспортні засоби [120].
Льодолазання	це подолання крутих льодових схилів за допомогою спеціального спорядження [52].

Скелелазіння	це олімпійський вид спорту, який полягає у вільному лазінні (найчастіше - сходженню) по природному (скелі) або штучному (скеледром) рельєфу [283].
Кінний туризм	це міжнародний вид спорту та активного відпочинку, що включає в себе кінні походи, в яких туристи переміщуються верхи або в екіпажах, а спорядження та харчування транспортується також на конях, екіпажах або з допомогою супроводжувачого транспорту. Кінний туризм є різновидом зеленого сільського туризму [52].
В'ючний туризм (кінний туризм, екіпажний туризм)	це різновид туризму на в'ючних засобах пересування, серед яких коні, віслюки, верблюди, собаки, слони, яки, олені, буйволи, лами [120].
Маунтбайк	це вид спорту, що включає їзду на велосипеді бездоріжжям, зазвичай пересіченою місцевістю за допомогою або спеціального обладнаного гірського або гібридного дорожнього велосипеда [286].
Кулінарний туризм (гастрономічний туризм)	це різновид туризму, пов'язаний з ознайомленням та дегустацією національних кулінарних традицій країн світу [169].
Етнічний туризм (ностальгічний туризм, етнографічний туризм)	це різновид туризму, який здійснюється туристами на місця свого історичного проживання [120].
Національна меншина	це фізичний масив (група) людей некорінного етнічного статусу, які живуть у сучасному для себе етносередовищі та включає осіб, які мають громадянство і, за визначенням, не відіграють провідної ролі в суспільстві [91].
Корінний народ	це народи, які проживають у багатоетнічних суспільствах незалежних країн і є нащадками тих, хто населяв країну або географічну область, частиною якої є дана країна, споконвіку, у період її завоювання або колонізації або в період встановлення наявних державних кордонів [148].
Сільський туризм (rural tourism)	це відпочинковий вид туризму, сконцентрований на сільських територіях [66].

Агротуризм	це відпочинковий вид туризму, зосереджений на сільських територіях і передбачає використання сільського фермерського) господарства з метою рекреації, освіти та активного залучення відпочиваючих до традиційних форм господарювання [276].
Дачний туризм	це відпочинок на власній чи орендованій дачі [52].
Активний туризм	це усі види туристських подорожей у різноманітному природному середовищу, які характеризуються активним способом пересування (пішим, велосипедним, лижним, кінним та водним з застосуванням малих плавзасобів) по маршруту, тобто з витратою відповідних фізичних зусиль туриста [291].
Сафарі-туризм	це спостереження за тваринами в їх природному середовищі, пригодницькі експедиції і популярний активний відпочинок [238].
Спортивний туризм	це неолімпійський вид спорту, який полягає у проходженні певних шляхів, які називають маршрутами, з подоланням природних та/або штучних перешкод (гірські вершини і перевали (у гірському туризмі) або річкові пороги (у сплавах річками)), виконання технічних прийомів, спеціальних тактичних та/або технічних завдань [69, 294].
Парапланеризм	це теорія і практика керування парапланом; мистецтво літання на параплані; вид спортивної діяльності; активний відпочинок [52].
Віндсерфінг	це вид вітрильного спорту і водних розваг, в основі якого лежить майстерність управління на водній поверхні легкою дошкою невеликого розміру з встановленим на ній вітрилом [52].
Банджи- джампінг	це екстремальний вид спорту, стрибки у прірву на еластичному канаті. Є досить популярною екстремальною розвагою в багатьох країнах світу [129].
Бейз-джампінг	це стрибки-польоти з парашутом з висотних об'єктів – будівель (хмарочосів), башт, мостів, гірських скель тощо [52].
Спелеотуризм	це проходження дистанцій, прокладених на природних ділянках скельного рельєфу або складених з штучних перешкод, і проводяться на наступних

	дистанціях: спелеологічна смуга перешкод на скельному рельєфі; рятувальні роботи [52].
Автомобілотуризм	це проходження кількох дистанцій, прокладених по автошляхах з твердим покриттям та ґрунтовим дорогам, по пересіченій місцевості з природними та штучними перешкодами та додаткових завдань [275].
Велосипедний туризм	це проходження дистанцій, прокладених як по дорогам з твердим або ґрунтовим покриттям, так і на пересіченій місцевості з природними та штучними перешкодами, а також у виконанні спеціальних додаткових етапів [227].
Рафтинг	це вид екстремального спорту, швидкісний сплав гірською річкою через пороги на надувному човні (рафті), плоті або на тюбі [6].
Гірськолижний туризм	це комбінований вид туризму, що включає елементи наступних видів: лікувально-оздоровчий, рекреаційний, спортивний, екологічний туризм [61].
Водний туризм	це подолання ділянки водного потоку (дистанції) з природними або штучними перешкодами та виконанні спеціальних завдань із загальної туристської підготовки [54].
Екологічний туризм	це тип туризму, що полягає у подорожах до природних недоторканих людиною та природоохоронних територій [268].
Вітрильний туризм	це подорожі на суднах під вітрилом по морю або акваторіями великих озер [275].
Туризм на засобах пересування	це розділ, що включає в себе велосипедні, кінні та авто-та мотоподорожі [275].
Комбінований туризм	це подорожі, що поєднують в собі елементи різних видів туризму [275].
Лижний туризм	це проходження на лижах дистанції з подоланням ділянок пересіченої місцевості та виконанні спеціальних завдань [39].
Альпінізм	це специфічна подорож (похід) людини в гірській місцевості, пов'язана з підйомом (сходженням) з долини на вершину гори по вибраному шляху (маршруту) з урахуванням господарських, військових, спортивних цілей або цілей активного відпочинку [30].

Скельний туризм	це вид туризму, який передбачає подорожі з метою відвідування і дослідження скельних об'єктів [254].
Гірсько-пішохідний туризм	це вид туризму, який передбачає подорожі по гірській місцевості [254].
Гірський туризм	це вид спортивного туризму, що полягає в пересуванні групи людей за допомогою мускульної сили по певному маршруту, прокладеному в гірській місцевості [254].
Пішохідний туризм	це один з найпоширеніших видів спортивного туризму, основною метою якого є подолання групою туристів маршруту по місцевості з місця відправлення до місця прибуття за вказаний проміжок часу [254].
Автотуризм	це подорожі туристів до країн або місцевостей, що відмінні від їхнього постійного місця проживання в яких основним засобом пересування виступає приватний, транспорт від фірми або орендований автомобілотранспорт [120].
Мототуризм	це різновид активного відпочинку, який включає в себе проходження популярних (і не тільки) туристичних маршрутів із застосуванням мотоциклетної техніки [120].
Велосипедний туризм (велотуризм)	це один з напрямів спортивного туризму, який ґрунтується на проходженні різноманітних туристичних маршрутів на велосипеді [64].
Рафтинг	це вид екстремального спорту, швидкісний сплав гірською річкою через пороги на надувному човні (рафті), плоті або на тубі [52].
Сплав гірськими річками	це один з найпопулярніших видів водного туризму з використанням каяк, каное, катамарану, бублика, байдарки, рафту, плоту, надувного плоту чи човну [54].
Дайвінг	це одна з форм підводного плавання, в якому нирець (дайвер) використовує певні технічні засоби для дихання під водою [96].
Віндсерфінг	це вид вітрильного спорту і водних розваг, в основі якого лежить майстерність управління на водній поверхні легкою дошкою невеликого розміру з встановленим на ній вітрилом [283].

Організований туризм	це подорожі індивідуалів чи груп туристів, організовані турпідприємством [158].
Неорганізований туризм (аматорський)	це різновид туризму, при якому туристи самі обирають район подорожі, спосіб пересування, тип ночівлі, якість та кількість харчування [120].
Туристичний похід	це соло туриста, з використанням активних форм пересування за визначеним маршрутом, під час проходження якого можливе подолання природних перешкод: перевалів, порогів, печер тощо різних категорій та ступенів складності [291].
Спортивний похід	це групове або командне проходження туристичного спортивного маршруту певної протяжності з подоланням природних перешкод (перевалів, порогів, печер тощо) різної складності за нормативний час [68].
Спортивний клуб	це організація, яка об'єднує людей, зацікавлених у заняттях спортом [102].
Туристичний клуб	це організація, яка об'єднує громадян на основі спільних інтересів своїх членів для реалізації мети та завдань, передбачених їх Статутом [255].
Туристична секція	це первинна ланка організації громадської туристської діяльності.
Спортивне товариство	це організація фізкультурно-спортивної спрямованості, завданням якої є сприяння розвитку фізичної культури та спорту [201].
Спортивна база	це комплекс спортивних споруд, призначених для проведення спортивних заходів, тренувань і відпочинку [230].
Навчально-спортивна база	це база, яка призначена для проведення тренувань і змагань спортсменів [230].
Міжшкільна спортивна база	це база, яка призначена для проведення спортивних заходів і відпочинку учнів шкіл [230].
Громадська спортивна база	це база, яка призначена для проведення спортивних заходів і відпочинку населення [230].
Спортивно-оздоровчі комплекси	це база, яка призначена для проведення спортивних заходів, тренувань, оздоровчих процедур і відпочинку [230].
Станція дитячо-юнацького туризму	це позашкільний навчальний заклад, який займається організацією та проведенням туристсько-краєзнавчої роботи з дітьми та молоддю [38].

Спортивно-туристичний табір	це вид оздоровчого табору, який поєднує в собі активний відпочинок, спорт та туризм [263].
Туристичний маршрут	це попередньо спланована туристами або суб'єктом туристичної діяльності подорож, що може охоплювати один чи декілька туристських шляхів і характеризується визначеним порядком пересування туристів через певні географічні пункти [241].
Пішохідний туристичний маршрут	це вид туристичного маршруту, який передбачає пересування туристів пішки [249].
Гірський туристичний маршрут	це вид туристичного маршруту, який проходить по гірській місцевості [123].
Лижний туристичний маршрут	це вид туристичного маршруту, який передбачає пересування туристів на лижах [123].
Водний туристичний маршрут	це вид туристичного маршруту, який передбачає пересування туристів на човнах, каяках, катамаранах тощо [273].
Велосипедний туристичний маршрут	це вид туристичного маршруту, який передбачає пересування туристів на велосипедах [68].
Бізнес-туризм	це один із напрямків сучасного туризму, що найбільш швидко розвивається останнім часом [77].
Конгресно-науковий туризм	це вид туризму, пов'язаний з проведенням конференцій, семінарів, симпозіумів, конгресів, виставок, спортивних змагань тощо [128].
Діловий туризм	це вид туризму, пов'язаний з професійною діяльністю туриста [221].
Діловий турист	це особа, яка подорожує з метою роботи, навчання, а також у зв'язку з іншими професійними зобов'язаннями [221].
Освітній туризм	це поїздки, під час яких турист поєднує відпочинок та навчання: відвідує заняття, здійснює екскурсії з метою розширення світогляду, задоволення цікавості і досягнення інших пізнавальних цілей [275].
Лікувально-оздоровчий туризм	це одночасно і традиційна, історично сформована практика, яка визначає мету подорожі, і сучасна індустрія світових масштабів [112].

Курортно-лікувальний туризм	це вид туризму, пов'язаний з лікуванням та оздоровленням [112].
Курортологія	це розділ медицини, що вивчає лікувальні властивості природних факторів, механізми і шляхи їх впливу на організм людини, з метою відновлення здоров'я людини [139].
Кліматичний ресурс	це складова частина природних ресурсів у кліматичній системі (насамперед в атмосфері), що зумовлюють функціонування, розвиток, продуктивність різних галузей економіки та діяльність людини і можуть бути використані для вирішення конкретної задачі в економіці або соціальній сфері [253].
Спелеоресурс	це комплекс підземних компонентів (об'єми порожнин, гірські породи – відклади, підземна атмосфера, підземні та карстові води, донні відклади, біота), які формують унікальну інтерактивну систему в печерах та порожнинах [129].
Бальнеологічний ресурс	це природні лікувальні речовини, які використовуються для немедикаментозного лікування і є основою формування санаторно-курортного господарства [178].
Фіторесурс	це комплекс природних компонентів, пов'язаних із рослинністю в певній території [293].
SPA	це спосіб відновлення гармонії духу й тіла шляхом водних купелей та пов'язаних із ними оздоровчих заходів; це комплекс процедур для оздоровлення всього організму з використанням води (звичайної прісної, а також мінеральної і морської), мінеральних солей, мінеральних і торфових грязей, морських водоростей і преформованих препаратів [236].
Курорт	це місце з природними лікувальними засобами (мінеральними джерелами, сприятливим кліматом, лікувальними грязями тощо), де є спеціальні установи та споруди для лікування й відпочинку хворих [145].
Спа-курорти	це міста, які пропонують лікування мінеральними та морськими водами, водоростями та солями, лікувальними грязями та цілющими рослинами [42].
Гідролікування	це використання з лікувальною метою прісної води (гідролікування) і мінеральної води (бальнеотерапія),

	яке включає в себе обливання, обтирання, укутування, ванни, душ; бальнеотерапія – мінеральні ванни [122].
Ін센сив-туризм (заохочувальний)	це вид ділового туризму, який об'єднує в собі бізнес мету та туристичні поїздки, що організовуються підприємствами та фірмами для своїх співробітників як винагорода за роботу [113].
Клубний туризм	це форма туризму, що базується на членстві у спеціальних клубах або організаціях, який може включати організовані подорожі, екскурсії, заходи та інші події, орієнтовані на конкретну групу людей з подібними інтересами або хобі, сприяє взаємодії між членами клубу та надає можливість подорожувати та ділитися спільними враженнями з особами, які поділяють схожі уподобання [196].
Тайм-шер	це відпочинок під час визначеного періоду кожного року, який приймається за одиницю вимірювання на ринку прав володіння клубним відпочинком, зазвичай кратного тижню [196].
Інклюзив-тур	це надання на вибір туриста окремих послуг транспорту, харчування, розміщення, екскурсійного й іншого обслуговування [275].
Пекідж-тур	це тури, які включають неподільний пакет послуг: перевезення, розміщення та ще одну, не пов'язану з першими двома [275].
Регіональний туризм	це вид туризму, що акцентується на відвідуванні та вивченні конкретного регіону чи території [226].
Міжрегіональний туризм	це вид туризму, який здійснюється між різними регіонами однієї країни [275].
Кругосвітній туризм	це вид туризму, який передбачає відвідування кількох країн або регіонів світу за одну подорож [275].
Дитячий туризм	це вид туризму, який передбачає подорожі дітей з метою відпочинку, оздоровлення, ознайомлення з культурою та історією, а також інших цілей [133].
Шкільний туризм	це вид туризму, який передбачає подорожі школярів з метою відпочинку, оздоровлення, ознайомлення з культурою та історією, а також інших цілей [304].
Молодіжний туризм	це сегмент туристичного ринку, орієнтований на дітей, юнацтво та молодь, туристичні послуги та продукти для якого створюють і реалізують його суб'єкти: туроператори (такими можуть бути

навчальні заклади всіх рівнів акредитації, позашкільні установи, дитячо-юнацькі організації, дитячі оздоровчі та молодіжні спортивно-оздоровчі табори, туристичні бази, притулки, клуби, федерація спортивного туризму тощо), екскурсійні бюро та турагенти [115].

- Сімейний туризм** це вид туризму, який передбачає подорожі сімей з дітьми з метою відпочинку, оздоровлення, ознайомлення з культурою та історією, а також інших цілей [275].
- Туризм «третього віку»** це вид туризму, який передбачає подорожі людей віком від 55 років і старше [275].
- Нетривала подорож** це подорож тривалістю від 2 до 14 днів [135].
- Подорож середньої тривалості** це подорож тривалістю від 14 днів до 1 місяця [135].
- Довготривала подорож** це подорож тривалістю до 3 місяців [135].
- Подорож «вихідного дня»** це коротка подорож, яка триває один або два дні, а іноді і трохи більше [71].
- Гарячий сезон** це період максимального завантаження туристами певного курорту [71].
- Мертвий сезон** це період, максимально несприятливий для організації рекреаційної діяльності (наприклад, дискомфортні погодні умови) [237].
- Сезон низький** це сезон зниження ділової активності на туристичному ринку, для якого характерні найнижчі ціни на туристський продукт і послуги [275].
- Сезон високий** це період найбільшої ділової активності на туристичному ринку, час дії найбільш високих тарифів на туристський продукт і послуги [275].
- Сезон пік** це період, найсприятливіший для організації рекреаційної діяльності людей, що характеризується максимальною щільністю туристів і найбільш комфортними умовами для рекреації [275].
- Сезонний туризм** це відвідування туристської місцевості у певний час року [275].
- Міжсезоння** це період спаду туристичної активності, яку туристичні фірми намагаються заповнити

оригінальними пропозиціями або пропонують здешевлені варіанти відпочинку, використовуючи різні знижки, заохочуючи менш заможних споживачів до подорожування [275].

**Клас
обслуговування**

це визначається набором послуг, організацією обслуговування і залежить від купівельної спроможності споживача [273].

**Клас
обслуговування
«V.I.P.»**

це вищий клас обслуговування, який надається клієнтам, які мають особливі статус або потреби [275].

**Клас
обслуговування
«Люкс»**

це вищий клас обслуговування, який надається клієнтам, які готові платити за комфорт і розкіш [275].

**Клас
обслуговування
«Вищий»**

це клас обслуговування, який надається клієнтам, які готові платити за комфорт і якість [275].

**Клас
обслуговування
«Перший»**

це найвищий клас обслуговування, який надається клієнтам, які готові платити за максимальний комфорт і розкіш [275].

**Клас
обслуговування
«Туристичний»**

це найнижчий клас обслуговування, який надається клієнтам, які шукають недорогий варіант для подорожі [275].

**Клас
обслуговування
«Кемпінг»**

це клас обслуговування, який надається клієнтам, які шукають недорогий варіант для відпочинку на природі [275].

Географія туризму

це галузь науки, яка вивчає територіальні аспекти туризму: умови і ресурси, щоб забезпечити можливості туристської діяльності, види туристської діяльності, туристські установи [250].

Економіка туризму

це галузь науки, яка вивчає економічні аспекти туризму: його роль в економічному розвитку країни, регіону, підприємства, економічні відносини, пов'язані з туризмом, та економічні наслідки туризму [239].

**Рекреаційна
географія**

це комплексна географічна наука і навчальна дисципліна, яка вивчає територіальну організацію рекреаційного господарства та особливості рекреаційної діяльності людини в межах певних територій – територіальних рекреаційних систем різних типів і рангів [164].

Тема 2. Нариси з історії туризму

Історія туризму	це галузь історичної науки, яка вивчає розвиток туризму, зміни його сутності та форм у часі [288].
Туризмологія	це теорія туризму, галузь соціокультурного та бізнесекономічного знання, яке характеризується розгалуженими науковими зв'язками, які фокусуються в теоретичному усвідомленні і концептуальному оформленні багатоаспектного феномену туризму» [25].
Античний світ	це період історії від 800 року до н. е. до 600 року н. е. у регіоні Середземного моря [52].
Фінікійці	це фінікійці-мореплавці у XII ст до н. е. найжвавішу торгівлю на узбережжі Середземного моря вели багаті ханаанські купці. Греки називали їх фінікійцями [52].
Стародавні греки	це населення Балканського півострова і сусідніх островів або земель, які входили до сфери впливу держав, які розташовувались на цих землях [52].
Римський народ	це народ, що з II ст. до н.е. до V ст. н.е. панував великими частинами Європи, Північної Африки та Близького Сходу через завоювання, які були здійснені за часів Римської республіки та Римської імперії. Узагалі, римляни не сприймали «римлянина» як щось, що ґрунтується на успадкованому етносі чи спільній мові [52].
Фороський маяк	це одне з Семи чудес стародавнього світу, яке знаходилося на острові Фарос і завдяки своїй висоті й системі вогнів, маяк гарантував морякам безпечно плавання у Велику гавань Александрії, який упродовж усього існування маяк був третьою найвищою спорудою на Землі [52].
Олександрійська бібліотека	це найбільша з відомих книгозбірня періоду еллінізму; культурний, освітній, дослідницький, перекладацький центр, яка діяла при Александрійському музеї (м. Александрія, Єгипет) у 3 ст. до н. е. - 4 ст. н. е. [48].
Храм Артеміді	це перший мармуровий давньогрецький храм, що знаходився в Іонії на егейському узбережжі Малої Азії поруч з античним містом Ефес (поблизу сучасного містечка Сельчук у Туреччині) та був присвячений давній місцевій формі богині Артеміді, який протягом своєї історії храм двічі повністю перебудовувався – в VII

ст. до н. е. (після руйнівного потопу) і в IV ст. до н. е. (після підпалу Геростратом) [52].

Колос Родоський це величезна статуя грецького бога Сонця Геліоса, споруджена між 292 та 280 роками до н. е. на вході до гавані острова Родос, Греція, учнем Лісіппа Харесом із Ліндоса, яка вважалася одним із Семи Чудес Античного Світу: за час свого існування вона була найвищою статуєю світу, висотою 70 ліктів (близько 30 м) [52].

Санкт-Моріц це громада та гірськолижний курорт на сході Швейцарії в кантоні Граубюнден, регіон Малою [52].

Епідавр це невеличке давньогрецьке місто Пелопоннесу в номі Арголіда, на узбережжі Саронічної затоки [52].

Середньовіччя це період європейської історії від V століття до епохи Відродження та Реформації, кінець XV століття — початок XVI століття [52].

Шлях пахощів (або ж ладанний шлях) це торговельний шлях, який в античності пов'язував південь Аравійського півострова з країнами Середземномор'я і Месопотамії [52].

Авіцена (Ібн Сіна Абу-Алі) це перський науковець-енциклопедист, філософ, лікар, хімік, астроном, теолог, поет, який вважається найвпливовішим поліматом Золотої доби ісламу [52].

Абу Абдалах Ібн Батута це Арабський мандрівник, який за 29 років безперервних мандрівок згідно з сучасними орієнтовними підрахунками промандрував понад 120 тисяч кілометрів, що більше ніж втричі перевищує протяжність екватора. Бербер з Танжера (Марокко) [52].

Свята Земля це територія у Західній Азії, розташована між річкою Йордан та Середземним морем [52].

Орден госпітальєрів це Чернечий лицарський орден римсько-католицької церкви заснований у 1099 році [52].

Орден тамплієрів це діяв у 1119–1312 роках католицький чернечо-лицарський орден. Заснований у Єрусалимському королівстві після Першого хрестового походу (1096) для гарантування безпеки великої кількості паломників із Європи, що йшли до Єрусалима [52].

Орден францисканців це один з найчисельніших у Церкві орденів, що заснований 1209 року італійським святим Франциском Ассізьким і проповідує християнство шляхом наслідування Ісуса Христа та апостолів [52].

Орден домініканців	це заснований у 1215 року в Тулузі орден іспанським монахом Домініком де Гусманом, який окликаний проповідувати Євангеліє й протистояти ересям всередині церкви та відомий завдяки розбудові європейської освіти у середньовіччі, витворенню схоластики; захисту Церкви від еретичних вчень та постанню інквізиції в ранньомодерну добу [52].
Епоха Відродження	це культурно-філософський рух кінця Середньовіччя – початку Нового часу, що ґрунтувався на ідеалах гуманізму та орієнтувався на спадщину античності [52].
Паоло Тосканеллі	це флорентійський науковець у галузі астрономії, медицини, географії і математики, який навчався в Падуанському університеті, переклав «Географію» Птолемея [52].
Епоха Великих географічних відкриттів	це історичний період в європейській історії з XV по XVII століття, під час якого європейські мореплавці досліджували раніше невідомі європейцям регіони по всій Земній кулі – в Африці, Америці, Азії та Океанії [52].
Васко да Гама	це португальський дослідник і мореплавець, який відкрив морський шлях з Європи до Індії навколо мису Доброї Надії, другий віце-король Португальської Індії (1524) [52].
Амеріго Віспуччі	це флорентійський мореплавець, завдяки якому, можливо, отримав свою назву Американський континент, який здійснив дві підтвержені експедиції до берегів Південної Америки [52].
Фернан Магеллан	це португальський мореплавець на іспанській службі, що керував першою успішною навколосвітньою експедицією, під час якої сам Магеллан загинув. Дав назву західному океанові «Тихий океан» [52].
Христофор Колумб	це генуезький мореплавець на службі Іспанської Корони, першовідкривач Америки (Багамських та Антильських островів, узбережжя Центральної та Південної Америки) [52].
Просвітництво	це широка ідейна течія, яка відображала антифеодальний, антиабсолютистський настрій освіченої частини населення у другій половині XVIII – XIX століття [52].
Гранд-тур	це освітня подорож, яку мала здійснити молодь з аристократичних родин по закінченню навчання з

метою побачити світ, удосконалити знання іноземних мов і манери світського спілкування. Гранд-тур ніколи не був масовим явищем і припинив існування в 19 ст. [52].

- Томас Кук** це британський підприємець, що винайшов організований туризм і в 1841 році відкрив перше в історії туристичне агентство, з відоме як Thomas Cook Group [52].
- Діснейленд** це популярний і високоприбутковий стилістичний парк розваг компанії «Волт Дісней» у місті Анагаймі (США, Каліфорнія) [52].
- Геоторизація** це практично «повсюдне» проникнення туристів і поширення туристичної діяльності [52].
- Страбон** це римський географ, історик, мандрівник грецького походження. Автор 17-томної «Географії» (близько 23 року н. е.), що є підсумком географічних знань про світ часів античності (у 7-й та 11-й томах – опис українських земель) [52].
- Скіфія** це назва декількох етнополітичних об'єднань, очолюваних безпосередньо кочовиками скіфами-сколотами в різні часи на різних територіях від Нижнього Подунав'я до Закавказзя, згодом розповсюджена на території та етноси, які не мали жодного відношення власне до скіфів-сколотів (як приклад – Скіфія Азійська, про яку повідомляють джерела часів еллінізму та імперії тощо) [70].
- Гіппократ** це грецький лікар золотої доби Афін (Класична Греція), який вважається однією з найвизначніших осіб в історії медицини [52].
- Клавдій Птолемей** це давньогрецький вчений (математик, астроном, географ, астролог), твори якого мали великий вплив на розвиток астрономії, географії та оптики [52].
- Ібн Русте Абу Алі Ахмед ібн Омар** це арабський середньовічний географ, енциклопедист і подорожник кінця IX –початку X ст. За походженням перс, жив у Ісфахані (нині місто в Ірані) [52].
- Ярослав Мудрий** це Київський князь із династії Рюриковичів. Великий князь київський (1015–1018, 1019–1054) [52].
- Йосафат Барбаро** це (італ. Giosafat Barbaro, нар. 1413 – пом. 1494) – знатний венецієць, купець, дипломат і державний діяч [138].

Павло Алепський	це (Халебський Павло, араб. Булос аль-Халябі Ібн аз-Заїм аль-Халябі; близько 1627 – 30 січня 1669) – архідиякон, мандрівник, письменник [296].
Запорізька Січ	це укріплений осередок нереєстрового козацтва другої половини XVI – кінця XVIII століття, що був розташований за порогами Дніпра [211].
Києво-Печерська лавра	це київський православний монастирський комплекс, що є одним із найбільших християнських центрів України, визначна пам'ятка історії та архітектури [240].
Києво-Могилянська академія	це навчальний заклад, який існував у Києві з 1632 по 1817 рр. заснований митрополитом Петром Могилою як Києво-Братська колегія, яка в другій половині XVII ст. отримала статус академії, яка за часів існування була одним з найбільших та найвидатніших навчальних осередків у Східній Європі [235].

Змістовий модуль 2. Туризм як економічна категорія

Тема 3. Туризм як економічна діяльність

Гостинність	це комплексна послуга, що характеризується споживчими властивостями і зумовлює необхідність створення позитивного іміджу підприємства [141].
Обслуговування	це процес надання послуг, які можуть надаватися до безпосереднього процесу здійснення покупки, під час і після неї [52].
Культура обслуговування	це організаційна культура, спрямована на обслуговування клієнтів на основі вироблення певних правил, процедур, практичних навичок і вмінь. Вона диктується політикою підприємства, підтримується системою заохочень персоналу обслуговування поряд з іншими заходами [222].
Таверна	це історично міський або придорожний заїжджий двір, як правило, що складається з харчевні на першому, і кімнат для знімання на другому поверсі [52].
Караван-сарай	заїжджий двір для караванів на торгових шляхах і в містах Переднього Сходу, Центральної Азії, Закавказзя тощо [231].
Заїжджий двір	це комплекс будівель готельного типу на дорозі або околиці міста. Крім споруд для житла, кухні передбачались службові й господарські будівлі для коней, фуражу тощо [247].

- Постоялий двір** це колишній заклад для короткочасного проживання приїжджих, де можна було переночувати, а у дворі залишити коней та екіпаж [281].
- Княжий двір** це орган управління справами князя в Київській Русі до складу якого входили різні категорії слуг: одні відали господарством (княжий стольник, напр., займався забезпеченням двору продовольством; княжий конюший доглядав за стайнею тощо), ін. були безпосередньо при князеві й виконували його доручення, у т. ч. й держ [93].
- Странноприйомний дім** це тимчасове місце проживання, яке зазвичай надавалось подорожнім або тим, хто шукав тимчасового притулку [193].
- Яма** це поштова станція на Русі в XII – XIII ст., де подорожні міняли втомлених коней на свіжих, з місцем відпочинку, постійними дворами і конюшнями [205].
- Гостинний двір** це місце, де зупинялися гості-купці, зберігалися товари й велася торгівля, який виник за часів Київської Русі в XVI-XVII ст. та мав вигляд прямокутної площі, обнесеної кам'яними чи дерев'яними приміщеннями, об'єднаними критими галереями [89].
- Stadt Huys** це місце першої ратуші Нью-Йорка, яку спочатку встановлено у 1642 році як міську таверну [52].
- Frauncs Tavern** це ресторанний заклад, що діяв з 1762 і був центром політичного життя де були започатковані Нью-Йоркська торгова палата та бібліотечне товариство [52].
- Готельний ланцюг** це об'єднання декількох готельних підприємств, які належать одному власнику, мають загальне управління, виступають під одним фірмовим знаком та дотримуються єдиних стандартів високоякісного обслуговування [32].
- Ritz-Carlton** це американська багатонаціональна компанія, яка управляє мережею готелів класу люкс, відомою як The Ritz-Carlton. Компанія має 117 розкішних готелів і курортів у 36 країнах і територіях з 29 158 номерами, на додаток до 46 готелів з 8 755 номерами, запланованих на майбутнє [52].
- Грецький дім** це двоповерхові будинки прямокутної форми з правильним геометричним розташуванням [52].
- Корчма** це будівля або заїзд в Україні, де продавали спиртні напої, аналог сучасних барів. Шинкарство зазвичай було сімейним бізнесом у козацьких родинах, що тримали винокурні та корчми [52].

Зелений готель	це готель, який був збудований у 1803-05 рр., що належав Лаврі і був найпопулярнішим у 50-х рр. XIX ст. [288].
Індустрія туризму	це сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів [165].
Готельна сфера	це основна складова туристичної індустрії за обсягом матеріальних і фінансових ресурсів, кількістю зайнятих працівників, обсягом доходів у туризмі [52].
Ресторанна сфера	це галузь господарства, яка включає в себе всі аспекти, пов'язані з функціонуванням ресторанів та закладів харчування [52].
Туристичне агентство	це підприємство, яке спеціалізується на організації та наданні послуг у сфері туризму [219, 270].
Туристичний оператор	це юридичні особи, створені згідно із законодавством України, для яких виключною діяльністю є організація та забезпечення створення туристичного продукту, реалізація та надання туристичних послуг, а також посередницька діяльність із надання характерних та супутніх послуг і які в установленому порядку отримали ліцензію на туropolераторську діяльність [219].
Транспортна індустрія	це сукупність підприємств, організацій та інфраструктури, що забезпечують перевезення пасажирів та вантажів в межах міста, країни та міжнародно на землі, в повітрі і на воді [52].
Рекреаційна сфера	це галузь діяльності, яка спрямована на забезпечення відпочинку, розваг та відновлення сил для людей [164].
Розважальна сфера	це галузь діяльності, спрямована на надання розваг, відпочинку та розваг для людей, яка включає в себе широкий спектр розважальних послуг, програм та закладів, які задовольняють різноманітні потреби відпочинку та розваг [52].
Екскурсійна служба	це підприємство або організація, яка надає послуги з організації та проведення екскурсій для туристів та інших клієнтів [209].
Гід	це людина, що проводить екскурсії по визначних місцях, виставках, експозиціях, музеях, заповідниках, архітектурних спорудженнях, садово-паркових ансамблях і т. д. [209].

Музей	це науково-дослідний та культурно-освітній заклад, призначений для вивчення, збереження та використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, прилучення громадян до надбань національної і світової історико-культурної спадщини [108].
Виставкова зала	це приміщення для демонстрації предметів, які мають громадський інтерес [52].
Галерея	це комунікаційний простір у вигляді критого переходу (коридору), аркади, колонади, антресолі або подовженого балкона, що з'єднує приміщення чи частини будинку; може бути глухою, заклошеною чи не бути огороженою (крім перил) [98].
Пам'ятка культури та історії	це один із різновидів пам'яток культури, визначні місця, пов'язані з важливими історичними подіями, з життям та діяльністю відомих осіб, культурою та побутом народів [109].
Туристична інфраструктура	це сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів [264].
Аеропорт	це сукупність інженерних споруд, призначених для приймання, відправлення та технічного забезпечення повітряного транспорту, а також обслуговування пасажирів і вантажу [5].
Залізничний вокзал	це будівля або комплекс будівель, споруд та пристроїв на залізничних станціях, призначений для обслуговування пасажирів, управління рухом поїздів і розміщення службового персоналу [95].
Автобусний вокзал	це комплекс споруд для обслуговування пасажирів міських, приміських і міжміських автобусів, лінійного персоналу, рухомого складу і зберігання вантажів [50].
Морський порт	це визначені межами територія та акваторія, обладнані для обслуговування суден і пасажирів, проведення вантажних, транспортних та експедиційних робіт, а також інших пов'язаних з цим видів господарської діяльності [107].
Річковий порт	це комплекс споруд, розташованих на земельній ділянці й акваторії внутрішніх водних шляхів, обладнаних з метою обслуговування пасажирів і суден, завантаження,

	розвантаження, приймання, зберігання й видачі вантажів, взаємодії з іншими видами транспорту [52].
Послуга	це дія, результат якої споживається в процесі її виконання [105].
Основна послуга	це обсяг послуг готелю (проживання, харчування тощо), що включається до ціни номера (місця) і надається споживачу згідно з укладеним договором [181].
Додаткова послуга	це обсяг послуг, що не належать до основних послуг готелю, замовляються та сплачуються споживачем додатково за окремим договором [111].
Супутня туристична послуга та товар	це послуги та товари, призначені для задоволення потреб споживачів, надання та виробництво яких несуттєво скротиться без їх реалізації туристом [111].
Туристична послуга	це результат діяльності туристичного підприємства із задоволення відповідних потреб туристів [222].
Туристичний попит	це сукупність туристичних благ, послуг і товарів, які туристи схильні придбати за визначеного рівня цін [142].
Туристична пропозиція	це сукупність послуг і продуктів, які подаються на розгляд клієнта, котрий бажає здійснити туристичну подорож [119].
Сезонність	це наявність коливань, які відбуваються через певні регулярні проміжки часу менше року, наприклад щомісяця чи щокварталу [52].
Циклічність	це своєрідна властивість робіт, процесів, явищ, яка визначається наявністю економічних циклів, тобто закінченого кола протягом визначеного відрізка часу [43].
Індивідуалізація	це виділення однієї особи або особини (індивідуума) за їхніми характерними властивостями; врахування особливостей кожної одиниці при вивченні сукупності предметів чи явищ [52].
Унікальність	це стан, при якому хтось або щось не схожі ні на кого або ні на що інше в порівняльному контексті [248].
Комплексність	це підхід до організації та надання туристичних послуг, який передбачає забезпечення клієнтів повним спектром сервісів та можливостей для задоволення їх потреб та бажань під час подорожей [150].
Мобільність	це процес, пов'язаний зі зміною людиною, індивідом, сім'єю свого місця в соціальній структурі суспільства [52].

Ритмічність	це періодичне повторення подібних природних явищ, які тривають в межах доби (ніч і день), року (весна, літо, осінь, зима), тисячоліття (похолодання і потепління клімату) [52].
Гарячий сезон	це період, на який припадає самий пік по кількості відпочиваючих [52].
Піковий сезон	це період, найсприятливіший для організації рекреаційної діяльності людей, що характеризується максимальною щільністю туристів і найкомфортнішими умовами для рекреації [52].
Туристична подорож	це мандрівка чи поїздка, яка зазвичай здійснюється з метою відпочинку, відкриття нових місць, культур та традицій, а також для отримання нового досвіду та незабутніх вражень [160].
Туристичне підприємство	це самостійний господарюючий статутний суб'єкт, який має права юридичної особи, здійснює комерційну та науково-до-слідну діяльність із метою отримання прибутку [65].
Екскурсійні бюро	це підприємство чи організація, яка спеціалізується на організації та проведенні екскурсій, турів та подорожей для клієнтів [116].
Санаторно-курортна установа	це заклад охорони здоров'я, що забезпечує надання громадянам послуг лікувального, профілактичного та реабілітаційного характеру з використанням природних лікувальних ресурсів курортів (лікувальних грязей та озокериту, мінеральних та термальних вод, ропи лиманів та озер, природних комплексів із сприятливими для лікування умовами тощо) та із застосуванням фізіотерапевтичних методів, дієтотерапії, лікувальної фізкультури та інших методів санаторно-курортного лікування [216].
Оздоровчий заклад	це установа або заклад, призначений для надання різноманітних медичних, реабілітаційних та оздоровчих послуг для покращення здоров'я та благополуччя клієнтів [217].
Природно-рекреаційний ресурс	це природні умови, об'єкти, явища, які сприятливі для рекреації – відновлення духовних і фізичних сил, витрачених під час праці, навчання, творчості [52].
Культурно-історичний ресурс	це сукупність пам'ятників матеріальної і духовної культури, створених у процесі історичного розвитку даної території, які є об'єктами туристського інтересу [157].

Етнографічний ресурс	це матеріальні та нематеріальні артефакти, що представляють культурну спадщину та традиції певної групи людей або етнічної спільноти [124].
Туристична атракція	це комплекс розваг і заходів, зорієнтованих на формування позитивних вражень у туристів [48].
Туристичний об'єкт	це природний або антропогенний об'єкт, придатний для використання в туризмі [52].
Туристична діяльність	це діяльність з надання різноманітних туристичних послуг відповідно до вимог цього закону та інших актів законодавства України [124].
Туристичний регіон	це територія, яка має певні ознаки привабливості для туриста, забезпечена туристською інфраструктурою і системою організації туризму [40].
Туристичний потенціал території	це ємне, багатоаспектне поняття, що охоплює сукупність природних, етнокультурних та соціально-історичних ресурсів, а також наявної господарської і комунікаційної інфраструктури території, що служать чи можуть служити передумовами розвитку певних видів туризму [46].
Туристсько-рекреаційний потенціал	це ресурси, які можуть бути задіяні за певних умов (реставрація, реконструкція, розвиток транспортної, туристичної інфраструктури, формування кон'юнктури ринку тощо) [204].
Туристсько-рекреаційне природокористування	це сукупність усіх процесів використання рекреаційно-туристичних ресурсів та елементів оточуючого природного середовища для забезпечення рекреаційних потреб населення і вплив туристів та рекреантів на природні рекреаційні ландшафти [295].
Рекреаційна діяльність	це один із комплексних видів життєдіяльності людини, спрямований на оздоровлення і задоволення духовних потреб у вільний від роботи час [164].
Рекреаційні ресурси	це сукупність природно-технічних, природних, соціально-економічних комплексів та їх елементів, що сприяють відновленню та розвитку духовних та фізичних сил людини, її працездатності [164].
Природно-антропогенний територіальний комплекс	це поняття з географії, що використовується для опису територій, які одночасно впливаються і природними, і антропогенними (людськими) факторами, що відображає взаємодію природних процесів з впливом людської діяльності на ландшафт, екосистеми та середовище загалом [164].

Рекреаційно-туристична спеціалізація	це підготовка фахівців у галузі туризму з акцентом на розвиток та організацію рекреаційних програм та послуг для туристів [164].
Рекреаційне ресурсоспоживання	це процес використання різноманітних ресурсів для організації та проведення відпочинку, розваг та рекреаційних заходів [52].
Рекреаційне ресурсовикористання	це процес ефективного та стійкого використання різноманітних ресурсів для задоволення потреб у відпочинку, розвагах та рекреації людей [151].
Рекреаційна діяльність	це управлінські та економічні заходи, що спрямовані на використання вільного часу для оздоровчої, лікувальної та культурної діяльності [295].
Рекреаційно-туристська самоорганізація населення	це процес, за якого люди організують свої власні відпочинкові та туристичні заходи без прямого втручання з боку офіційних туристичних агентств або організацій [295].
Інтенсифікація туристсько-рекреаційного природокористування	це процес зростання обсягів та активності використання природних ресурсів для туризму та рекреації в який можна включати збільшення чисельності відвідувачів, частоти та тривалості відвідування, розширення туристичної інфраструктури, а також розвиток нових форм туризму [295].
Територіально рекреаційна система	це система взаємопов'язаних, природних, природно-соціальних, і соціальних компонентів, функціонування яких спрямоване на забезпечення рекреаційного попиту населення [295].
Ідеальні туристичні блага	це концепція, що використовується в економічній теорії туризму для опису характеристик, які роблять подорожі та туризм привабливими для людей [52].
Атрактивність	Це: 1) характеристика туру, в якому ділова програма поєднується з відпочинком або розвагами; 2) важлива властивість туристичних ресурсів, що свідчить про їх рекреаційні цінності [289].
Атрактивна властивість	це характеристика або особливість, яка робить об'єкт, місце або послугу привабливими та бажаними для споживачів або туристів.
Об'єкти дозвілля	це місця або споруди, які призначені для проведення відпочинку, розваг та розважальних заходів [52].
Природне надбання	це термін, що використовується для опису унікальних та цінних природних об'єктів, ресурсів або екосистем, які

	мають велике значення для збереження біорізноманіття, забезпечення екологічної рівноваги та задоволення потреб суспільства [52].
Природна спадщина	це об'єкти, які мають видатну універсальну цінність з погляду збереження, природної краси, естетики чи науки [131].
Світова культурна спадщина	це поняття, яке використовується ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури) для опису унікальних об'єктів, місць та традицій, які мають велике культурне, історичне, архітектурне або етнічне значення для всього світового співтовариства [131].
Георозмаїття	це термін, що використовується для опису різноманітності географічних особливостей та природних умов на певній території, яка включає в себе різноманіття ландшафтів, кліматичних умов, геологічних формацій, гідрологічних систем, рослинного та тваринного світу тощо [52].
Дикий пейзаж	це території, які залишилися в своєму природному стані без значного впливу людської діяльності та області, де природні екосистеми функціонують без значного втручання та змін від людини [246].
Природний пейзаж	це вся природна обстановка або частина земної поверхні, яка спостерігається в стані, що не зазнає значних змін або втручань людини та включає в себе різноманітні екологічні системи, такі як ліси, гори, річки, озера, степи, пустелі, океани, пляжі та інші природні форми ландшафту [246].
Неорганічний пейзаж	це термін, який можна використовувати для опису природних чи штучних елементів, що складаються з матеріалів, що не є живими організмами або виникли без участі живих процесів [52].
Культурний пейзаж	це термін, який використовується для опису пейзажу, що створений впливом людської діяльності протягом тривалого часу, що включає в себе всі аспекти природи та культурного середовища, які були змінені або перетворені людиною для вирішення її потреб, а також як вираз культурних цінностей та ідентичності [52].
Урбаністичний пейзаж	це комплексна область, яка описує зовнішній вигляд та характер міського середовища, включаючи будівлі, вулиці, парки, сквери, набережні, майданчики, міста та інші елементи, що формують структуру та архітектурний образ міста чи міського району [52].

Промисловий пейзаж	це область або територія, яка зазнала впливу промислової діяльності та інфраструктури, який включає в себе промислові підприємства, заводи, заводські будівлі, технічні споруди (такі як димарі, труби, резервуари тощо), транспортні мережі (шляхи, залізниці, водні шляхи), а також складські та інші об'єкти, пов'язані з виробничою та промисловою діяльністю [52].
Пустельне почуття	це термін, який описує відчуття або настрої, спричинені перебуванням в пустелі або подібному середовищі, або почуття спокою, відокремлення від звичного світу, відчуття величі та невизначеності, або навіть відчуття втрати або самотності [52].
Туристичні блага	це товари і послуги, які слугують для задоволення потреб, пов'язаних з подорожуванням і відпочинком, чи також те, що туристи купують у місці постійного проживання [81].
Морська акваторія	це ділянка водної поверхні певної водойми або її частини (порту, затоки, моря) у визначених межах (наприклад акваторія порту охоплює рейд, внутрішню гавань, підходи до порту і причалів) [180].
Реставрація	це сукупність рятувальних, відновлювальних і консервативних засобів відносно творів мистецтва (від ювелірного до архітектури) [261].
Реконструкція	це корінна реорганізація, поліпшення чого-небудь, перебудова за новими принципами [261].
Цільове призначення	це концепція, що визначає, яким чином буде використовуватися певний ресурс або об'єкт з метою задоволення певних потреб або досягнення конкретних цілей [52].
Природна геосистема	це складні, цілісні, просторово-часові відкриті системи [303].
Природно-антропогенна система	це складна взаємодія між природними процесами та впливом людської діяльності на навколишнє середовище [303].
Антропогенно-природна система	це концепція, що описує взаємодію людської діяльності з природним середовищем та формуванням нових систем на їх перетині, що призводить до створення унікальних комплексів, де елементи природи та антропогенні фактори взаємодіють та взаємопроникають [303].

Умови території	це характеристики та фактори, які визначають або впливають на природні та антропогенні умови конкретної території або області [52].
Політична стабільність території	це стан, коли урядові структури та політичні системи в даній області є стійкими, функціонують ефективно і не піддаються серйозним перепадам або загрозам від внутрішніх або зовнішніх чинників [52].
Точковий елемент туристичної інфраструктури	це окремий об'єкт або місце, яке є складовою частиною загальної туристичної інфраструктури і може привертати увагу туристів як самостійний об'єкт [202].
Соціальна інфраструктура	це комплекс галузей, які безпосередньо пов'язані зі створенням загальних умов для відтворення робочої сили і забезпечення нормальної життєдіяльності людей [52].
Транспортна інфраструктура	це сукупність об'єктів (підприємств, закладів), які займаються ремонтом, будівництвом та реконструкцією, а також експлуатаційним утриманням доріг, мостів та інших дорожніх шляхів [52].
Система розселення	це сукупність населених пунктів певної території, неоднакових за кількістю мешканців і функціями, об'єднаних різними видами зв'язків [82].
Послуга розміщення	це діяльність юридичної та фізичної особи з надання місця для ночівлі у засобі розміщення за плату, а також інша діяльність, пов'язана з тимчасовим розміщенням (проживанням), передбачена законом [215].
Послуга харчування	це надання їжі та напоїв споживачам у ресторанах, кафе, кафетеріях, столових, готелях, закладах швидкого харчування та інших закладах громадського харчування [132].
Послуги дозвілля	це результат діяльності підприємств та підприємців, що надають все необхідне в процесі культурного, спортивного, розважального і оздоровчого відпочинку споживачеві як у вигляді товару, так і у вигляді діяльності [157].
Розробка туристичних продуктів	це процес створення та організації унікальних та привабливих для туристів послуг, програм або пакетів, спрямованих на задоволення їхніх потреб, бажань та очікувань під час подорожей [222].
Основний засіб розміщення	це головний складник туристичної інфраструктури, який надає тимчасове проживання для подорожуючих [187].

Традиційний засіб розміщення	це тип проживання, який відображає та відтворює місцеві традиції, культурні особливості та аутентичний досвід місцевого життя для подорожуючих [222].
Кемпінг	це сезонний заклад для авто-, мото-, велотуристів з наметами або будинками легкого типу і спеціальними місцями для стоянки та зберігання автомобілів. Кемпінг, зазвичай, обладнаний водопроводом, плитами для приготування їжі, має магазин, пошту, телефон, медпункт та ін. [233].
Мотель	це невеликий готель, вхід у номери якого здійснюється з вулиці (з місця парковки автомобіля) [233].
Пансіонат	це рекреаційний заклад, дім відпочинку, або певний готель, де людина може поновити власні фізичні ресурси, оздоровитися та відпочити. Також в багатьох країнах функціонують геріатричні пансіонати [233].
Курортні готелі	це заклади розміщення, які спеціалізуються на прийомі й обслуговуванні туристів, котрі прибули з метою відпочинку, оздоровлення на тривалий період [233].
Клубні готел	це великі житлові комплекси, де все під рукою: кафе, ресторани, дитячі майданчики, тенісні корти з басейнами [233].
Гостьові будинки	це різні за площею і плануванням будівлі – від маленьких будиночків для тимчасового розміщення гостей до досить великих споруд, в яких може провести свою відпустку невелика сім'я [52].
Молодіжний табір	це організоване заходження, яке призначене для тимчасового проживання молодих людей у спеціально обладнаних таборах або загородних місцях [52].
Туристичне село	це спеціально створена туристична або рекреаційна зона, яка розташована в сільській місцевості та спрямована на приваблення відвідувачів, які бажають відпочити в природному середовищі та отримати аутентичний сільський досвід [79].
Молодіжний готель	це готель, спеціально призначений для молоді та молодих мандрівників, які шукають доступне та економічне розміщення під час подорожей та часто мають свої унікальні особливості, спрямовані на відповідь на потреби та побажання молодих гостей [52].
Туристична база	це засіб розміщення, установа і будинок або комплекс будинків готельного типу з необхідним побутовим

	обслуговуванням та прокатом туристського спорядження [48].
Тимчасово орендоване помешкання	це житло, яке орендується на короткий період часу, зазвичай на декілька днів або тижнів [52].
Туристичний кемпінг	це спеціально обладнана територія, де подорожні можуть розмістити свої намети, автодоми, причепи або інші засоби для тимчасового проживання під відкритим небом [52].
Підприємства соціального туризму	це організації, які спеціалізуються на наданні послуг у сфері туризму та відпочинку з метою задоволення потреб різних соціальних груп, таких як люди з обмеженими можливостями, молоді, ветерани, безробітні, пенсіонери та інші [120].
Лікувальні готелі	це готелі, які спеціалізуються на наданні послуг для людей, які шукають відпочинок та одночасно піклуються про своє здоров'я та зазвичай розташовані в курортних місцевостях або в місцях з унікальними природними лікувальними ресурсами, такими як мінеральні джерела, термальні води, лікарські грязі тощо [52].
Ротель	це пересувний готель з обмеженим набором послуг, який розміщується найчастіше у вагоні з одно- чи двомісними номерами – спальними відсіками; вагон споряджений також приміщеннями для переодягання, загальною кухнею і загальним туалетом; ротелем також може бути автобус зі спеціально спорядженими спальними місцями [212].
Ботель	це підприємство готельного типу для обслуговування водних туристів [9].
Флотель	це плавучий готель, спеціально обладнане під готель судно, в якому крім комфортабельних номерів, туристам тут надається великий набір послуг активного відпочинку: басейни, тренажерні зали, відеотеки, водні лижі, снасті для риболовлі, засоби для дайвінгу тощо [9].
Альпотель	це один із видів класифікації засобів розміщення туристів за місцем розташування, тобто готель поблизу гірськолижних курортів [52].
Табір праці та відпочинку	це найбільш поширена форма організації суспільно корисної праці старшокласників де учні працюють у таборах праці та відпочинку тільки в літній час і, як правило, на сільськогосподарському виробництві [52].

Їдальня	це заклад громадського харчування загальнодоступний або для обслуговування певного контингенту споживачів з різноманітним асортиментом страв, булочних, кондитерських виробів і закупних товарів [261].
Кулінарія	це мистецтво приготування їжі, куховарство; приготовлена їжа, або це магазин, в якому продають напівфабрикати, випічка і т.ін. [50].
Буфет	це заклад ресторанного господарства з обмеженим асортиментом страв нескладного приготування, булочних і кондитерських виробів, закупних товарів [182].
Закусочна	це різновид підприємств громадського харчування, в яких надано вузький асортимент страв нескладних в приготуванні [191].
Кафетерій	це заклад ресторанного господарства з асортиментом гарячих та холодних напоїв, бутербродів, соків, булочних, кондитерських виробів, молока та молочнокислих продуктів [182].
Кафе	це заклад ресторанного господарства з широким асортиментом страв нескладного приготування, кондитерських виробів і напоїв, у якому застосовується самообслуговування або обслуговування офіціантами [182].
Бар	це заклад громадського харчування, що спеціалізується на продажі напоїв, найчастіше – алкогольних, які споживаються на місці (тобто, у приміщенні самого бару) [52].
Ресторан	це заклад громадського харчування (іноді з музикою, танцями), де подаються страви та напої [229].
Бістро	це невелике кафе чи ресторан, із затишною атмосферою та недорогою їжею [52].
Сімейний ресторан	це універсальний заклад, мета якого задовольнити запити як дорослих гостей, так і самих маленьких відвідувачів [225].
Спеціалізований ресторан	це заклад харчування, який спеціалізується на певному асортименті кулінарної продукції - рибний, національної кухні тощо [194].
Ресторан національної кухні	це заклад громадського харчування, де пропонують страви та кулінарні традиції, характерні для конкретної країни або нації [52].

Етнічний ресторан	це заклад громадського харчування, який спеціалізується на сервіруванні страв та напоїв, характерних для конкретної етнічної групи або країни та пропонує гостям можливість насолодитися аутентичною кухнею, звичаями та традиціями певної національності чи культури [52].
Тематичний ресторан	це заклад громадського харчування, який обирає певну тему або концепцію і створює атмосферу, що відображає цю тему в усьому від дизайну і інтер'єру до меню та обслуговування [194].
Дитячий ресторан	це заклад громадського харчування, спеціально призначений для дітей та їх батьків або опікунів основною метою, яких ресторанів є створення безпечного та зручного середовища, де діти можуть насолоджуватися їжею та розважальними активностями, а батьки можуть спокійно обідати чи вечеряти [52].
Заклад швидкого харчування	це особливий тип ресторану, що характеризується швидким приготуванням їжі, а також мінімальним, або відсутнім обслуговуванням відвідувачів офіціантом [11].
Категорія закладу харчування «Люкс»	це категорія закладів харчування, які відносяться до вищого рівня обслуговування та представлення страв і напоїв та спрямовані на надання ексклюзивного досвіду та вишуканого харчування для своїх гостей [194].
Категорія закладу харчування «Вища»	це категорія закладу харчування, яка вказує на високий рівень обслуговування та якості подання страв та напоїв не досягаючи рівня елегантності та розкоші «Люкс» проте пропонують своїм гостям вишукані страви та комфортну атмосферу [194].
Категорія закладу харчування «Перша»	це категорія закладу харчування, які відносяться до високого рівня обслуговування та якості страв, але може бути менш розкішною і ексклюзивною, ніж ресторани «Люкс» або «Вища» категорії [194].
Категорія закладу харчування «Перша понижена»	це категорія закладу харчування, яка вказує на заклад, який раніше був класифікований як ресторан або кафе рівня «Перша», але через певні причини знизив свій статус [194].
Категорія закладу харчування «Друга»	це категорія закладу харчування, яка вказує на середній рівень обслуговування та якості страв де зазвичай пропонують прийнятну якість їжі за помірними цінами, але не мають такого вишуканого сервісу та елегантного інтер'єру, як заклади вищих категорій [194].

A la carte	це французький термін, що означає «за окремими пунктами» або «за вибором», який у готельно-ресторанному бізнесі використовується для опису системи замовлення страв, де клієнт може обирати страви окремо з меню, а не в рамках фіксованого набору або комплексу страв [52].
Table d'hote	це французький термін, що буквально перекладається як «стіл господаря», який у готельно-ресторанному бізнесі використовується для опису системи обслуговування, коли всі страви подаються відповідно до фіксованого набору за фіксовану ціну [52].
Комфортність	це властивість або стан, який забезпечує відчуття зручності, приємності та відпочинку, який у контексті ресторанної сфери може означати ряд аспектів, які сприяють задоволенню гостей та створюють приємну атмосферу для їхнього відпочинку та насолоди стравами [52].
Туристичні транспортні послуги	це різноманітні види транспортних перевезень, які надаються для забезпечення комфортного та безпечного пересування туристів під час їхніх подорожей [52].
Туристична індустрія	це сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів [144].
Державна туристична політика	це діяльність держави з розвитку туристичної індустрії та суб'єктів туристичного ринку, вдосконалення форм туристичного обслуговування громадян і закріплення на їх основі свого політичного, економічного та соціального потенціалу [203].
Стратегія розвитку туризму	це стратегія, метою якої є залучення нових інвестицій у даний сектор та підвищення якості послуг, що надаються як туристам, так і місцевим мешканцям [224].

Тема 4. Ринок туристичних послуг

Ринок	це сукупність відносин (актів) купівлі-продажу товарів і послуг; спосіб взаємодії виробників і споживачів, заснований на децентралізованому, безособовому механізмі цінових сигналів [117].
--------------	---

Туристичний ринок	це сфера задоволення потреб населення в послугах, пов'язаних зі змістовним проведенням дозвілля в подорожі, розвиток якого ґрунтується на об'єктивних процесах зростання та урізноманітнення суспільних потреб і відповідному йому поглибленні суспільного поділу праці [150].
Туристична діяльність	це діяльність з надання різноманітних туристичних послуг відповідно до вимог цього закону та інших актів законодавства України [111].
Споживач	це фізична особа, яка купує, замовляє, використовує, або має намір придбати чи замовити продукцію для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних з підприємницькою діяльністю, або виконанням обов'язків найманого працівника [105].
Туристичний експорт	це вивезення з країни туристських вражень, яке супроводжується одночасним ввезенням туристом грошей у цю країну [161].
Туристичний реекспорт	це процес, коли туристичні послуги або продукти придбані або отримані в одній країні, а потім використані чи продані у іншій країні [161].
Туристичний імпорт	це ввезення в країну туристських вражень, яке супроводжується одночасним вивезенням туристом грошей з цієї країни [161].
Тур	це комплекс туристичних благ, послуг та товарів, представлений у вигляді програми, складеної з урахуванням індивідуальних побажань, в межах якої реалізується мета перебування людини поза постійним місцем проживання, і комплекс заходів по її реалізації на відповідному якісному рівні [150].
Ринок споживача турпродукту	це сегмент ринку, на якому туристичні компанії продають свої послуги та продукти безпосередньо кінцевим споживачам, які є потенційними туристами [150].
Ринок виробника турпродукту	це сегмент ринку, на якому компанії, що займаються розробкою та виробництвом туристичних продуктів і послуг, конкурують між собою за можливість надати свої послуги іншим компаніям у галузі туризму, які потім продають ці продукти кінцевим споживачам [150].
Структура ринку	це сукупність окремих видів ринку у межах національної економіки, або внутрішнього ринку, а також

	регіональних, світового у межах світового господарства і взаємодія між ними [47].
Ієрархічна структура ринку	це відображає взаємозв'язок та взаємозалежність різних рівнів у системі постачання товарів чи послуг [52].
Територіальна структура ринку	це організація ринку з урахуванням його географічного розташування, поділу на регіони або території [52].
Угода	це домовленість громадян і організацій стосовно встановлення, зміни або припинення цивільних прав або обов'язків. Угоди можуть бути односторонніми і дво- чи багатосторонніми (договір) [306].
Туристичний попит	це сукупність туристичних благ, послуг і товарів, які туристи схильні придбати за визначеного рівня цін [142].
Туристична пропозиція	це сукупність послуг і продуктів, які подаються на розгляд клієнта, котрий бажає здійснити туристичну подорож [119].
Класична модель ринку	це теоретична концепція, що описує основні характеристики функціонування ринку та взаємодії між його учасниками [84].
Модель «ущільненого» ринку	це концепція, що визначається спробою покращити або оптимізувати роботу ринку шляхом збільшення концентрації продуктів або послуг у певній області або сегменті [31].
Маркетинг	це діяльність для формування попиту та задоволення потреб споживачів. У широкому сенсі призначення маркетингу полягає в «визначенні та задоволенні людських і суспільних потреб» [163].
Комунікаційна система туристичного ринку	це комплекс взаємозв'язаних елементів, що включає комунікаційні канали, інструменти, стратегії та процеси, що використовуються для передачі інформації про туристичні послуги, привабливості та можливості подорожей [154].
Туристична інформація	це будь-яка інформація, яка надається туристам або подорожуючим з метою планування, організації та проведення подорожі [52].
Інформаційний обмін	це взаємообмін між клієнтами інформаційними матеріалами і програмами, завдяки якому прискорюється прийняття економічних, передусім управлінських, рішень [86].

Процес реалізації	це сукупність операцій з продажу готової продукції, виконаних робіт і наданих послуг споживачам [260].
Процес споживання	це процес, при якому товари або послуги використовуються споживачами для задоволення власних потреб та бажань [100].
Процес розрахунків	це послідовність дій і операцій, спрямованих на виконання платіжних обов'язків між двома або більше сторонами відповідно до умов угоди або домовленостей [210].
Суб'єкт туристичного ринку	це особа, яка бере участь у створенні, просуванні та реалізації туристичних продуктів і послуг [22].
Туристичне підприємство	це юридична особа, яка займається виробництвом і реалізацією туристичних послуг [305].
Туроператор	це юридична особа, створена згідно із законодавством України, для якої виключною діяльністю є організація та забезпечення створення туристичного продукту, реалізація та надання туристичних послуг, а також посередницька діяльність із надання характерних та супутніх послуг і які в установленому порядку отримали ліцензію на туроператорську діяльність [111].
Турагентство	це компанія, яка реалізує туристичні продукти, тобто продає туристам путівки, організовує екскурсії та інші послуги [111].
Турист	це фізична особа, яка здійснює поїздку з метою відпочинку, туризму, лікування, ділового чи іншого виду діяльності [111].
Місцевий орган влади	це органи місцевого самоврядування, які реалізують державну політику у сфері туризму на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці [298].
Туристична асоціація	це організація, яка об'єднує представників туристичної галузі, такі як готелі, ресторани, туроператори, турагенти, атракціони, місцеві туристичні організації та інші суб'єкти, з метою спільної роботи над розвитком та просуванням туризму в певній локації або регіоні [52].
Туристична спілка	це об'єднання представників туристичної галузі, які працюють разом з метою захисту та розвитку інтересів та потенціалу туризму у певній локації або регіоні [52].

Суб'єкт-продуцент туристичного ринку	це суб'єкт господарювання або організація, що надає туристичні послуги або створює продукти та пакети для туристів [149].
Посередник туристичного ринку	це суб'єкт або організація, яка виступає посередником між туристами (подорожуючими) і суб'єктами-продуцентами туристичних послуг [116].
Ліцензія	це документ, що демонструє певний дозвіл [106].
Ліцензування	це видача та переоформлення ліцензій, видача дублікатів ліцензій, ведення ліцензійних справ та ліцензійних реєстрів, контроль за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов, видача розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов, а також розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування [106].
Ліцензування туристичної діяльності	це процедура, за якою уряд чи відповідний орган видає дозвіл на здійснення туристичної діяльності певним суб'єктам або організаціям [218].
Сертифікація в туризмі	це процедура, яка підтверджує відповідність туристичної послуги нормам і правилам, установленим державою для таких послуг [58].
Стандартизація	це діяльність, що полягає в установленні положень для загального та неодноразового використання щодо наявних чи потенційних завдань і спрямована на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері [58].
Маршрут	це запланований шлях або послідовність місць, яку людина або група буде пройдено у певному порядку під час подорожі або екскурсії [52].
Індивідуальний тур	це відсутність шаблонів і планування маршрутів будь-якої складності з максимальним урахуванням побажань і можливостей клієнта [149].
Груповий тур	це заздалегідь сплановані поїздки, які мають певний маршрут і зазвичай проводяться під керівництвом гідів [149].
Пекидж-тур	це будь-який тур (індивідуальний або груповий), що складається з деякого набору послуг (перевезення, розміщення, харчування, екскурсії тощо), загальна продажна вартість якого дорівнює сумі вартості його елементів [41].

Інклюзив-тур	це найбільш поширений вид індивідуальної чи групової подорожі в організованому туризмі [41].
Каскадний-тур	це такий туризм, коли тривалість подорожі не перевищує 3-х діб [52].
Корткочасний тур	це туристична подорож або відпочинок, який триває обмежений час, зазвичай кілька днів або навіть лише один день [52].
Тривалий тур	це туризм, термін подорожі при якому більше 3-х діб [52].
Сезонний тур	це туристичний маршрут або подорож, який зазвичай організовується та здійснюється лише певним часом року в залежності від погодних умов, клімату, природних явищ або сезонності подій [120].
Цілорічний тур	це туристична подорож або маршрут, який можна здійснити протягом усього року, без обмеження на певний сезон чи період [120].
Маршрутно-транспортний тур	це форма туризму, яка передбачає організацію подорожі з використанням певного маршруту та транспортних засобів для відвідування різних туристичних об'єктів, міст або регіонів [149].
Оцінки природних благ	це процес визначення вартості та важливості природних ресурсів та екосистемних послуг, які надаються природою для людей та суспільства [95].
Карта території	це графічне зображення певної області, регіону або місцевості, яке відображає її географічні ознаки, рельєф, гідрографію, транспортні мережі, межі ділянок землі, а також розташування важливих об'єктів, таких як міста, селища, парки, рекреаційні зони, пам'ятки архітектури тощо [83].
Інфраструктурне забезпечення	це сукупність об'єктів, споруд, систем та послуг, які забезпечують функціонування певного регіону, міста, території або підприємства [243].
Ціноутворення	це процес встановлення і розробки ціни на товари та послуги (цінності) [245].
Економічні умови ринкового середовища	це сукупність факторів, які визначають економічну ситуацію на ринку, де відбувається купівля та продаж товарів і послуг [97].
Екологічні умови ринкового середовища	це сукупність факторів і параметрів, пов'язаних з впливом природного середовища на функціонування та розвиток бізнесу і ринкових відносин [97].

Технологічні умови ринкового середовища	це сукупність технічних засобів, наукових досягнень та інновацій, які впливають на процеси виробництва, збуту, зв'язку та взаємодії на ринку [52].
Соціально-культурні умови ринкового середовища	це сукупність соціокультурних факторів, які впливають на споживчі уподобання, поведінку споживачів, а також на взаємовідносини між учасниками ринку [52].
Політично-правові умови ринкового середовища	це набір законів, правил, регуляцій та політичних факторів, які впливають на функціонування підприємств і ринків [101].
Ринок збуту	це будь-який економічний простір для пропозиції товарів і послуг, що є кінцевою метою господарської діяльності підприємства [52].
Ринок постачання	це сегмент ринку, де підприємства або постачальники продають товари, послуги або ресурси іншим компаніям або організаціям [52].
Конкурент	це суб'єкт або організація, яка діє у тому ж сегменті ринку і пропонує аналогічні або схожі товари чи послуги, які можуть задовольнити потреби споживачів [280].
Конкуренція	це економічний процес взаємодії та боротьби товаровиробників за найвигідніші умови виробництва і збуту товарів, за отримання найбільших прибутків [280].
Ємність туристичного ринку	це обсяг реалізованих на ньому туристичних продуктів протягом певного періоду (як правило, за рік) [274].
Самодіяльна туристична організація	це група людей або організація, яка самостійно організовує подорожі, туристичні заходи та інші події без залучення професійних туроператорів чи турагентств [156].
Споживач турпродукту	це особа або група осіб, які купують або використовують туристичні послуги або продукти для задоволення своїх потреб у відпочинку, подорожах або інших цілях [116].
Споживання туристичного продукту	це процес, що включає цілий ряд окремих процесів: вибір туристичного продукту, купівля, користування [116].
Внутрішній маркетинг	це просування місії, цілей, товарів і послуг компанії серед її співробітників, переконання, що товар компанії – важливий і потрібний людям [2].

Зовнішній маркетинг	це маркетингова стратегія, яка використовує креативні та нетрадиційні методи для просування продукту чи послуги [2].
Двосторонній маркетинг	це маркетинг організації сфери послуг, який передбачає, що якість послуги багато в чому залежить від якості взаємодії покупця з продавцем [16].
Глобалізація	це процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції й уніфікації, що у ширшому розумінні означає перетворення певного явища на планетарне, таке, що стосується всієї Землі [15].

Змістовий модуль 3. Економічні основи туристичної діяльності

Тема 5. Основи організації туристичного процесу

Самоорганізація	це термін, який вживається для визначення процесів виникнення складних структур при відсутності нав'язаного зовнішньою дією порядку [259].
Самоорганізація в туризмі	це процес, за якого туристи організують свої подорожі та відпочинок самостійно, без використання послуг туристичних агентств або туроператорів [285].
Активна подорож	це форма туризму, яка передбачає участь у фізичних, спортивних або пригодницьких активностях під час подорожі [130].
Мета подорожі	це конкретна ціль, яку людина сподівається досягти, подорожуючи [118].
Дестинація	це географічна територія, яка є привабливою для туристів завдяки наявності унікальних або специфічних туристсько-рекреаційних ресурсів та відповідної інфраструктури, доведених до споживачів у вигляді готового туристичного продукту з метою задоволення їх найрізноманітніших потреб [63].
Аматорська подорож	це подорож, яка здійснюється без комерційної мети або професійного навчання [200].
Стандартний режим харчування	це режим, який відповідає загальним дієтичним потребам людини та містить різноманітні продукти з різних груп харчових речовин у відповідних кількостях [168].

Перевезення туристів	це процес переміщення людей з одного місця на інше з метою відвідування туристичних об'єктів, відпочинку або виконання інших туристичних активностей [60].
Пасажир	це особа, яка користується транспортним засобом і знаходиться в ньому, але не причетна до керування ним [136].
Бронювання квитка	це процес резервування місця або місць на транспортний засіб (наприклад, на потяг, літак, автобус або корабель) заздалегідь перед відправленням [136].
Онлайн-бронювання	це бронювання через Інтернет, в інтерактивному режимі [136].
Рейсове перевезення	це вид транспорту, який працює за розкладом і здійснює регулярні рейси між певними пунктами [26].
Чартерне перевезення	це нерегулярний переліт, який замовляє туроператор для перевезення туристів за певним напрямом [172].
Чартерний авіарейс	це нерегулярні авіаперевезення, які виконуються у будь-яку точку світу, будь-якими авіакомпаніями [172].
Перший клас авіаперевезення (F)	це найвищий рівень обслуговування пасажирів на борту літака де пасажирів мають доступ до розкішних послуг і зручностей, таких як просторі сидіння, вишукані страви, вибіркове обслуговування, доступ до ексклюзивних зон аеропорту та інші привілеї [172].
Бізнес-клас авіаперевезення (C)	це рівень обслуговування пасажирів, який знаходиться між першим класом і економ-класом де пасажирів отримують певні привілеї і зручності, такі як більш просторі сидіння, покращене харчування та напої, розширені можливості багажу та додаткові послуги під час подорожі [172].
Економічний клас авіаперевезення (Y)	це найпоширеніший рівень обслуговування пасажирів на борту літака де пасажирів зазвичай мають менш просторі сидіння порівняно з бізнес-або першим класом, а також обмежені можливості щодо перевезення багажу та інші зручності під час польоту [172].

Туристський клас авіаперевезення (Т)	це рівень обслуговування пасажирів, який може включати стандартні послуги, які зазвичай надаються в економічному класі, але може також включати додаткові переваги або послуги, що роблять його привабливим для туристичних подорожей [172].
Статус на квитка	це індикатор, який вказує на рівень обслуговування або тип квитка [172].
Дублікат загубленого квитка	це квиток, виданий на заміну загубленого або втраченого квитка [172].
Авіачартер	це договір фрахтування повітряних транспортних засобів, що передбачає фрахтування всієї місткості або частини повітряних суден [279].
TD - міжконтинентальний експрес	це скорочення, яке використовується для позначення послуги або маршруту швидкісного транспорту, який здійснює перевезення між континентами [265].
JС - міжнародний експрес	це аббревіатура, яка використовується для позначення міжнародних швидкісних потягів або експрес-послуг, які зазвичай працюють на відносно коротких відстанях між країнами, що межують, і забезпечують швидку та зручну перевезення між національними мережами залізничного транспорту [265].
JСL - швидкісний суперекспрес	це аббревіатура, що використовується для позначення швидкісних потягів або експрес-послуг з високою швидкістю пересування, які зазвичай працюють на відносно довгих відстанях та можуть забезпечувати ефективно з'єднання між великими містами або регіонами [265].
ТЕЕ - фірмовий експрес	це аббревіатура, яка означає «Trans Europ Express» (Транс-Європейський експрес) [265].
ЕС - швидкісний експрес	це аббревіатура, яка означає «EuroCity» європейський міжнародний поїзд, який здійснює швидкісні пасажирські перевезення між різними країнами [265].
Е - швидкий потяг	це аббревіатура, що означає «Express» потяг, який забезпечує швидкий та ефективний транспорт пасажирів між різними містами чи регіонами та зазвичай має обмежену кількість зупинок порівняно

	зі звичайними потягами, що дозволяє їм швидше дістатися до мети [265].
RSB - приміський потяг	це аббревіатура, що означає «Regionalbahn» або «регіональний потяг» в німецькій мові, який обслуговує короткі відстані та звичайно здійснює місцеві маршрути в межах певного регіону або міста [265].
Плацкарта	це одна з частин проїзного документа (квитка), частина вартості проїзду, яка засвідчує право пасажирів на зайняття окремого нумерованого місця в залізничному вагоні, може бути оформлена як разом із квитком, так і окремо, компенсує витрати на підготовку в рейс та обслуговування вагона [52].
Допоміжний (трансферний) транспорт	це транспортні засоби, які забезпечують перевезення пасажирів або вантажів від одного місця до іншого, зазвичай з метою зв'язку між двома пунктами [52].
Зелений автомобіль	це транспортний засіб, який відповідає вимогам екологічної дружності та стандартам сталого розвитку [52].
Зелена карта	це міжнародний документ, який використовується для доказу страхового покриття автомобілів, що перебувають за межами країни їх реєстрації. Вона підтверджує, що водій має мінімальне обов'язкове страхування цивільної відповідальності, яке необхідне для покриття збитків, заподіяних іншим учасникам дорожнього руху [184].
Автоподорож	це подорож, під час якої основним засобом пересування є автомобіль [120].
Морська подорож	це подорож, яка відбувається на воді, зазвичай в океані, морі або іншому великому водному тілі [120].
Авіаподорож	це форма подорожі, яка здійснюється повітряним транспортом, зазвичай за допомогою літаків [120].
Круїз	це морська подорож, зазвичай - по замкнутому колу з поїздками із портів у внутрішні райони країн [52].
Масовий ринок	це ринок, на якому пропонується продукція або послуги, спрямовані на широкий загальний споживчий сегмент [52].
Середній ринок	це сегмент ринку, який знаходиться між масовим та нішевим ринками за обсягом та специфікацією де

продукція або послуги, спрямовані на середній ринок, можуть мати як загальні характеристики, що притаманні масовому ринку, так і певні особливості, що відповідають специфічним потребам середнього сегмента споживачів [52].

Елітарний ринок	це сегмент ринку, який спеціалізується на висококласних, ексклюзивних або розкішних продуктах і послугах, спрямованих на обмежений шар високоіндивідуалізованих споживачів з високим рівнем доходу та вишуканим смаком [52].
Класифікація засобу розміщення	це систематизація різних видів та категорій готелів, мотелів, гостьових будинків, кемпінгів, апартаментів тощо за різними критеріями, такими як рівень зручностей, розташування, ціновий сегмент, тип обслуговування, категорія комфорту та інші [301].
Категорія засобу розміщення	це специфічні характеристики та рівень послуг, які пропонує певний вид проживання, такий як готель, мотель, кемпінг або гостьовий будинок [301].
Сертифікація	це діяльність з підтвердження відповідності послуг встановленим вимогам [75].
Готель типу «апартаменти»	це готель, де кожний номер є окремим житловим приміщенням з усіма зручностями, подібними до тих, що є у звичайних квартирах або апартаментах [301].
Готель типу «люкс»	це вищий клас готелів, які пропонують розкішне та елітне обслуговування для своїх гостей [301].
Готель економічного класу	це готель, який пропонує недорогі та доступні номери для проживання [301].
Гостьовий цикл	це взаємодія персоналу готелю з клієнтом протягом усього часу перебування його в засобі розміщення [46].
Резервування	це перший контакт з індустрією гостинності для гостя або особи, яка робить це за гостя - представника туристичного підприємства [166].
Підтвержене резервування	це бронювання, що підтвержене спеціальним повідомленням, яке готель висилає клієнту або туристичному підприємству, де вказується номер підтвердження, дата запланованого прибуття та

	виїзду гостя, тип замовленої кімнати, кількість гостей, кількість необхідних ліжок тощо [159].
Гарантоване резервування	це бронювання зі спеціальним підтвердженням готелю про те, що він гарантує клієнту отримання замовленого ним номера [159].
Портъє	це працівник готелю, що стежить за порядком у вестибюлі, приймає пошту, дає різні довідки мешканцям готелю і т.ін. [213].
Швейцар	це людина, чиїм основним обов'язком є зустріч відвідувачів біля вхідних дверей. Швейцари, як правило, працюють у дорогих ресторанах, готелях або бізнес-центрах [213].
VIP	це людина, що має персональні привілеї, пільги завдяки своєму високому становищу, багатству або славнозвісності. VIP в значенні «особливий пасажир, особливий клієнт, що вимагає особливої уваги», з'явилося в англійській мові в 1930-і чи 1940-і роки, імовірно у Великій Британії [52].
Список очікування	це список контактних осіб, які подали запит на реєстрацію через веб-сайт події, після того як усі місця на подію або сеанс було зарезервовано [52].
Price-list	це перелік товарів або послуг і відповідних до них цін, який надається покупцям або клієнтам, який використовується для інформування потенційних клієнтів про доступні товари та послуги та їхні вартості [52].
DNS	це статус (did not stay), що позначає клієнта, який не залишається [159].
Chefs d'Or - Золоті ключі	це символ, який є ознакою професійної організації консьєржів - UPPGH (Union Professionnelle des Petiers des Grand Hotels) [23].
RO - room occupied	це примітка, яка означає, що кімната зайнята [162].
SV- soon vacated	це примітка, яка означає, що номер скоро звільниться [162].
SP - stay prolonged	це примітка, яка означає, що гість збирається продовжити своє перебування [162].
ER - emergency repair	це примітка, яка означає кімнати, які не можна заселяти [162].

Full board	це організація туристичним комплексом повного харчування протягом доби [162].
Half board	це організація часткового харчування, тобто сніданок та обі або вечеря [162].
Туристичне меню	це спеціально складений перелік страв і напоїв, який пропонується туристичним закладом, таким як готель, ресторан або кафе, для задоволення потреб туристів і подорожуючих [223].
Каліфорнійське меню	це гастрономічний концепт або стилістика кулінарного виробництва, який виник у штаті Каліфорнія в Сполучених Штатах Америки характеризується використанням сезонних інгредієнтів, відкриттям для нових технік готування та поєднанням різноманітних кулінарних традицій і можливістю отримати будь-яку страву в будь-який час доби [52].
Циклічне меню	це група меню за певний період часу в основному використовується в стаціонарних установах, наприклад, у лікарнях, санаторіях [52].
Готельний бар	це бар, який розташований в готелі і призначений для обслуговування гостей готелю та відвідувачів і є зазвичай одним з функціональних елементів готелю, де гості можуть відпочити, насолодитися напоями та закусками або провести час в компанії [52].
Вестибюльний бар	це бар, який знаходиться у вестибюлі готелю або будь-якого іншого громадського приміщення, такого як театр, конференц-зал або бізнес-центр [52].
Ресторанний бар	це бар, який знаходиться всередині ресторану і зазвичай інтегрований в його загальний інтер'єр та концепцію обслуговування [52].
Допоміжний бар	це тип бару, який зазвичай знаходиться поза головним приміщенням ресторану або готелю, або в іншому вторинному місці, яким може бути лобі, конференц-зал, тераса або інше приміщення [52].
Банкетний бар	це спеціально організований бар, який зазвичай встановлюється або розміщується на місці проведення банкету, весілля, корпоративного заходу або іншої події, що вимагає обслуговування гостей [52].

Міні-бар	це малий холодильник або шафа, зазвичай розміщена в номерах готелів або гостьових номерах, де гості можуть знаходити різноманітні напої та закуски [52].
Перший клас харчування	це тип харчування, який відноситься до розкішного рівня обслуговування страв на пасажирських перевезеннях, таких як авіакомпанії, залізничні компанії, круїзні лінії або високоякісні поїздки [239].
Бізнес-клас харчування	це рівень обслуговування страв, який надається на пасажирських перевезеннях, таких як авіалінії або залізничні компанії, а також в готелях та ресторанах та зазвичай перевищує економ-клас за рівнем комфорту, якістю страв та рівнем обслуговування, але не досягає рівня розкішного першого класу [239].
Туристичний клас харчування	це рівень обслуговування страв, який надається на пасажирських перевезеннях, таких як авіалінії, залізничні компанії та інші види транспорту, для пасажирів, які обирають економічний варіант подорожі [239].
Екскурсія	колективне відвідування музею, пам'ятного місця, виставки, підприємства тощо; поїздка, прогулянка з освітньою, науковою, спортивною або розважальною метою [134].
Екскурсійне обслуговування	це діяльність суб'єктів туристичної діяльності, а також інших юридичних осіб, фізичних осіб, у тому числі індивідуальних підприємців, щодо підготовки, організації і проведення екскурсій [134].
Екскурсознавство	це спеціальна галузь наукових знань, яка досліджує, розробляє і узагальнює основи методики екскурсійної справи [137].
Показ в екскурсії	це цілеспрямований, послідовний процес ознайомлення екскурсантів з об'єктами, які розкривають тему екскурсії [134].
Розповідь екскурсовода	це умовно прийнята в екскурсійній справі назва усної частини екскурсії, тобто повідомлення і пояснення, які екскурсовод дає групі, індивідуальний текст екскурсовода, виконаний їм з дотриманням вимог усної публічної мови [134].
Оглядова екскурсія	це тип туристичного маршруту, під час якого група людей або окремих турист здійснює подорож за

цікавими та історично важливими місцями певного міста, регіону або країни [134].

Тематична екскурсія це тип екскурсії, яка присвячена одній темі та охоплюють однотипні об'єкти, наприклад лише пам'ятки архітектури [134].

Виробнича екскурсія це тип екскурсій, які проводяться індивідуально або організовано в складі групи студентів на підприємствах із сучасним рівнем виробничих і технологічних процесів, організації праці вторемонтних та інших служб для вивчення досвіду і досягнень науки в виробництві, експлуатації, обслуговуванні та ремонті автомобілів [134].

Мистецтвознавча екскурсія це вид екскурсії, під час якого учасники знайомляться з мистецтвом, його історією, стилями, творцями та культурним контекстом [134].

Пішохідна екскурсія це вид туристичної подорожі, під час якого учасники пересуваються пішки вздовж певного маршруту для вивчення пам'яток, історичних місць, культурних атракцій та інших цікавих об'єктів у певному регіоні [134].

Транспортна екскурсія це форма туристичної подорожі, під час якої учасники використовують різні види транспорту для вивчення різних місць і атракцій [134].

Екскурсія-масовка це форма організованої туристичної екскурсії, яка включає велику кількість учасників, що робить їх менш індивідуалізованими, ніж менші групи або приватні екскурсії [134].

Екскурсія-прогулянка це форма туристичної екскурсії, під час якої учасники відвідують цікаві місця або визначні пам'ятки, пересуваючись пішки [134].

Екскурсія-концерт це особлива форма туристичної програми, яка поєднує елементи екскурсії з музичним концертом або мистецьким виступом [134].

Екскурсія-урок це особлива форма навчальної програми, яка поєднує елементи екскурсії з освітнім процесом [134].

Атрактивність це якісна характеристика об'єкту, яка залучає увагу, викликає інтерес та приваблює людей [289].

Туристично-рекреаційна система це комплекс взаємопов'язаних та взаємодіючих об'єктів, ресурсів, послуг і інфраструктури,

спрямованих на задоволення потреб та інтересів туристів і рекреаційних користувачів [289].

Туристично-рекреаційний комплекс

це інтегрована система туристичних та рекреаційних об'єктів, послуг і інфраструктури, яка створюється для забезпечення різноманітних видів відпочинку та розваг для відвідувачів [289].

Тема 6. Основи туристичної діяльності

Туристичний пакет

це основний (обов'язковий) комплекс послуг, що надається під час подорожі за індивідуальним або груповим планом, який має серійний характер і пропонується для широкого продажу у складі чотирьох обов'язкових елементів: туристичного центру, транспорту, послуг розміщення, трансферу [153].

Туристичний центр

це область або місцевість, яка привертає значну кількість туристів і відвідувачів [153].

Туристичний трансфер

це перевезення туристів з одного місця до іншого, зазвичай з аеропорту, залізничного вокзалу або іншої точки прибуття до їхнього місця проживання, готелю або іншої обраної локації [52].

Послуга розміщення

це діяльність юридичної та фізичної особи з надання місця для ночівлі у засобі розміщення за плату, а також інша діяльність, пов'язана з тимчасовим розміщенням (проживанням), передбачена законом [215].

Транспорт

це сукупність всіх видів шляхів сполучення, транспортних засобів, технічних пристроїв і споруд на шляхах сполучення, що забезпечують процес переміщення людей і вантажів різного призначення з одного місця в інше [52].

Послуга харчування

це надається організаціями незалежно від організаційно-правової форми, а також індивідуальними підприємцями [229].

Туристичний продукт

це комплекс туристичних послуг, необхідних для задоволення потреб туриста під час його подорожі [111].

Тур

це програма, в межах якої реалізується мета перебування людини поза постійним місцем проживання, складена з урахуванням індивідуальних

	побажань, і комплекс заходів по її реалізації на відповідному якісному рівні [149].
Особиста туристична програма	це індивідуально розроблений та налаштований маршрут подорожі, який враховує конкретні потреби, інтереси, побажання та обмеження певної людини або групи [149].
Обов'язкова туристична програма	це частина туристичного пакета або подорожі, яка включає в себе певні визначені активності, місця для відвідування або події, які учасник повинен відвідати або взяти участь в них [149].
Додаткова туристична послуга	це послуга або додатковий сервіс, який може бути наданий туристичним агентством або оператором як доповнення до основної туристичної програми або пакета [222].
Стратегічна туристична діяльність	це планування та розробка довгострокових стратегій та дій для розвитку туризму у певному регіоні, країні або місцевості [81].
Турагенстська діяльність	це вид комерційної діяльності, пов'язаний з організацією та продажем туристичних послуг і пакетів [273].
Туроператорська діяльність	це діяльність туристичних операторів з організації та забезпечення створення туристичного продукту, реалізації та надання туристичних послуг щодо виїзного, в'їзного та внутрішнього туризму [273].
Експедиційна діяльність	це підприємницька діяльність із надання транспортно – експедиційних послуг з організації та забезпечення перевезень експортних, імпортних, транзитних або інших вантажів [110].
Контрагент	це одна із сторін договору у цивільно-правових відносинах [110].
Гуртова реалізація	це діяльність із придбання і відповідного перетворення товарів для їхньої дальшої реалізації підприємствам роздрібної торгівлі, іншим суб'єктам підприємницької діяльності, але не стандартному кінцевому споживачу [146].
Роздрібний продаж	це тип торгівлі товарами, а також виконання певних послуг, де покупцем є кінцевий споживач, фізична чи юридична особа [284].
Рецептивний туроператор	Це туроператори на прийомі, тобто ті, які комплектують тури і програми обслуговування в

	місцях прийому і обслуговування туристів, використовуючи прямі угоди з постачальниками послуг [265].
Ініціативний туроператор	це підприємства, які відправляють туристів за кордон або в інші регіони за домовленістю з приймаючими (рецептивними) туристичними операторами або безпосередньо з туристичними підприємствами [265].
Туроператор масового ринку	це найбільш поширений тип тур операторів, які як правило продають турпакети на відомі курорти, куди клієнтів перевозять регулярними чи чартерними рейсами [265].
Туроператор внутрішнього ринку	це туроператор, який продає турпакети в межах країни проживання, тобто турпродукт реалізується на національному рівні [265].
Туроператор зовнішнього ринку	це туроператор, який створюють пакети і продають їх у різні країни [265].
Турбюро	це комерційна організація, яка спеціалізується на наданні туристичних послуг, включаючи бронювання готелів, авіаквитків, екскурсій, трансферів та інших послуг для подорожуючих [265].
Комплексна туристична послуга	це первинна одиниця туристичного продукту, результат роботи туристичного підприємства на певному маршруті в конкретні строки, який продається клієнту як єдине ціле [273].
Окрема туристична послуга	це конкретний вид послуги, що надається туристичним агентством або туроператором з метою задоволення певних потреб або побажань туриста під час подорожі [222].
Товар туристського призначення	це товар або продукт, який спеціально призначений для використання під час подорожей, відпочинку або туристичних мандрівок [273].
Товарів спеціального призначення	це належать сувеніри, поліграфічна продукція інформаційно-довідкового характеру (карти, схеми, путівники, буклети, листівки), туристичне спорядження, обладнання для відпочинку [273].
Товари загального призначення	це будь-які інші товари, які туристи купують під час подорожі (наприклад, одяг) [170].

Туроперейтинг	Це діяльність у сфері туризму, яка спрямована на проектування туристичного продукту, організації відносин з постачальниками, посередниками та клієнтами [271].
Маршрутизація	це процес визначення маршруту прямування інформації між мережами [52].
Сервісно-анімаційне обслуговування	це комплекс послуг, які надаються в готелях, курортах або інших туристичних закладах з метою забезпечення розваг, активного відпочинку та загального задоволення гостей [59].
Туристичний маршрут	це попередньо спланована туристами або суб'єктом туристичної діяльності подорож, що може охоплювати один чи декілька туристських шляхів і характеризується визначеним порядком пересування туристів через певні географічні пункти [291].
Рейс	це рух транспортного засобу від початкового до кінцевого пункту маршруту [103].
Регулярний рейс	Це рейси, які виконуються цілий рік, затверджуються міжурядовими угодами, вилітають згідно заздалегідь встановленим розкладом [103].
Чартерний рейс	це рейси, які виконуються на період «високого» сезону, поза розкладом, на умовах чартерного договору між замовником (туроператором) і авіаперевізником [103].
Прямий рейс	це будь-який політ між двома пунктами авіакомпанії без зміни номерів рейсів, який може включати одну або більше зупинок у проміжних пунктах [103].
Внутрішньо-маршрутний транспортний засіб	це автобуси, мікроавтобуси, тролейбуси, трамваї і таксі, що рухаються за встановленими маршрутами та мають визначені місця на дорозі для посадки (висадки) пасажирів [103].
Кільцевий маршрут	це маршрут, при якому шлях проходження становить замкнений контур [134].
Радіальний маршрут	це шлях прямування, під час якого турист перебуває на туристичній базі (готелі), реалізуючи програму походів та екскурсій з одного туристичного центру (базиса) [134].
Комбінований маршрут	це маршрут туристського спортивного походу, при проходженні якого використовуються способи

	пересування, пов'язані з різними видами туризму [134].
Програма туристичної подорожі	це документ або план, що містить детальний опис маршруту, розкладу, видів діяльності та інших важливих даних, пов'язаних з подорожжю [134].
Програми перебування	це набір замовлених послуг, розподілених по днях та по годинах їх надання [134].
Сервісне забезпечення турпродукту	це сукупність послуг, які надаються туристичним агентством або туроператором з метою забезпечення комфортного та задовільного відпочинку для клієнтів [134].
Анімаційне обслуговування	це програма розваг та активностей, яку надають готелі, курорти або інші туристичні заклади з метою забезпечення розваг та відпочинку для своїх гостей [59].
Анімація	це такий напрямок туристичної та курортної діяльності, який передбачає як зорову (пасивну), так і особисту участь відпочиваючих у театралізованих та ігрових програмах, культурно-розважальних та спортивних заходах [59].
Узбережне обслуговування	це комплекс послуг, які надаються на узбережжі або поблизу водних акваторій з метою забезпечення комфортного та приємного відпочинку для відвідувачів [59].
Туристичне обслуговування місцевого населення	це надання різноманітних послуг і забезпечення потреб місцевих жителів, які проживають у місці, популярному серед туристів [144].
Післяпродажне обслуговування	це набір послуг для клієнтів, які купили продукцію в оператора-продавця або дистриб'ютора [52].
Вербальна модель туру	це описове уявлення або розгорнуте описання подорожі або туристичного маршруту, яке надається потенційним туристам [52].
Проектування туру	це процес розробки та створення туристичного маршруту або програми подорожі з метою задоволення певних потреб або інтересів туристів [46].
Проектування процесу обслуговування туристів	це процес розробки оптимальних стратегій, процедур та систем, спрямованих на забезпечення високоякісного та задовільного обслуговування

туристів під час подорожей та перебування в різних туристичних місцях [46].

Аналіз проєкту	це систематичне вивчення та оцінка всіх аспектів проєкту з метою з'ясування його ефективності, визначення можливих ризиків та проблем, а також здійснення узагальнених висновків щодо його реалізації [125].
Затвердження проєкту	це процес підтвердження відповідності та прийняття проєкту для реалізації [125].
Програми обслуговування	це набір запланованих послуг, розподілений по днях і часу їх надання [125].
Особистий контакт	це відносини між продавцем і покупцем як двома особистостями [300].
Опосередкований контакт	це взаємодія між двома або більше сторонами через посередника або посередницьку систему [300].
Електронний продаж	це формат бізнесу, взаємопов'язаний із продажем послуг або товарів за допомогою інтернету [88].
Computer Reservation Systems - CRS	це автоматизована система, що використовується для зберігання і отримання інформації та проведення операцій, пов'язаних з повітряним транспортом, бронюванням готелів, прокатом автомобілів, або іншою туристичною діяльністю [273].
Global Distribution Systems - GDS	це комп'ютеризована мережева система, що належить або управляється компанією, що дозволяє здійснювати операції між постачальниками послуг туристичної галузі, головним чином авіакомпаніями, готелями, компаніями з прокату автомобілів та туристичними агенціями [273].
Туристична ваучер (путівка)	це документ, що підтверджує статус особи або групи осіб як туристів, оплату послуг чи її гарантію і є підставою для отримання туристом або групою туристів туристичних послуг [222].
Міжнародний туристичний ваучер	це документ, який підтверджує оплату певних послуг або продуктів, які надаються під час подорожі або відпочинку в іншій країні [222].
Страховий поліс	це письмова угода між страхувальником і страховиком, згідно з якою страховик бере на себе зобов'язання в разі настання страхового випадку виплатити страхову суму або відшкодувати завданий збиток у межах страхової суми страхувальнику чи

іншій особі, визначеній страхувальником, або на користь якої укладено договір страхування (подати допомогу, виконати послугу тощо), а страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені терміни та виконувати інші умови договору [121].

Референс	це підтвердження МЗС України, видане суб'єкту туристичної діяльності України, про те, що його закордонні партнери (за угодами) будуть мати візову підтримку консульських установ України за кордоном при їх зверненні щодо оформлення туристичних віз іноземцям для подорожі в Україну [183].
Життєвий цикл продукту	це час, упродовж якого товар життєздатний на ринку і забезпечує досягнення цілей продавця [199].
Збут	це сукупність всієї функціональної діяльності, здійснюваної після завершення виробничої стадії (по закінченні виготовлення продукції) аж до безпосереднього продажу товару покупцеві, доставки його споживачеві й після продажного обслуговування» [199].
Маркетингове середовище	це сукупність активних суб'єктів і сил, які діють за межами підприємства і впливають на можливості менеджерів ефективно організувати функціонування підприємства на ринку [199].
Маркетинговий аналіз	це постійний процес, який включає послідовні та об'єктивні заходи, які допомагають прийняти кращі маркетингові рішення у сфері визначення нових клієнтів і шляхів задоволення їхніх потреб [199].
Регіональний аналіз	це економіко-географічний аналіз факторів регіонального розвитку, який використовується для пізнання закономірностей і особливостей розвитку туризму в конкретних районах [257].
Ситуаційний аналіз	це перший крок у проведенні аналізу кон'юнктури ринку, який включає вивчення всієї інформації про фірму (компанію), асортимент її продукції; стан туристського ринку; індустрії гостинності в цілому; конкретний сегмент індустрії гостинності, де функціонує дане підприємство; демографічна ситуація в районі функціонування підприємства;

засоби масової інформації; шляхи стимулювання збуту туристського продукту [257].

Ціна

це фундаментальна економічна категорія, яка означає кількість грошей, за яку продавець згоден продати, а покупець готовий купити одиницю товару (певної цінності, в т.ч. нематеріальної, наприклад, знання) [299].

Змістовий модуль 4. Нормативні основи регулювання туристичної діяльності

Тема 7. Регулювання туристичної діяльності

Міжнародний конгрес офіційних туристських асоціацій

це всесвітня організація, що представляє офіційні туристичні органи урядових організацій, яка заснована у 1925 році та має штаб-квартиру в Мадриді, Іспанія [52].

Організація Об'єднаних націй

це міжнародна організація, заснована 24 жовтня 1945 року. Її штаб-квартира знаходиться в Нью-Йорку, США [192].

Економічна та соціальна рада

це один із головних органів Організації Об'єднаних Націй (ООН) заснований в 1946 році [87].

Конференцію ООН з міжнародного туризму та подорожей

це конференція, що була скликана Генеральною Асамблеєю ООН у 1963 році з метою сприяння розвитку туризму як засобу економічного розвитку та соціального прогресу [55].

Загальної Декларації прав людини

це документ, проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року, який проголошує основні права та свободи, які мають всі люди, незалежно від їх раси, релігії, національності чи іншого статусу [55].

Манільська декларація зі світового туризму

це декларація, яка прийнята 9-18 жовтня 1980 року на Всесвітній конференції з туризму та проголошує основні принципи, які повинні керувати розвитком туризму [55].

Хартія туризму

це документ, який проголошує право кожної людини на відпочинок і дозвілля, включаючи право на вільне пересування, за винятком обмежень, передбачених законом [297].

Кодекс туриста	це збірник правил поведінки туриста під час подорожі, який є невід'ємною частиною Хартії туризму [62].
Гаагська декларація з туризму	це документ, який проголошує принципи, які повинні керувати розвитком туризму в ХХІ столітті [55].
Балійська Декларація з туризму	це документ, який проголошує принципи, які повинні керувати розвитком туризму в ХХІ столітті [55].
Манільською Декларацією із соціального впливу туризму	це документ, який проголошує принципи, які повинні керувати розвитком туризму з урахуванням його соціального впливу [55].
Глобальний етичний кодекс туризму	це кодекс, який проголошує принципи етичної поведінки всіх зацікавлених сторін у туризмі [62].
Державне регулювання туризму	це система заходів, що вживаються державою для забезпечення розвитку туризму в країні [52].
Саморегулювання туризму	це система правил та норм, які розробляються та впроваджуються самими учасниками туристичного ринку (туроператорами, турагентами, готелями [52].
Туристична політика	це система принципів, методів, заходів, впливів та рішень, які здійснюються уповноваженими на те суб'єктами (органами, установами, інструкціями) у зв'язку із свідомим та цілеспрямованим управлінням та регулюванням туризму та умов для його розвитку [52].
Економічна політика	це система заходів, методів, інструментів і форм державного впливу на соціально-економічні процеси з метою забезпечення стійкого економічного зростання, підвищення добробуту населення та конкурентоспроможності країни [52].
Політика пасажирських перевезень	це система заходів, спрямованих на забезпечення безпечного, зручного та доступного перевезення пасажирів [52].
Політика шляхів сполучень	це система заходів, спрямованих на розвиток та вдосконалення транспортної системи країни з метою забезпечення безпечного, зручного та доступного перевезення людей і вантажів [282].
Політика розвитку	це система заходів, спрямованих на стимулювання та регулювання розвитку транспортних засобів з метою –

транспортних засобів	забезпечення безпечного, зручного, екологічного та доступного перевезення людей і вантажів [282].
Політика тарифів	це система принципів, методів та заходів, які використовуються для встановлення та регулювання цін на товари та послуги з метою – забезпечення балансу між інтересами споживачів, виробників та держави [52].
Соціальна політика	це система заходів, спрямованих на забезпечення добробуту та соціальної справедливості в суспільстві з метою створення умов, за яких кожна людина матиме можливість реалізувати свій потенціал та жити гідним життям [177].
Територіальна політика	це система заходів, спрямованих на впорядкування та розвиток території країни з метою забезпечення збалансованого розвитку усіх регіонів, а також створення сприятливих умов для життя та роботи людей на всій території країни [34].
Політика дозвілля	це система заходів, спрямованих на забезпечення доступності та різноманітності дозвілля для всіх верств населення з метою створення умов, за яких кожна людина матиме можливість відпочивати, розвивати свої здібності та реалізовувати свої інтереси [176].
Національна туристична організація України	це неприбуткова організація, створена у 2003 році для просування України як туристичного напрямку [189].
Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів	це центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері: безпеки та якості харчових продуктів, ветеринарної медицини, фітосанітарії, державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства про захист прав споживачів [76].
Міністерство економіки України	це центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері: економічного розвитку, торгівлі, промисловості, інвестицій, інновацій, розвитку інфраструктури [173].
Законодавчий акт	це офіційний документ, який приймається уповноваженими на це суб'єктами нормотворчості у визначеній формі та за встановленою процедурою, спрямований на встановлення, зміну або скасування норм права [52].

Стандарт гостинності	це сукупність правил, норм і вимог, які визначають рівень обслуговування та сервісу в закладах сфери гостинності [171].
Екологічний стандарт	це нормативний документ, який встановлює вимоги, нормативи або засоби їх визначення щодо: окремих складових навколишнього природного середовища та допустимого впливу антропогенного навантаження на довкілля [174].
Правила туристичної безпеки	це комплекс заходів, спрямованих на: запобігання нещасним випадкам під час подорожей, збереження життя та здоров'я туристів, захист їх майна [175].
Туристичний збір	це місцевий збір, який сплачують громадяни України та іноземці за тимчасове проживання (ночівлю) у місцях проживання (ночівлі) [219].
Стандартизація туристичних послуг	це діяльність, спрямована на встановлення та впровадження вимог до якості туристичних послуг, а також на забезпечення їх відповідності цим вимогам [140].
Сертифікація туристичних послуг	це процедура підтвердження відповідності туристичних послуг встановленим вимогам [140].
Захист прав споживача	це система заходів, спрямованих на: забезпечення права споживачів на безпечні та якісні товари та послуги, захист споживачів від недобросовісної торгівлі, відшкодування шкоди, заподіяної неякісними товарами та послугами [74].

Тема 8. Нормативно-правові основи туристичної діяльності у сільському зеленому туризмі

Сільський зелений туризм	це специфічна форма відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної та етнографічної спадщини регіону [220].
Сільська садиба	це розташований в сільській місцевості та пропонується для тимчасового розміщення туристів житловий будинок з земельною ділянкою, в якому постійно проживає сільський господар та/або члени його родини, що належить на праві власності

сільському господарю або будь-кому з членів родини, які постійно проживають разом з ним [52].

Садиба зеленого туризму

це приватний будинок або комплекс, розташований у сільській місцевості, який здається туристам для відпочинку [52].

Агрооселя

це форма житла, призначена для рекреаційної діяльності при агротуризмі. Загалом це житлове приміщення, що знаходиться в сільській місцевості, містить не більше п'яти кімнат (залежно від категорії житла), пристосованих для проживання туристів, і належить на правах приватної власності господарю, який займається сільськогосподарською діяльністю або зайнятий у сфері обслуговування чи соціальній сфері села [114].

Гостьовий двір

це місце, де зупинялися гості-купці, зберігалися товари й велася торгівля [261].

Еко-готель

це заклади гостинності, які функціонують за принципом гармонійного сусідства з природою, не забруднюючи навколишнього середовища [52].

Музей просто неба

це різновид музеїв, де експонати розміщені на відкритому просторі [72].

Сільський аграрний туризм

це вид туризму, який передбачає тимчасовий виїзд особи з місця проживання в сільську місцевість в оздоровчих, пізнавальних чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності [12].

Агротуристична діяльність

це діяльність особистого селянського господарства чи фермерського господарства, сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу, спрямована на задоволення потреб туристів та надання їм агротуристичних послуг [67].

Агротуристичні послуги

це послуги з тимчасового розміщення, харчування, в тому числі з використанням продуктів власного виробництва, майна особистих селянських господарств, фермерських господарств з метою рекреації, тимчасового розміщення (проживання) туристів, ознайомлення з традиційними формами господарювання та сільським способом життя [266].

Сільський господар

це член особистого селянського або фермерського господарства, який здійснює господарську діяльність з використанням земельних ділянок та майна, що їм

	належать на правах власності або оренди відповідно до законодавства України [67].
Суб'єкти агротуристичної діяльності	це особисте селянське господарство, фермерське господарство, сільськогосподарський обслуговуючий кооператив, фізичні особи – споживачі агротуристичних послуг [67].
Особисте селянське господарство	це форма організації аграрного виробництва, здійснюваного працею членів сім'ї на основі їх приватної власності [28].
Агротуризм	це форма сільського туризму, реалізована на базі сільського фермерського господарства, де відпочинок пов'язаний із активним залученням його учасників до традиційних форм господарювання на селі (збір винограду, сіна, догляд за худобою тощо) [111].
Екологічний туризм	це форма подорожі, сприятлива для навколишнього середовища [186].
Гастротуризм	це різновид туризму, пов'язаний з ознайомленням та дегустацією національних кулінарних традицій країн світу [169].
Етнотуризм	це різновид туризму, який здійснюється туристами на місця свого історичного проживання [120].
Зелений туризм	це проживання в сільській місцевості, далеко від галасливих міст [220].
Природничий туризм	це будь-які види туризму, які безпосередньо залежать від використання природних ресурсів в їх відносно незмінному стані [305].
Страховання туриста	це система відносин між страховою компанією і туристом по захисту його життя і здоров'я та майнових інтересів при настанні страхових випадків [111].
Права суб'єктів туристичної діяльності	це комплекс прав та обов'язків, які регулюють їхні взаємини з туристами, іншими учасниками туристичного ринку та державними органами [52].
Адміністративна відповідальність	це форма правової відповідальності, яка передбачає накладання санкцій за порушення адміністративного законодавства [52].
Цивільна відповідальність	це форма правової відповідальності, за яку особа несе зобов'язання перед іншою особою чи суспільством за завдані шкоди або порушення прав [52].

**Кримінальна
відповідальність**

це форма правової відповідальності, за яку особа несе карну відповідальність перед державою за скоєні злочини, які передбачені кримінальним законодавством [52].

**Правила
поведінки
туристів**

це набір визначених норм, етикету та вимог, які сприяють збереженню культурного та природного спадку, забезпеченню безпеки та комфорту для туристів та місцевого населення, а також створенню позитивного впливу туризму на місцеву економіку та соціокультурний розвиток [52].

**Бренд сільського
зеленого туризму**

це унікальна ідентифікація або символ, що представляє сільськотуристичні ресурси, послуги та цінності, які надаються у сільській місцевості [52].

**Українська
асоціація
сільського
зеленого туризму**

це всеукраїнська громадська неприбуткова організація, заснована у 1996 році [278].

**Асоціація садиб
зеленого туризму
України**

це всеукраїнська громадська організація, заснована у 2003 році з метою сприяння розвитку зеленого туризму в Україні, захист прав та інтересів членів Асоціації, підвищення якості послуг зеленого туризму, просування зеленого туризму на українському та міжнародному ринках [35].

**Європейська
федерація
сільського
туризму
(Eurogites)**

це некомерційна організація, заснована у 1987 році з метою сприяння розвитку сільського туризму в Європі, підтримка та захист інтересів власників сільських готелів та апартаментів, підвищення якості послуг сільського туризму, просування сільського туризму на європейському та світовому ринках [99].

**Всесвітня
федерація
сільського
туризму (WFRT)**

це міжнародна організація, заснована у 1995 році з метою сприяння розвитку сільського туризму в усьому світі, підтримка та захист інтересів власників сільських готелів та апартаментів, підвищення якості послуг сільського туризму, просування сільського туризму на світовому ринку [56].

**Асоціація
сільського
зеленого туризму
США (Agritourism
World)**

це неприбуткова організація, заснована у 1994 році з метою сприяння розвитку сільського зеленого туризму в США, підтримка та захист інтересів членів Асоціації, підвищення якості послуг сільського зеленого туризму, просування сільського зеленого туризму на американському та міжнародному ринках [37].

Асоціація сільського зеленого туризму Канади (Canadian Farm Stay Association)	це некомерційна організація, заснована у 1993 році, яка допомагає власникам ферм, які пропонують послуги сільського зеленого туризму, покращити якість своїх послуг, а також просувати сільський зелений туризм на канадському та міжнародному ринках [14, 36].
Федерація садиб Валлонії (Fédération des Gîtes de Wallonie)	це федерація готелів-котеджів у регіоні Валлонія в Бельгії, яка об'єднує різні готелі-котеджі та пропонує їм підтримку, розвиток та просування послуг готелювання в цьому регіоні [287].
Verein Urlaub am Bauernhof	це австрійська асоціація агротуризму, яка об'єднує фермерські господарства, які пропонують послуги сільського зеленого туризму [24].
The Farm Stay Company Limited	це компанія, що спеціалізується на наданні послуг з агротуризму та співпрацює з фермерськими господарствами та сільськими маєтками для надання туристичних послуг, таких як проживання на фермі, оздоровчі програми, екскурсії тощо у Великій Британії [21].
Bauernhofurlaub.de GmbH	це німецька компанія, яка спеціалізується на просуванні та бронюванні сільського зеленого туризму, зокрема проживання на фермах [3].
The Blue Book of Irish Country Houses, Hotels and Restaurants	це популярний довідник, який включає в себе перелік ірландських сільських осель, готелів та ресторанів та використовується туристами і мандрівниками як джерело інформації про розташування, зручності, атмосферу та послуги різних закладів для проживання та харчування в Ірландії [20].
Agriturismo.it Srl	це італійська компанія, яка спеціалізується на агротуризмі і надає онлайн-платформу для пошуку та бронювання агротуристичних проживань у Італії [1].
Stichting Boerderijcampings Nederland	це голландська організація, що об'єднує фермерські майданчики для кемпінгу з метою сприяння розвитку та просуванню фермерських кемпінгів у Нідерландах [18].
Gardsmat Norge AS	це норвезька компанія, яка спеціалізується на продажу та просуванні місцевих сільських продуктів та страв. Назва «Gardsmat» перекладається з норвезької як «сільська їжа» [8].

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Agroturystyki i Gospodarstw Wiejskich	це польська асоціація, яка об'єднує господарства та підприємства сільського зеленого туризму з метою підтримки та розвитку агротуризму в Польщі [13].
Escapada Rural SL	це іспанська компанія, яка спеціалізується на просуванні та бронюванні сільського туризму та агротуризму, яка надає онлайн-платформу для пошуку та бронювання агротуристичних проживань в Іспанії [7].
Sveaskog Förvaltnings AB	це шведська компанія, яка спеціалізується на управлінні лісовими ресурсами та лісогосподарськими питаннями, а також здійснює відповідальне лісокористування, збереження біорізноманіття та інші заходи щодо сталого використання лісових ресурсів в Швеції [19].
BnB.ch GmbH	це швейцарська компанія, яка спеціалізується на наданні послуг в галузі гостьового проживання [4].

Предметний покажчик

- A
- A la carte, 56
Agriturismo.it Srl, 93
А-тип, 20
- B
- Bauernhofurlaub.de GmbH, 93
BnB.ch GmbH, 94
В-тип, 20
- C
- Chefs d'Or - Золоті ключі, 71
Computer Reservation Systems - CRS, 81
Сплав гірськими річками, 26
- D
- Dark tourism, 12
DNS, 71
- E
- Е - швидкий потяг, 68
ЕС - швидкісний експрес, 68
ER - emergency repair, 71
Escapada Rural SL, 94
- F
- Frauncs Tavern, 40
Full board, 71
F-тип, 20
- G
- Gardsmat Norge AS, 93
Global Distribution Systems - GDS, 81
- H
- Half board, 71
- J
- JCL - швидкісний суперекспрес, 68
- Jumping dream, 12
JC - міжнародний експрес, 68
- O
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Agroturystyki i Gospodarstw Wiejskich, 94
- P
- Price-list, 71
- R
- Ritz-Carlton, 40
RO - room occupied, 71
RSB - приміський потяг, 68
- S
- Skysurfing, 11
SP - stay prolonged, 71
SPA, 30
Stadt Huys, 40
Stichting Boerderijcampings Nederland, 93
Streetluge, 13
SV- soon vacated, 71
Sveaskog Förvaltnings AB, 94
S-тип, 20
- T
- Table d'hote, 56
TD - міжконтинентальний експрес, 67
TEE - фірмовий експрес, 68
The Blue Book of Irish Country Houses, Hotels and Restaurants, 93
The Farm Stay Company Limited, 93
- V
- Verein Urlaub am Bauernhof, 93
VIP, 71

W

W-1-тип, 20

W-2-тип, 20

A

Абу Абдалах Ібн Батута, 36

Авіаподорож, 69

Авіачартер, 67

Авіцена (Ібн Сіна Абу-Алі), 35

Автобусний вокзал, 42

Автомобілотуризм, 24

Автоподорож, 69

Автотуризм, 26

Агрооселя, 89

Агротуризм, 10, 23, 90

Агротуристична діяльність, 89

Агротуристичні послуги, 89

Адміністративна відповідальність,
91

Аеропорт, 42

Активна подорож, 66

Активний туризм, 23

Альпінізм, 25

Альпотель, 53

Аматорська подорож, 66

Амеріго Віспуччі, 37

Аналіз проєкту, 81

Анімаційне обслуговування, 80

Анімація, 80

Античний світ, 34

Антропогенний тиск туризму, 16

Антропогенно-природна система,
50

Асоціація садиб зеленого туризму
України, 91

Асоціація сільського зеленого
туризму Канади (Canadian Farm
Stay Association), 92

Асоціація сільського зеленого
туризму США (Agritourism World),
92

Атрактивна властивість, 48

Атрактивність, 47, 74

Б

Балійська Декларація з туризму, 85

Бальнеологічний ресурс, 30

Бандж-джампінг, 12

Банджи- джампінг, 24

Банкетний бар, 72

Бар, 54

Бейз-джампінг, 24

Бейс-джампінг, 12

Бізнес-клас авіап перевезення (С), 67

Бізнес-клас харчування, 73

Бізнес-туризм, 29

Бістро, 54

бн Русте Абу Алі Ахмед ібн Омар,
38

Ботель, 53

Бренд сільського зеленого туризму,
91

Бронювання квитка, 66

Буфет, 54

В

Васко да Гама, 37

Вейкбординг, 14

Велосипедний туризм, 24, 26

Велосипедний туристичний
маршрут, 29

Вербальна модель туру, 80

Вестибюльний бар, 72

Виїзний (зарубіжний) туризм, 18

Виробнича екскурсія, 73

Виставкова зала, 41

Виховна функція туризму, 10

Відпочинок, 6, 21

Відпустка, 6

Військовий туризм, 21

Вільний час, 5

Віндсерфінг, 14, 24, 26

Віруючий, 16

Вітрильний туризм, 25

В'їзний (іноземний) туризм, 18

Внутрішній маркетинг, 65

Внутрішній туризм, 18

Внутрішньо-маршрутний транспортний засіб, 79
Водний туризм, 24
Водний туристичний маршрут, 28
Волонтуризм, 8
Всесвітня федерація сільського туризму (WFRT), 92
В'ючний туризм (кінний туризм, екіпажний туризм), 22

Г

Гаагська декларація з туризму, 84
Галерея, 42
Гарантоване резервування, 70
Гарячий сезон, 32, 44
Гастротуризм, 90
Географія туризму, 34
Георозмаїття, 48
Геоторизація, 37
Гід, 41
Гідролікування, 30
Гідроспідінг, 13
Гіпнократ, 38
Гірський туризм, 25
Гірський туристичний маршрут, 28
Гірськоколичний туризм, 24
Гірсько-пішохідний туризм, 25
Глобалізація, 65
Глобальний етичний кодекс туризму, 85
Гостинний двір, 40
Гостинність, 14, 39
Гостьовий двір, 89
Гостьовий цикл, 70
Гостьові будинки, 52
Готель економічного класу, 70
Готель типу «апартаменти», 70
Готель типу «люкс», 70
Готельна сфера, 40
Готельний бар, 72
Готельний ланцюг, 40
Гранд-тур, 37
Греки, 34
Грецький дім, 40

Громадська спортивна база, 27
Груповий тур, 62
Гуртова реалізація, 77

Д

Дайвінг, 13, 26
Дачний туризм, 23
Двосторонній маркетинг, 65
Дельтапланеризм, 11
Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, 87
Державна туристична політика, 57
Державне регулювання туризму, 85
Дестинація, 66
Дикий пейзаж, 48
Дитячий ресторан, 55
Дитячий туризм, 31
Діловий туризм, 29
Діловий турист, 29
Діснейленд, 37
Довготривала подорож, 32
Додаткова послуга, 43
Додаткова туристична послуга, 76
Допоміжний (трансферний) транспорт, 69
Допоміжний бар, 72
Дублікат загубленого квитка, 67

Е

Екзотика, 20
Еко-готель, 89
Екологічна функція туризму, 10
Екологічний стандарт, 87
Екологічний туризм, 10, 25, 90
Екологічні умови ринкового середовища, 63
Економіка туризму, 34
Економічна політика, 85
Економічна та соціальна рада, 84
Економічна функція туризму, 10
Економічний клас авіаперевезення (У), 67

Економічні умови ринкового середовища, 63
Екотуризм, 17
Екскурсант, 6
Екскурсійна служба, 41
Екскурсійне обслуговування, 73
Екскурсійний туризм, 10
Екскурсійні бюро, 44
Екскурсія, 73
Екскурсія-, 74
Екскурсія-, 74
Екскурсія-прогулянка, 74
Екскурсія-урок, 74
Екскурсознавство, 73
Експедиційна діяльність, 76
Екстремальний туризм, 11
Електронний продаж, 81
Елітарний ринок, 69
Емоційний любитель культури та природи, 20
Епідавр, 35
Епоха Великих географічних відкриттів, 36
Епоха Відродження, 36
Етнічний ресторан, 55
Етнічний туризму (ностальгічний туризм, етнографічний туризм), 22
Етнографічний ресурс, 45
Етнографічний туризм, 9
Етнотуризм, 90

Є

Європейська федерація сільського туризму (Eurogites), 92
Ємність туристичного ринку, 64

Ж

Життєвий цикл продукту, 82

З

Загальної Декларації прав людини, 84
Заїжджий двір, 39
Заклад швидкого харчування, 55

Законодавчий акт, 87
Закусочна, 54
Залізничний вокзал, 42
Запорізька Січ, 38
Затвердження проєкту, 81
Захист прав споживача, 88
Збут, 82
Зелена карта, 69
Зелений автомобіль, 69
Зелений готель, 40
Зелений туризм, 90
Зовнішній маркетинг, 65

I

Ідеальні туристичні блага, 47
Ієрархічна структура ринку, 58
Індивідуалізація, 43
Індивідуальний тур, 62
Індустрія уризму, 40
Індустрія туризму, 7
Ініціативний туроператор, 77
Інклюзив-тур, 31, 62
Інсентив-туризм, 30
Інтенсифікація туристсько-рекреаційного природокористування, 47
Інформаційний обмін, 60
Інфраструктура туризму, 17
Інфраструктурне забезпечення, 63
Іосафат Барбаро, 38
Історія туризму, 34

Ї

Їдальня, 53

К

Кайтбординг, 14
Каліфорнійське меню, 72
Каное на бурхливій воді, 13
Каньйонінг, 13
Караван-сарай, 39
Карта території, 63
Каскадний-тур, 62
Катання на гірському велосипеді, 12

Категорія закладу харчування «Вища», 55
 Категорія закладу харчування «Друга», 56
 Категорія закладу харчування «Люкс», 55
 Категорія закладу харчування «Перша понижена», 56
 Категорія закладу харчування «Перша», 55
 Категорія засобу розміщення, 70
 Кафе, 54
 Кафетерій, 54
 Кемпінг, 51
 Києво-Могилянська академія, 38
 Києво-Печерська лавра, 38
 Кільцевий маршрут, 79
 Кінний туризм, 22
 Клавдій Птолемей, 38
 Клас обслуговування, 33
 Клас обслуговування «V.I.P.», 33
 Клас обслуговування «вищий», 33
 Клас обслуговування «кемпінг», 33
 Клас обслуговування «люкс», 33
 Клас обслуговування «перший», 33
 Клас обслуговування «туристичний», 33
 Класифікація засобу розміщення, 69
 Класична модель ринку, 59
 Кліматичний ресурс, 29
 Клубний туризм, 30
 Клубні готелі, 52
 Княжий двір, 39
 Кодекс туриста, 84
 Колос Родоський, 35
 Комбінований маршрут, 79
 Комбінований туризм, 25
 Комплексна туристична послуга, 77
 Комплексність, 43
 Комунікаційна система туристичного ринку, 59
 Комфортність, 56
 Конгресно-науковий туризм, 29
 Конкурент, 64
 Конкуренція, 64
 Контрагент, 76
 Конференцію ООН з міжнародного туризму та подорожей, 84
 Конфесія, 15
 Корінний народ, 23
 Корткочасний тур, 62
 Корчма, 40
 Країна «вибірково-туристичного стилю життя», 18
 Країна «відновно-туристичного стилю життя», 18
 Країна «туристичного стилю життя», 18
 Кримінальна відповідальність, 91
 Кругосвітній туризм, 31
 Круїз, 69
 Кулінарія, 54
 Кулінарний туризм (гастрономічний туризм), 22
 Культура обслуговування, 39
 Культурна комунікація, 14
 Культурна спадщина, 16
 Культурна традиція, 14
 Культурна функція туризму, 8
 Культурне середовище, 14
 Культурний обмін, 14
 Культурний пейзаж, 49
 Культурно-антропологічний туризм, 9
 Культурно-археологічний туризм, 9
 Культурно-екологічний туризм, 9
 Культурно-етнічний туризм, 9
 Культурно-етнографічний туризм, 9
 Культурно-історична пам'ятка, 19
 Культурно-історичний ресурс, 45
 Культурно-історичний туризм, 8
 Культурно-пізнавальний туризм, 8
 Культурно-подієвий туризм, 9
 Культурно-релігійний туризм, 9
 Курорт, 30
 Курортні готелі, 52

Курортно-лікувальний туризм, 29
Курортологія, 29

Л

Лижний туризм, 25
Лижний туристичний маршрут, 28
Лікувальна функція туризму, 8
Лікувальні готелі, 53
Лікувально-оздоровчий туризм, 10, 29
Ліцензія, 61
Ліцензування, 61
Ліцензування туристичної діяльності, 61
Льодолазання, 22

М

Мальовничий ландшафт, 19
Мандрівка, 5
Мандрівник, 5
Манільська декларація зі світового туризму, 84
Манільською Декларацією із соціального впливу туризму, 85
Маркетинг, 59
Маркетингове середовище, 82
Маркетинговий аналіз, 83
Маршрут, 62
Маршрутизація, 78
Маршрутно-транспортний тур, 63
Масовий ринок, 69
Маунтбайк, 22
Маунтінбординг, 13
Мертвий сезон, 32
Мета подорожі, 21, 66
Мистецтвознавча екскурсія, 74
Міжнародний конгрес офіційних туристських асоціацій, 83
Міжнародний туризм, 18
Міжнародний туристичний ваучер, 82
Міжрегіональний туризм, 31
Міжсезоння, 33
Міжшкільна спортивна база, 27

Міні-бар, 72
Міністерство економіки України, 87
Місцевий орган влади, 61
Мобільність, 44
Модель «ущільненого» ринку, 59
Молодіжний готель, 52
Молодіжний табір, 52
Молодіжний туризм, 8, 11, 31
Морська акваторія, 49
Морська подорож, 69
Морський порт, 42
Мотель, 52
Мотокрос, 12
Мототуризм, 26
Музей, 41
Музей просто неба, 89
Музейний туризм, 10

Н

Навчально-спортивні база, 27
Науково-технічний прогрес, 5
Національна культурна спадщина, 16
Національна меншина, 23
Національна туристична організація України, 86
Національний туризм, 18
Нематеріальна культурна спадщина, 16
Неорганізований туризм, 26
Неорганічний пейзаж, 48
Нетривала подорож, 32

О

Об'єкт екскурсійного показу, 19
Об'єкти дозвілля, 48
Обов'язкова туристична програма, 76
Обслуговування, 39
Оглядова екскурсія, 73
Оздоровчий заклад, 44
Окрема туристична послуга, 78
Олександрійська бібліотека, 35
Онлайн-, 66

Опосередкований контакт, 81
Організація Об'єднаних націй, 83
Організований туризм, 26
Орден госпітальєрів, 36
Орден домініканців, 36
Орден тамплієрів, 36
Орден францисканців, 36
Освітній туризм, 29
Основна послуга, 43
Основний засіб розміщення, 51
Особиста туристична програма, 76
Особисте селянське господарство, 90
Особистий контакт, 81
Оцінки природних благ, 63

П

Павло Алепський, 38
Паломник, 15
Паломництво, 15
Паломницький туризм, 15
Пам'ятка природи, 19
Пам'ятка культури та історії, 42
Пансіонат, 52
Паоло Тосканеллі, 36
Парапланеризм, 11, 24
Паркур, 12
Пасажир, 66
Пейнтбол, 13
Пекидж-тур, 62
Пекідж-тур, 31
Перевезення туристів, 66
Перший клас авіаперевезення (F), 67
Перший клас харчування, 72
Підприємства соціального туризму, 53
Підтвержене резервування, 70
Пізнавальний туризм, 21
Піковий сезон, 44
Післяпродажне обслуговування, 80
Пішохідна екскурсія, 74
Пішохідний туризм, 25
Пішохідний туристичний маршрут, 28

Плацкарта, 68
Повітряні кулі, 11
Подієвий туризм, 21
Подорож, 5
Подорож «вихідного дня», 32
Подорож середньої тривалості, 32
Показ в екскурсії, 73
Політика дозвілля, 86
Політика пасажирських перевезень, 86
Політика розвитку транспортних засобів, 86
Політика тарифів, 86
Політика шляхів сполучень, 86
Політична стабільність території, 50
Політично-правові умови ринкового середовища, 64
Портъє, 70
Посередник туристичного ринку, 61
Послуга, 42
Послуга розміщення, 51, 75
Послуга харчування, 51, 75
Послуги дозвілля, 51
Постоялий двір, 39
Права суб'єктів туристичної діяльності, 91
Правила поведінки туристів, 91
Правила туристичної безпеки, 87
Пригодницький туризм, 21
Пригодницькі перегони, 12
Приймаюча країна, 14
Природна спадщина, 16
Природна геосистема, 50
Природна спадщина, 48
Природне надбання, 48
Природне середовище, 21
Природний пейзаж, 48
Природничий туризм, 90
Природно-антропогенна система, 50
Природно-антропогенний територіальний комплекс, 46
Природно-кліматична зона, 20
Природно-рекреаційний ресурс, 45

Природоохоронні заходи, 17
Програма туристичної подорожі, 79
Програми обслуговування, 81
Програми перебування, 79
Проектування процесу обслуговування туристів, 80
Проектування туру, 80
Промисловий пейзаж, 49
Просвітництво, 37
Просвітницька функція туризму, 10
Процес реалізації, 60
Процес розрахунків, 60
Процес споживання, 60
Прямий рейс, 79
Пустельне почуття, 49

Р

Радіальний маршрут, 79
Рафтинг, 26
Рафтинг, 24
Реабілітаційний туризм, 10
Регіональний аналіз, 83
Регіональний туризм, 31
Регулярний рейс, 79
Резервування, 70
Рейс, 79
Рейсове перевезення, 66
Реконструкція, 49
Рекреаційна географія, 34
Рекреаційна діяльність, 46, 47
Рекреаційна сфера, 41
Рекреаційна функція туризму, 7
Рекреаційне ресурсовикористання, 46
Рекреаційне ресурсоспоживання, 46
Рекреаційний туризм, 21
Рекреаційні ресурси, 7, 46
Рекреаційно-туристична спеціалізація, 46
Рекреаційно-туристська самоорганізація населення, 47
Рекреація, 7
Релігійна функція туризму, 13
Релігійний туризм, 10, 16

Релігія, 15
Реставрація, 49
Реставрація пам'яток історії та культури, 16
Ресторан, 54
Ресторан національної кухні, 54
Ресторанна сфера, 40
Ресторанний бар, 72
Референс, 82
Рецептивний туроператор, 77
Римський народ, 30
Ринок, 57
Ринок виробника турпродукту, 58
Ринок збуту, 64
Ринок постачання, 64
Ринок споживача турпродукту, 58
Ритмічність, 44
Річковий порт, 42
Розвага, 21
Розважальна сфера, 41
Роздрібний продаж, 77
Розповідь екскурсовода, 73
Розробка туристичних продуктів, 51
Ротель, 53

С

Садиба зеленого туризму, 89
Сакральна споруда, 15
Сакральне місце, 15
Сакральний ландшафт, 15
Самодіяльна туристична організація, 65
Самоорганізація, 65
Самоорганізація в туризмі, 65
Саморегулювання туризму, 85
Санаторно-курортна установа, 44
Санкт-Моріц, 35
Сафари-туризм, 23
Світова культурна спадщина, 48
Свята Земля, 36
Сезон високий, 32
Сезон низький, 32
Сезон пік, 32

Сезонний тур, 62
 Сезонний туризм, 33
 Сезонність, 43
 Сервісне забезпечення турпродукту, 80
 Сервісно-анімаційне обслуговування, 78
 Середній ринок, 69
 Середньовіччя, 35
 Сертифікація, 70
 Сертифікація в туризмі, 62
 Сертифікація туристичних послуг, 88
 Система розселення, 51
 Ситуаційний аналіз, 83
 Сільська садиба, 88
 Сільський аграрний туризм, 89
 Сільський господар, 89
 Сільський зелений туризм, 88
 Сільський туризм (rural tourism), 23
 Сімейний ресторан, 54
 Сімейний туризм, 8, 32
 Скелелазіння, 22
 Скельний туризм, 25
 Скі-альпінізм, 13
 Скіфія, 38
 Соціалізація туризму, 17
 Соціальна гарантія, 5
 Соціальна інфраструктура, 50
 Соціальна політика, 86
 Соціальна функція туризму, 8
 Соціальний туризм, 15
 Соціально-культурні умови ринкового середовища, 64
 Спа-курорти, 30
 Спелеологія, 12
 Спелеоресурс, 30
 Спелеотуризм, 24
 Спеціалізований ресторан, 54
 Список очікування, 71
 Споживання туристичного продукту, 65
 Споживач, 57
 Споживач турпродукту, 65
 Споріднена культура, 20
 Спортивна база, 27
 Спортивна подія, 21
 Спортивна функція туризму, 11
 Спортивне товариство, 27
 Спортивний клуб, 27
 Спортивний похід, 27
 Спортивний туризм, 8, 11, 23
 Спортивно-туристичний табір, 28
 Спортивно-оздоровчі комплекси, 27
 Сприятливий клімат, 19
 Стандарт гостинності, 87
 Стандартизація, 62
 Стандартизація туристичних послуг, 88
 Стандартний режим харчування, 66
 Станція дитячо-юнацького туризму, 28
 Статус на квиток, 67
 Стародавні греки, 30
 Страбон, 37
 Странноприйомний дім, 39
 Стратегічна туристична діяльність, 76
 Стратегія розвитку туризму, 57
 Страховий поліс, 82
 Страхування туриста, 90
 Стрибки з парашутом, 11
 Структура ринку, 58
 Суб'єкти агротуристичної діяльності, 90
 Суб'єкт туризму, 7
 Суб'єкт туристичного ринку, 60
 Суб'єкт-продуцент туристичного ринку, 61
 Супутня туристична послуга та товар, 43
 Сходження, 12

Т

Табір праці та відпочинку, 53
 Таверна, 39
 Тайм-шер, 31
 Тематична екскурсія, 73

Тематичний ресторан, 55
Територіальна політика, 86
Територіальна рекреаційна система, 16
Територіальна структуру ринку, 59
Територіально рекреаційна система, 47
Технологічні умови ринкового середовища, 64
Тимчасовий відвідувач, 7
Тимчасово орендоване помешкання, 52
Товар туристського призначення, 78
Товари загального призначення, 78
Товарів спеціального призначення, 78
Томас Кук, 37
Точковий елемент туристичної інфраструктури, 50
Традиційний засіб розміщення, 51
Транспорт, 75
Транспортна екскурсія, 74
Транспортна індустрія, 41
Транспортна інфраструктура, 51
Тривалий тур, 62
Тур, 58, 75
Турагенстська діяльність, 76
Турагентство, 60
Турбюро, 77
Туризм, 5
Туризм «третього віку», 32
Туризм на засобах пересування, 25
Туризмологія, 34
Турист, 6, 61
Туристична секція, 27
Туристична асоціація, 61
Туристична атракція, 45
Туристична база, 52
Туристична ваучер (путівка), 82
Туристична діяльність, 14, 45, 57
Туристична індустрія, 57
Туристична інформація, 60
Туристична інфраструктура, 42
Туристична мотивація, 17
Туристична подорож, 44
Туристична політика, 85
Туристична послуга, 43
Туристична пропозиція, 43, 59
Туристична спілка, 61
Туристичне агентство, 41
Туристичне меню, 71
Туристичне обслуговування місцевого населення, 80
Туристичне підприємство, 44, 60
Туристичне село, 52
Туристичний експорт, 58
Туристичний збір, 88
Туристичний імпорт, 58
Туристичний інтерес, 17
Туристичний кемпінг, 53
Туристичний клас харчування, 73
Туристичний клуб, 27
Туристичний маршрут, 28, 78
Туристичний об'єкт, 45
Туристичний оператор, 41
Туристичний пакет, 75
Туристичний попит, 43, 59
Туристичний потенціал території, 45
Туристичний похід, 26
Туристичний продукт, 7, 75
Туристичний регіон, 45
Туристичний реекспорт, 58
Туристичний ринок, 7, 17, 57
Туристичний стиль життя, 17
Туристичний трансфер, 75
Туристичний центр, 19, 75
Туристичні блага, 49
Туристичні транспортні послуги, 57
Туристично інформаційний центр, 19
Туристично-рекреаційна система, 74
Туристично-рекреаційний комплекс, 74
Туристський клас авіап перевезення (Т), 67

Туристсько-рекреаційне природокористування, 46
Туристсько-рекреаційний потенціал, 45
Туроператор, 60
Туроператор внутрішнього ринку, 77
Туроператор зовнішнього ринку, 77
Туроператор масового ринку, 77
Туроператорська діяльність, 76
Туроперейтинг, 78

У

Угода, 59
Узбережне обслуговування, 80
Українська асоціація сільського зеленого туризму, 91
Умови території, 50
Унікальність, 43
Урбанізація, 5
Урбаністичний пейзаж, 49

Ф

Федерація садиб Валлонії, 93
Фернан Магеллан, 37
Фестиваль, 21
Фінікійці, 34
Фіторесурс, 30
Флотель, 53
Фороський маяк, 35

Фрідайвінг, 13

Х

Хартія туризму, 84
Храм Артеміди, 35
Христофор Колумб, 37

Ц

Цивільна відповідальність, 91
Циклічне меню, 72
Циклічність, 43
Цілорічний тур, 63
Цільове призначення, 49
Ціна, 83
Ціноутворення, 63

Ч

Чартерне перевезення, 67
Чартерний авіарейс, 67
Чартерний рейс, 79

Ш

Швейцар, 71
Шкільний туризм, 11, 31
Шлях пахоців (або ж ладанний шлях), 35

Я

Яма, 39
Ярослав Мудрий, 38

Список рекомендованої літератури

1. Agriturismo.it Srl : веб-сайт. URL: <https://www.agriturismo.it/> (дата звернення: 10.03.2024).
2. Ahmed, P.K., Rafiq, M. Internal marketing: Tool and concepts for customer focused management. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2004. P. 34 – 35.
3. Bauernhofurlaub.de GmbH. : веб-сайт. URL: <https://www.bauernhofurlaub.de/> (дата звернення: 10.03.2024).
4. BnB.ch GmbH : веб-сайт. URL: <https://bnb.ch/en/> (дата звернення: 10.03.2024).
5. Definition of AIRPORT : веб-сайт. URL: www.merriam-webster.com (дата звернення: 10.03.2024).
6. Emine Keleş, Atila Gul. Rafting Tourism Strategic Action Plan Framework: The Köprüçay River Case. Science, Ecology and Engineering Research in the Globalizing World. November 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/332785704_Rafting_Tourism_Strategic_Action
7. Escapada Rural SL : веб-сайт. URL: <https://www.escapadarural.com/> (дата звернення: 10.03.2024).
8. Gardsmat Norge AS : веб-сайт. URL: <https://www.gardsmat.net/> (дата звернення: 10.03.2024).
9. Geo-Hub: науково-освітній веб-портал : веб-сайт. URL: <https://geohub.org.ua/ind> (дата звернення: 10.03.2024).
10. Getz, Don (2014). Jafari, Jafar; Xiao, Honggen (ред.). Festival and event, tourism. Encyclopedia of Tourism (англ.). Cham: Springer International Publishing. с. 1-4.
11. Levinstein, Harvey. Paradox of Plenty: a Social History of Eating in Modern America. Berkeley: University of California P, 2003. 228-229.
12. Nataliia Kovshun, Alona Kliuchnyk, Svitlana Tymchuk, Olena Orlenko, Olha Soloviova, and Kateryna Horiunova. Rural tourism potential in the development of the agriculture-industrial complex. E3S Web of Conferences 408, 01026 (2023) URL: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202340801026> (дата звернення: 10.03.2024).
13. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Agroturystyki i Gospodarstw Wiejskich. URL: <https://agroturystyka.pl/> (дата звернення: 10.03.2024).
14. Plan_Framework_The_Koprucay_River_Case (дата звернення: 10.03.2024).
15. Povorozniuk I., Dzhoha O., Neshchadym L., Kyryliuk I., Tymchuk S., Blahopoluchna A. The influence of globalization processes on the development of the restaurant business of Ukraine. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 46. 2023. P. 183-192
16. Shani D., Chalasani S. Exploiting niches using relationship marketing. *Journal of consumer marketing*. 1992. № 3. P. 18-23
17. Stanford Encyclopedia of Philosophy : веб-сайт. URL: <https://plato.stanford.edu/entries/emotion> (дата звернення: 10.03.2024).
18. Stichting Boerderijcampings Nederland : веб-сайт. URL: <https://www.boerderij-campings.nl/> (дата звернення: 10.03.2024).

19. Sveaskog Förvaltnings AB : веб-сайт. URL: <https://www.sveaskog.se/om-sveaskog/kontakta-oss/> (дата звернення: 10.03.2024).
20. The Blue Book of Irish Country Houses, Hotels and Restaurants : веб-сайт. URL: <https://www.irelands-blue-book.ie/> (дата звернення: 10.03.2024).
21. The Farm Stay Company Limited : веб-сайт. URL: <https://www.farmstay.co.uk/> (дата звернення: 10.03.2024).
22. Tymchuk S., Neshchadym L., Kyryliuk I. Innovations in tour operations as a response to geopolitical challenges in creating transcordon routes. Proceedings of International Conference «Economic Security in the Context of Systemic Transformations», 3rd Edition, December 7-8 2023, Chişinău / drafting committee: Tatiana Bucos [et al.]. – Chişinău : SEP ASEM, 2024. P.205-213
23. Union Professionnelle des Petiers des Grand Hotels : веб-сайт. URL: <https://www.umih> (дата звернення: 10.03.2024).
24. Verein Urlaub am Bauernhof : веб-сайт. URL: <https://www.urlaubambauernhof.at/de> (дата звернення: 10.03.2024).
25. Абрамов В. В. Конспект лекцій з дисципліни «Туризмологія» (для магістрів спеціальності 8.14010301 – Туризмознавство) / В. В. Абрамов; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 71 с.
26. Автобусобудування та пасажирські переведення в Україні : Третя Всеукр. наук.-практ. конф.; Львів; 22-23 лютого 2018 р. : тези допов. / редкол.: Л. Крайник та ін. Львів : Львівська політехніка, 2018. 212 с.
27. Агєєва Г. М. Перетворення аеропортів на об'єкти туристичного інтересу та суспільні туристичні ресурси. *Інновації в архітектурі та дизайні*: I Міжнародна науково-практична конференція. Київ : НАОМА, 2022. С. 43-45.
28. Аграрне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного. К. : Істина , 2007. 448 с.
29. Академічний тлумачний словник української мови : веб-сайт. URL: <https://sum20ua.com/Entry/index?wordid=1&page=0> (дата звернення: 10.03.2024).
30. Альпінізм. Правила сходжень. Офіційне видання / М. В. Загірняк, О. А. Верба, С. М. Федірко, М. М. Горбенко, Ф. П. Мітюхін, В. А. Хітриков, О. С. Фомін ; під загальною редакцією М. В. Загірняка. – Кременчук : КрНУ імені Михайла Остроградського, 2018. 28 с.
31. Андрейченко А.В., Горбаченко С.А., Грінченко Р.В., Карпов В.А., Кучеренко В.Р. Аналіз ринкової кон'юнктури: навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2014. 345 с.
32. Андренко І. Б., Шестірко А. А. Особливості функціонування готельних ланцюгів в Україні. *Економіка і суспільство*. Випуск 40. 2022 р. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-6> (дата звернення: 10.03.2024).
33. Артеменко О.І., Єгорова В.В., Федченко В.М. Інтелектуальна система аналізу екскурсійних маршрутів. *Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка»*. 2015. № 814. С. 380 –386

34. Асоціація міст України : веб-сайт. URL: <https://auc.org.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
35. Асоціація садиб зеленого туризму України : веб-сайт. URL: <http://www.uaeta.net/en/home/> (дата звернення: 10.03.2024).
36. Асоціація сільського зеленого туризму Канади (Canadian Farm Stay Association) : веб-сайт. URL: <https://casa-acsa.ca/en/canadian-agricultural-safety-association/> (дата звернення: 10.03.2024).
37. Асоціація сільського зеленого туризму США (Agritourism World) : веб-сайт. URL: <https://www.agritourismworld.com/> (дата звернення: 10.03.2024).
38. Базилевич Н. О. Соціалізація особистості молодшого школяра засобами туристської роботи. *Вісник Запорізького нац. ун-ту*. Серія: Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя, 2010. № 1(3). С. 18– 21.
39. Байцар Ю.І., Зубрицька Л.С., Стефанишин В.М., Стефанишин О.М., Любажанін Ю.Г. Організація та методика проведення лижного туризму. Методичний посібник. Львів. 2005. С. 32
40. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України: Навчальний посібник. 2-ге видання перероб. та допов. К.: Альтерпрес, 2010. 404 с.
41. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. К.: «Палітра», 1997. 130 с.
42. Біловол А. М., Ткаченко С. Г., Татузян Є. Г. Фізіотерапія в косметології : навч. посібник. Харків : ХНМУ, 2017. 116 с.
43. Близнюк Т. П. Теоретичні аспекти теорії довгих хвиль М. Кондратьєва. *Наукові праці Донецького національного технічного університету*. Серія: економічна. 2005. Вип. 89-2. С. 186 – 193.
44. Божук Т.І. Поняття, функції та завдання релігійного туризму. *Вісник Львівського університету*. Серія географічна. 2010. Вип.38. С.37-44.
45. Бондаренко М.П. Теоретичні засади розвитку індустрії туризму. *Економічний часопис XXI*. 2012. № 3-4. С. 19-22
46. В'їзний туризм. Навчальний посібник: Ніжин, Видавництво Лук'яненко В.В., 2010. 304 с.
47. Ватаманюк З., Панчишин С. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка. К. : Альтернатива, 2001. 606 с.
48. Велика українська енциклопедія : веб-сайт. URL: <https://vue.gov.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
49. Великий тлумачний словник сучасної мови : веб-сайт. URL: <https://slovnyk.me/> (дата звернення: 10.03.2024).
50. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
51. Величко В.В. Організація рекреаційних послуг. Навчальний посібник. Харків: Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова, 2013. 202 с.
52. Вільна енциклопедія «Вікіпедія» : веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 10.03.2024).

53. Вовчок Я. В. Підготовка майбутніх менеджерів до організації етнографічного туризму у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Вовчок Ярослав Васильович. Івано-Франківськ, 2016. 20 с.
54. Водний туризм : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2016. 21 с.
55. Всесвітньої туристичної організації: веб-сайт. URL: <https://www.unwto.org/> (дата звернення: 10.03.2024).
56. Всесвітня федерація сільського туризму (WFRT) : веб-сайт. URL: <https://www.wurt.hu/webshop-webaruhaz-weboldal/> (дата звернення: 10.03.2024).
57. Габа М.І. Екотуризм як один із засобів взаємозбагачення різних культур. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2011. Вип. III (43). URL: https://tourlib.net/statti_ukr/gaba.htm (дата звернення: 10.03.2024).
58. Галасюк С.С. Стандартизація, сертифікація туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності : навчальний посібник. Одеса : Астропринт, 2011. 234 с.
59. Гарбера О.Є. Організація анімаційної діяльності в структурі комплексного туристичного обслуговування. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2014. Т.19. Вип.3/2. С.50-53
60. Герасименко В.Г., Замкова А.В. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів: навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2011. 112 с.
61. Гірськолижний туризм : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами / уклад. Ірина Свістельник. Львів : [б. в.], 2016. 12 с.
62. Глобальний етичний кодекс туризму: веб-сайт. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/201527_201592 (дата звернення: 10.03.2024).
63. Головчан А.І. Теоретико-методичні підходи до оптимізації розвитку туризму в дестинаціях. *Вісник ДІТБ*. 2011. № 15. С. 139-145.
64. Горбенко, М. І. Велотуризм як спеціалізований вид туризму в Україні. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини* (29 квітня 2017). URL: doi:10.32626/2309-8082.2017-0.%p. (дата звернення: 10.03.2024).
65. Горіна Г.О. Сутність та особливості типології туристичних підприємств як суб'єктів управління. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. С. 46-49
66. Горьовий В.П., Тимчук С.В. Менеджмент фермерських господарств : навчал. посіб. За ред. В.П. Горьового. ТОВ «ЦП «Компринт», Київ, 2018. 277 с.
67. Горьовий В.П., Тимчук С.В. Менеджмент фермерських господарств : навчал. посіб. За ред. В.П. Горьового. Видавництво «Центр навчальної літератури», Київ, 2014. 364 с.
68. Грабовський Ю.А. Спортивний туризм. Навч. посібник / Ю.А. Грабовський, О.В. Скалій, Т.В. Скалій. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2009. 304 с.

69. Грабовський Ю.А., Городинська І.В. особливості прояму мотивації юних спортсменів до занять спортивним туризмом різної спрямованості. № 91 (2020): Збірник наукових праць "Педагогічні науки". С. 29-35
70. Грушевський М. Історія України-Руси. Том І. Розділ ІІІ. До 1340 р. Видавниче товариство. "Лнигосплка". Нью-Йорк 1954. р. 596.
71. Гурська І.С., Федуняк І.О., Стемковська І.В. Формування та перспективи розвитку ринку туристичних послуг в Україні під час та після пандемії. *Агросвіт*. 2021. № 5-6. С. 63 – 67.
72. Данилюк А. Музеї просто неба і проблеми їх становлення в Україні. *Записки Наукового товариства імені Шевченка*. Том ССХХХ. Праці Секції етнографії та фольклористики. Львів, 1995. с. 479-492
73. Денисенко, М.П., Ольшанська, О.В., Григорчук, Д.В. Розвиток міжнародного туризму в контексті прогнозів всесвітньої туристичної організації. Вчені записки Університету «КРОК», 2019. (4 (56). 41-47.
74. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів : веб-сайт. URL: <https://dpss.gov.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
75. Державний Стандарт України «Класифікація готелів» (ДСТУ 28681.4-95). 01.01.1997 р.
76. Держпродспоживслужби : веб-сайт. URL: <https://dpss.gov.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
77. Діловий туризм. Основні проблеми розвитку та шляхи вирішення. Методичний посібник на допомогу клубним працівникам та представникам туристичного бізнесу/«ДОНМЦК»; укладач. Лимаренко В.М. Краматорськ, 2019. с. 24.
78. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу. Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2004. 192 с.
79. Довгаль О.В. Сільський туризм як перспективний напрям підприємництва у соціально-економічному механізмі розвитку села. *Бізнес-Інформ*. 2013. №4. С.316-320.
80. Довідник з міжнародного туризму / [Чернега О. Б. та ін.] ; за ред. О. Б. Чернеги ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Кривий Ріг (Дніпропетров. обл.) : Чернявський Д. О. : Сх. вид. дім, 2016. 116 с.
81. Донець Л.І., Давидюк І.В. Стратегічний план туристичного підприємства: характерні ознаки, відмінні особливості. *Сталий розвиток економіки*. 2011. №7(10). С.56-58.
82. Дорошенко Л. С. Демографія: Навч. посіб. К.: МАУП, 2005. 345 с.
83. ДСТУ 2757-94. Картографія. Терміни та визначення. К. : Держстандарт України, 1994. 95 с.
84. Економіка праці та соціально-трудова відносини : підручник / А. М. Колот О. А. Грішнова О. О. Герасименко та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. К.: КНЕУ, 2009. с. 204 - 220.

85. Економічна теорія. Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича / В. Д. Базилевич, В. М. Попов, К. С. Базилевич, Н.І. Гражевська. 7-ме вид., стер. - К. : Знання-Прес, 2008. 719 с.
86. Економічний словник-довідник /ред. С. В. Мочерний. Київ: Femina, 1995. 367 с.
87. ЕКОСОП : веб-сайт. URL: <https://www.un.org/en/ecosoc/> (дата звернення: 10.03.2024).
88. Електронна комерція : навч. посіб. / С. А. Дrajниця. Львів : Новий Світ – 2000, 2019. 182 с.
89. Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. К. : Наукова думка, 2004. Т. 2 : Г - Д. 518 с.
90. Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. К. : Наукова думка, 2011. Т. 8 : Па - Прик. 520 с.
91. Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. К. : Наукова думка, 2010. Т. 7 : Мл - О. С. 331-344.
92. Енциклопедія історії України: Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во «Наукова думка», 2003. 688 с.
93. Енциклопедія історії України: Т. 4: Ка-Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во «Наукова думка», 2007. 528 с.
94. Енциклопедія історії України: Т. 5: Кон - Кю / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во «Наукова думка», 2008. 568 с.
95. Енциклопедія сучасної України : веб-сайт. URL: <https://esu.com.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
96. Енциклопедія сучасної України / ред. кол.: І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ. К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001-2023.
97. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / редкол.: О. С. Мельничук (гол. ред.) та ін. К. : Наукова думка, 2006. Т. 5 : Р-Т / укл.: Р. В. Болдирєв та ін. 704 с.
98. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / редкол.: О. С. Мельничук (гол. ред.) та ін. - К. : Наукова думка, 1982. Т. 1 : А - Г. 632 с.
99. Європейська федерація сільського туризму (Eurogites). URL: <https://www.eurogites.org/> (дата звернення: 10.03.2024).
100. Євтушевська О. В. Основні види споживання та його вплив на природно-ресурсний потенціал. *Ефективна економіка*. № 11, 2014. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3496> (дата звернення: 10.03.2024).

101. Євчук Л.А. Основні фактори зовнішнього макросередовища функціонування сільськогосподарських підприємств. *Ефективна економіка*. № 1, 2009. <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6> (дата звернення: 10.03.2024).
102. Заїченко Л. І. Спортивний клуб У системі координат організаційно-правових форм господарських організацій. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»* № 4 (19) 2014. С. 138-147
103. Закон України «Про автомобільний транспорт». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 22, ст.105
104. Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 № 504/96-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 2, ст. 4
105. Закон України «Про захист прав споживачів» № 3682-ХІІ від 15.12.93 Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 30, ст.379
106. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». *Відомості Верховної Ради України*, 2000 р., № 36, ст. 299
107. Закон України «Про морські порти України». *Відомості Верховної Ради України*. 2013, № 7, ст.65
108. Закон України «Про музей та музейну справу». *Відомості Верховної Ради України*. 1995, № 25, ст. 191
109. Закон України «Про охорону культурної спадщини». *Відомості Верховної Ради України*. 2000, № 39, ст.333
110. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність». *Відомості Верховної Ради України*, 2004, № 52, ст.562
111. Закон України «Про туризм» із змінами і доповненнями від 18 листопада 2021 року № 1909-ІХ (який вводить в дію з 1 січня 2024 року
112. Зеленко О.О., Зеленко О.В., Алієва Л.А. Особливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму в східних регіонах України. *Приазовський економічний вісник*. Випуск 6(11) 2018. С. 342-348
113. Зима О.Г., Кузьминчук Н.В. Ін센сив-туризм як приклад успішного менеджменту організацій. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2012. Вип.1(2). С.275-282.
114. Зінько Ю. В., Рутинський М. Й. Зелений туризм. К: Знання, 2008. 271 с.
115. Каднічанський Д. А. Молодіжний і навчальний туризм. Курс лекцій. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 60 с.
116. Карягін Ю.О., Тимошенко З.І., Демура Т.О., Мунін Г.Б. Маркетинг турпродукту. Підручник. К: Кондор, 2009. 394 с.
117. Кириленко В. В. Економіка. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Тернопіль: Економічна думка, 2002. 193 с.
118. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 300 с.
119. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму: підручник. Київ : Знання, 2010. 502 с.
120. Клап М.П., Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму. К. : Знання, 2013. 334 с.

121. Клапків М. С. Страхування фінансових ризиків: Монографія. Тернопіль: Економічна думка, Карт-баш. 2006. 570 с.
122. Клапчук В.М., Мендела І.Я. Курортна справа : організація, територіальне управління, стратегічне планування: Навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ, 2020. 278 с.
123. Клапчук О. Гірськолижний туризм у Львівській області: сучасний стан та перспективи розвитку. Наукові записки. Серія: географія. 2015. С. 123-129.
124. Кулиняк І.Я., Жирило І.І., Коваль С.О. Соціологічне дослідження сприяння ремпондентам впливу технологій нейромаркетингу під час туристичної подорожі. *Підприємництво та інновації*, (23), 25-31. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.5> (дата звернення: 10.03.2024).
125. Ковтун Н.У., Левун О.І. Аналіз та реалізація проектів : навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2022. 350 с.
126. Ковтуник І. І. Міжнародна діяльність та співпраця в галузі туризму. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 5, 2016. С. 125-134
127. Козак А. Близнюк Л. Культурний туризм як інструмент міжкультурної комунікації. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. № 3 (11). 2021. С. 93-102
128. Коломієць А. Науковий туризм як інструмент професійного розвитку дорослих. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2019. Вип. 1 (15). С. 39-55.
129. Колотуха О.В. Спортивний туризм та активна рекреація: географія, систематизація, практика (словник-довідник). URL: <http://geohub.org.ua/node/620> (дата звернення: 10.03.2024).
130. Колотуха О. Словник-довідник зі спортивного туризму та активної рекреації / Олександр Васильович Колотуха. Кропивницький : Александрова М. В., 2018. 217 с.
131. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. від 04.10.1988, № 6673-XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text (дата звернення: 10.03.2024).
132. Конвісер І. О., Бублик Г. А., Паригіна Т. Б., Григор'єв Ю. М. Устаткування закладів ресторанного господарства: Навч. посібник для студентів вищих навч.закладів, які навчаються за спеціальністю «Технологія харчування» / За ред. І. О. Конвісера. К.:КНТЕУ, 2005.
133. Кондрацька Л. П. Дитячий туризм в Україні: стан та перспективи розвитку. *Регіональна економіка*. 2021. №3. С. 126-130
134. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. 144 с.
135. Король О.Д. Основи туристського маркетингу. Чернівці: Рута, 2002. 110 с.
136. Кость І.П., Будник С.І., Нікіпчук С.В. Організація внутрішніх та міжнародних перевезень пасажирів автомобільним транспортом: навч. посіб. Львів: Сполом, 2012. 148 с.

137. Костюкова О.М. Концептуальні аспекти удосконалення викладання основ екскурсійної справи у вищих навчальних закладах для студентів спеціальності «туризм». *Вісник Луганського національного Університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Частина І.* 2011. №14 (225). С.211-218.
138. Котляр М. Ф. Барбаро Іосафат. Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. К. : Наукова думка, 2003. Т. 1 : А – В. С. 184-185.
139. Кравець О. М., Рябев А.А. Курортологія : підручник; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 167 с.
140. Кривоберець М. М. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Стандартизація та сертифікація» (для бакалаврів). К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 46 с.
141. Круль Г. Я. Основи готельної справи. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 368 с.
142. Кудла Н.Є. Маркетинг туристичних послуг. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2011. 351 с.
143. Кузик, С. П. Географія туризму : навч. посіб. К. : Знання, 2011. 271с.
144. Кузьмін О. Є., Дубодєлова А. В., Кулиняк І. Я., Малкуш Х. Ю. Організування туристичної діяльності : навч. посіб. Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. 349 с.
145. Курортні ресурси України. / За ред. М. В. Лободи. К.: Тамед, 1999. 344 с.
146. Куцик П. О., Вірт М. Я. Організаційно-економічний механізм функціонування оптової торгівлі в ринковому середовищі: монографія ; УКООПСПЛКА, Львів. комерц. акад. Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2011. 320 с.
147. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : М - Я. С. 229-230.
148. Лопушинський І. П. Проблема корінних народів в Україні: державна політика щодо законодавчого врегулювання питання. *Публічне управління: теорія та практика: Збірник наукових праць.* Випуск 3(7). 2011. С. 74-79.
149. Любіцева О.О. Методика розробки турів. Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2003. 104 с.
150. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). К.: Альтерпрес, 2002. 436 с.
151. Любіцева О.О., Кочеткова І.В. Теоретичні та прикладні питання рекреаційно-туристичного природокористування в столичному місті. *Культура народів Причорномор'я.* 2009. №176. С.136-138.
152. Любіцева О.О., Шпарага Т.І. Музейний туризм: навчальний посібник. К., 2021. 150 с.
153. Лютак О.М., Романчук Д.Л. Туристичний продукт як основний елемент забезпечення конкурентоспроможності туристично-рекреаційного кластера. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси.* 2013. Вип.10(2). С.141-150.

154. Макарова М. В. Комунікації в туризмі: основи дослідження, види та шляхи розвитку. *Ефективна економіка*. № 1, 2017. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5832> (дата звернення: 10.03.2024).
155. Мала гірнича енциклопедія : у 3 т. / за ред. В. С. Білецького. Д.: Донбас, 2007. Т.2 : Л – Р. 670 с.
156. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
157. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М.. Міжнародний туризм і сфера послуг. Київ : Знання, 2008. 661 с.
158. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. К. : ЦУЛ, 2012. с. 246
159. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Готельний бізнес: теорія та практика. Навчальний посібник. / М.П. Мальська, І.Г. Пандяк. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
160. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу : навч. посібн. К. : Центр навч. літ-ри, 2004. 272 с.
161. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. К.:Знання, 2008. 661с.
162. Мальська М.П., Пандяк І.Г., Занько Ю.С. Організація готельного обслуговування : підруч. для студ. вищ. навч. закл. ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. К. : Знання, 2011. 366
163. Маркетинг: Підручник / Гаркавенко С. С. К.: Лібра, 2002. 712 с.
164. Масляк П.О. Рекреаційна географія. Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 343 с.
165. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні. Монографія. Харків: Видавництво НУЦЗУ, 2017. 153 с.
166. Мельниченко С.В. Автоматизовані системи бронювання в туризмі. *Культура народів Причорномор'я*. 2008. №140. С.96-100.
167. Мельничук М., Зейко В. Вікові та соціальні особливості туристичної активності школярів та молоді волинської області. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія Географія. 2018. Вип.1(44). С.112-117
168. Методика оцінки харчового статусу людини та адекватності індивідуального харчування. Навчально-методичний посібник. В.І. Ципріян, Н.В. Велика, В.Г. Яковенко, Київ, 1999, 60 с.
169. Миронов Ю.Б. Глобальні тренди розвитку гастрономічного туризму. *Географія та туризм*. 2019. Вип. 50. С. 31-33.
170. Миронов Ю.Б. Маркетинг в туризмі. Опорний конспект лекцій. Дрогобич: ДДПУ ім. І. Франка, 2005. URL: http://tourlib.net/books_ukr/mark_tur.htm. (дата звернення: 10.03.2024).
171. Міжнародна організація зі стандартизації (ISO). URL: <https://www.iso.org/> (дата звернення: 10.03.2024).

172. Міжнародні перевезення : навч. посіб. / М. Ф. Дмитриченко, І. А. Вікович, І. Л. Самсін, Р. В. Зінько ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. транспорт. ун-т, Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2012. 308 с.
173. Мінекономіки : веб-сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
174. Міністерство довкілля та природних ресурсів України : веб-сайт. URL: <https://mer.gov.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
175. Міністерство закордонних справ України : веб-сайт. URL: <https://mfa.gov.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
176. Міністерство молоді та спорту України : веб-сайт. URL: <https://mms.gov.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
177. Міністерство соціальної політики України : веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
178. Молодецький, А. Е., Пишна, Г. О. Бальнеологічні, бальнеогрязеві і кліматичні рекреаційні ресурси північно-західного причорномор'я в курортній функції регіону. Вісник Одеського національного університету. *Географічні та геологічні науки*. 2015. 19(4(23)), 167–175. URL: [https://doi.org/10.18524/2303-9914.2014.4\(23\).39360](https://doi.org/10.18524/2303-9914.2014.4(23).39360)
179. Музиченко-Козловська О.В. Туристично-інформаційний центр як елемент інноваційної інфраструктури туризму. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління*. 2013. №754. С.47-52.
180. Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон О.В. Екологія. Охорона природи: Словник-довідник. К.: Товариство «Знання», КОО, 2002. 550 с.
181. Наказ «Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг» від 16.03.2004 № 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04#Text> (дата звернення: 10.03.2024).
182. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Рекомендацій щодо організації громадського харчування на території ринку (торговельного комплексу)» № 198 від 04.09.2001. URL: <https://iplex360.com.ua/npa.php?doc=1022.260.0> (дата звернення: 10.03.2024).
183. Наказ Мінюсту «Про затвердження Положення про порядок видачі референсу суб'єктам туристичної діяльності України» № 164-09/61 від 25.12.96
184. НАСК «ОРАНТА» : веб-сайт. URL: <https://oranta.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
185. Нещадим Л. М., Тимчук С.В. Методологія та аналіз управління вільним часом рекреантів у секторі туризму. *Інфраструктура ринку*. 2017. №6. С. 258-260.
186. Нещадим Л.М., Тимчук С.В. Екологізація туристичних послуг аграрних підприємств. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. 2020. Випуск 96. Частина 2. С.190-198

- 187.Новикова В.І. Готельне господарство як складова туристської інфраструктури. *Географія та туризм*. 2009. Вип.2. С.133-138.
- 188.Новицька С. Екологічний туризм як пріоритетний напрямок сталого розвитку туристичної сфери. Наукові записки *Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Географія. 2013. №2. С.164-169
- 189.НТОУ : веб-сайт. URL: <https://nto.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
- 190.Оздоровчо-рекреаційні технології : навч. посіб. / [авт. кол.: Л.Я. Чеховська, О.М. Жданова, І.Б. Грибовська та ін.]. Львів : ЛДУФК, 2019. 220 с.
- 191.Онлайн-бібліотека «Горох» : веб-сайт. URL: <https://goroh.pp.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
- 192.ООН : веб-сайт. URL: <https://www.un.org/uk/> (дата звернення: 10.03.2024).
- 193.Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Етнічні особливості гостинності» для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа». 74 с.
- 194.Організація обслуговування у закладах ресторанного господарства: Підручник.: [для вищ. навч. закл.] / За ред. П'ятницької Н. О. 2-ге вид. перероб. та допов. К.: Центр учбової літератури, 2011. 584 с.
- 195.Організація спортивно-оздоровчого туризму : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 164 с.
- 196.Організація туризму : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. М. Перепелюк. Умань : Сочінський М.М., 2022. 128 с.
- 197.Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 448 с.
- 198.Організація туристичної діяльності в Україні Кифяк В.Ф. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 300 с.
- 199.Павленко А. Ф., Войчак А. В. Маркетинг: Підручник. К.: КНЕУ, 2003. 246 с.
- 200.Пазенок В.С., Федорченко В.К. Філософія туризму. К.: Кондор, 2004. 268 с.
- 201.Панфілова Т. О. Роль культурно-освітніх та молодіжно-спортивних товариств й організації Західної України (20-30-і роки ХХ століття). *Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Історія»*, вип. 2 (33), 2014. С. 26-34
- 202.Паньків Н. Туристичне ресурсознавство : навч. посібник / Наталія Паньків. Львів : Український бестселер, 2011. 238 с.
- 203.Парфіненко А.Ю. Сутність поняття «туристична політика держави»: теоретичний аспект. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»* 2013. №1042. С.119-123
- 204.Писаревський І. М., Мелешко К. К. Туристично-рекреаційний потенціал як елемент конкурентоспроможності територій. *Бізнес Інформ*. 2019. №12. С. 148–154.

205. Писаревський І. М., Рябев А. А. Матеріально-технічна база готелів: Підручник. Х.: ХНАМГ, 2010. 286 с.
206. Пінчук Т.А. Агротуризм як форма підприємництва у сільській місцевості. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Економіка»*. 2009. Вип.28. С.49-53.
207. Пінковська Г. В. Оцінка сучасного стану розвитку культурного середовища регіонів України. *Ефективна економіка*. № 10, 2014. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3424> (дата звернення: 10.03.2024).
208. Плахотнюк Н. Г. Соціальні гарантії прав людини та економічні можливості держави/ Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2013. № 3. С. 77-85.
209. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник/ М. М. Покоłodна; Харків. нац. ун-тміськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.
210. Поліщук М.П., Михайленко П.П. Основи підприємницької діяльності, Житомир: ЖІТІ, 2000. 172 с.
211. Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради / Навч. посібник. 2-ге вид., стереотип. К.: Либідь, 2001. С. 24-25.
212. Портал української мови та культури : веб-сайт. URL: <https://slovnuk.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
213. Портал української мови та культури «Словник» : веб-сайт. URL: <https://slovnuk.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
214. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів» від 17 вересня 1996 р. № 1147
215. Постанова Кабміну «Порядок надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)» від 15 березня 2006 р. № 297. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/297-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.03.2024).
216. Постанова Кабміну «Про затвердження Загального положення про санаторно-курортний заклад» Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1510 (1510-2002-п) від 11.10.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/805-2001-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.03.2024).
217. Постанова Кабміну «Типове положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку» від 28 квітня 2009 р. № 422. URL: <https://www.kmi.gov.ua/npras/212864012> (дата звернення: 10.03.2024).
218. Про затвердження Інструкції про порядок видачі суб'єктам підприємництва спеціальних дозволів (ліцензій) на діяльність, пов'язану з наданням туристичних послуг, а також Інструкції про умови і правила здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з наданням туристичних послуг, та контролю за їх дотриманням. № 79 від 27.07.94
219. Про туризм: Закон України від 15.09.1995. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 13. Ст. 180.

220. Проект закону «Про сільський та сільський зелений туризм». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/П04552А> (дата звернення: 10.03.2024).
221. Прокопишин-Рашкевич Л. М., Назаренко А. В. Діловий туризм як перспективний напрям туристичної діяльності в Україні. *Journal of Lviv Polytechnic National University Series of Economics and Management Issues*. Vol. 5, №. 1, 2021. С. 86-96
222. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Київ : Центр учбової літератури. 2007. 344 с.
223. Рабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. Спортивний туризм. Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2009. 304 с.
224. Радченко О.П., Горбаченко С. А. Стратегія розвитку туристичної галузі України в умовах невизначенності. *Економіка та суспільство*. Випуск № 24. 2021. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-31> (дата звернення: 10.03.2024).
225. Ралко О.С., Федченко Н.А. Особливості відкриття ресторанів сімейного типу. *Економіка і суспільство*. Випуск № 19. 2018. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-91> (дата звернення: 10.03.2024).
226. Регіональний туризм: сучасні виклики та перспективи розвитку: колективна монографія. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2022. 374 с.
227. Редько В.Є., Росошик Ю.С. Міжнародний досвід популяризації велосипедного туризму. *Інфраструктура ринку*. Випуск 50. 2020. С. 15-21
228. Релігієзнавство: навчально-методичний посібник / автор-укладач: В. В. Білецький. Донецьк: Східний видавничий дім, Донецьке відділення НТШ, 2012. 220 с.
229. Ресторанна справа: технологія та організація обслуговування туристів (теорія та практика) : підруч. [для студ. вищ. навч. закл. спец. 7.03060101 «Менедж. орг. і адміністрування» та 7.14010301 «Туризмознавство»] / М. П. Мальська, О. М. Гаталяк, Н. М. Ганич ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. К. : ЦУЛ, 2013. 304 с.
230. Решетило С. Спортивно-фізкультурні споруди та обладнання: навч. посіб. для студ. ВНЗ III-IV рівнів акредитації у галузі фіз. вих. і спорту. Л., 2010. С.103
231. Рибчинський О. Архітектура караван-сараїв в Україні. *Вісник Інститут Укрзахідпроектреставрація*. Львів. 2005. № 15. С.38-54
232. Римська конференція ООН з міжнародного туризму і подорожей 1963 р.
233. Роглев Х.Й. Основи готельного менеджменту. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 408 с.
234. Романів П.В., Жук І.З. Основи туризму: Навчально-методичні матеріали. Львів, 2013. 65 с.
235. Русанівський В. Роль Києво-Могилянської академії в культурному єднанні слов'янських народів: збірник наукових праць. К. : Наукова думка, 1988. 183 с.

236. Рутинський М. SPA-курорт як інноваційний тип рекреаційних закладів і суспільно-географічні тенденції розбудови мережі spa-курортів у західному регіоні України. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2008. Вип.24. С.298-306.
237. Сагалакова Н.О. Туризм: бізнес-процеси, ціни і ціноутворення : монографія. Київ : Київ. нац. торг.екон. ун-т, 2016. 416 с.
238. Сафарі-туризм – активний відпочинок і єднання з природою: веб-сайт. URL: http://mustang.lviv.ua/archives/891#.VCT9tGd_un1. (дата звернення: 10.03.2024).
239. Світлична В.Ю., Александрова С.А. Економіка туризму : підручник.; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 167 с.
240. Свято –Успенська Києво-Печерська лавра : веб-сайт. URL: <https://lavra.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
241. Сиволовська О.В., Шаля О.Г. Розробка туристичних маршрутів як напрямку диференціації діяльності на залізничному транспорті. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. № 28, 2009. С. 66-70
242. Словарь української мови: в 4-х тт. / За ред. Б. Грінченка. К., 1907-1909. Т. 2. С. 404.
243. Словник термінів з дисципліни «Інфраструктура туризму». / Л. В. Транченко, Н. В. Терещук, С. В. Тимчук, Л. М. Нещадим. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 66 с.
244. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970-1980)
245. Словник фінансово-правових термінів / за заг. ред. д. ю.н., проф. Л. К. Воронової. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Алерта, 2011. 558 с.
246. Словник-довідник з екології : навч.-метод. посіб. / уклад. О. Г. Лановенко, О. О. Остапішина. Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2013. С. 135.
247. Словопедія. URL: <http://slovopedia.org.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
248. Словотвір. Майданчик для перекладів запозичених слів. URL: <https://slovotvir.org.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).
249. Смаль І. В. Основи географії рекреації і туризму; Ніжинський держ. педагогічний ун-т ім. Миколи Гоголя. Ніжин: Видавництво НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2014. 264 с.
250. Смаль І. Географія туризму : навч. пос. Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2011. 576 с.
251. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
252. Смолій В.А., Федорченко В.К., Цибух В.І. Енциклопедичний словник-довідник з туризму. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2006. 372 с.
253. Сніжко С., Шевченко О., Дідовець Ю. Аналіз впливу кліматичних змін на водні ресурси Екранії (повний звіт за результатами проекту). Центр екологічних ініціатив «Екодія», 2021, 68 с.
254. Спортивні види туризму: навч. посібник / уклад. Лясота Т.І., Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 181 с.

255. Статут туристичного клубу «Меридіан»: Установчі збори засновників Громадської організації «Туристичний клуб «Меридіан». Луцьк, 2016. 11 с.
256. Степанов В. Ю. Визначення поняття «культурна спадщина» в культурному просторі України. *Культура України*. Випуск 48. 2015. С. 29-39
257. Стеценко Т.О. Аналіз регіональної економіки. Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 116 с.
258. Столбова Ю. Теоретичні аспекти інституціоналізації туризму. *Соціальні виміри суспільства*. 2010. №2. С.378-387.
259. Сугаков В. Й. Основи синергетики. К. : Обереги, 2001. 287 с.
260. Сук Л.К., Сук П. Л. Фінансовий облік : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2012. 647 с.
261. Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури / Р. А. Шмиг, В. М. Боярчук, І. М. Добрянський, В. М. Барабаш ; за заг. ред. Р. А. Шмига. Львів, 2010. С. 169.
262. Тертична Ю.В. Етноекзогенний туризм в системі понять етногеографії. *Географія та туризм*. 2014. Вип.31. С.55-62.
263. Тимошенко Л. О., Лабарткава К. В. Спортивний туризм : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту : у 2 ч. Л. : ЛДУФК, 2012. Ч. 1. 150 с.
264. Туристична діяльність. Нормативна база / упор. О.М. Роїна. К.: КНТ, 2005. 448 с.
265. Тимчук С. В., Нецадим Л. М. Словник термінів з дисципліни «Туроперейтинг». Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 87 с.
266. Тимчук С.В. Агротуризм в Україні: соціально-економічне значення. *Менеджмент ХХІ століття: колективна монографія*. 2014. С. 255-258.
267. Тимчук С.В. Аналіз впливу туристичних ресурсів на економічну ефективність роботи підприємницьких структур туристичного ринку України в умовах військового конфлікту. Туристичний та готельно-ресторанний бізнес у період кризового стану: проблеми розвитку та регулювання: колективна монографія / за ред. д-ра. екон. наук, проф. Черпурди Л.М.; М-во освіти і науки України ; Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2023. С. 90-112
268. Тимчук С.В. Екологічний туризм як напрям соціально-економічного розвитку сільських територій. *Вісник ТНЕУ*. № 1(11), 2016. С. 35-41.
269. Тимчук С.В. Економічна ефективність роботи підприємств сфери обслуговування туристів. *Науковий журнал «Інновації та технології в сфері послуг харчування»*. Вип. 2. 2021. С.93-101.
270. Тимчук С.В. Підприємництво на туристичному ринку центральної України. *Інфраструктура ринку*. Вип. 25. 2018 р. С. 562-567.
271. Тимчук С.В. Туроперейтингові інновації у сфері екскурсійного туризму: виклики та перспективи. *Інфраструктура ринку*. Випуск 73. 2023. С. 107-111 URL: DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure73-19> (дата звернення: 10.03.2024).
272. Тимчук С.В., Кожухівська Р.Б. Роль туроператорів у забезпеченні безпеки туризму та просуванні миру і стабільності через військовий

туризм. Економіка і суспільство. Випуск 52. 2023. URL: DOI: 10.32782/2524-0072/2023-52-14 (дата звернення: 10.03.2024).

273. Тимчук С.В., Нещадим Л.М., Нагернюк Д.В. Туроперейтинг : навчал. посіб. Умань : ВПЦ "Візаві", 2018. 320 с.

274. Ткаченко Т.І., Гаврилюк С.П. Економіка готельного господарства і туризму: Навч. посіб. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. 179 с.

275. Тонкошкур М. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Організація туризму» (Основи туризмознавства) (для студентів 1-2 курсу денної та заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.140103 – Туризм) / М. В. Тонкошкур, В. В. Абрамов, Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 134 с.

276. Транченко Л.В., Тимчук С.В., Нещадим Л.М. Організація сільського зеленого туризму : навчал. посіб. Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. 122 с.

277. Трейгер Г. та Холл Е. Культура та комунікація. Модель аналізу. 1954 р.

278. Українська асоціація сільського зеленого туризму. URL: <https://greentourua.com/tours/> (дата звернення: 10.03.2024).

279. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. К.:Знання України, 2004. Т.2 812 с.

280. Українська мала енциклопедія : 16 кн. : у 8 т. / проф. Є. Онацький. - Накладом Адміністрації УАПЦ в Аргентині. 1960.- Т. 3, кн. VI : Літери Ком - Ле. С. 703.

281. Українське народознавство [Архівовано 15 листопада 2021 у Wayback Machine.]: навч. посіб.; за ред. С. П. Павлюка, Г. Й. Горинь, Р. Ф. Кирчіва. Львів: Фенікс, 1994. С. 484-484

282. Укрзалізниця : веб-сайт. URL: <https://www.uz.gov.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).

283. Універсальний словник-енциклопедія. 4-те вид. К. : Тека, 2006.

284. Управління діяльністю підприємств в індустрії гостинності / уклад. Л.М.Нещадим, С.М. Подзігун, С.В. Тимчук. - Умань : Візаві. 2021.115 с.

285. Фасолько Т.М., Сем'янчук П.М. (2023). Самоорганізація як умова підвищення ефективності і продуктивності людських ресурсів туристичної індустрії. *Збірник Тез МНПК. XXI Міжнародна науково-практична конференція "Статистичні методи та інформаційні технології аналізу соціально-економічного розвитку"*, м. Хмельницький. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8081598>

286. Федерація велосипедного спорту України : веб-сайт. URL: <https://velosport.org.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).

287. Федерація садиб Валлонії (Fédération des Gîtes de Wallonie) : веб-сайт. URL: <https://gitesdewallonie.be/> (дата звернення: 10.03.2024).

288. Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні. К.: Вища школа, 2002. 195 с.

289. Федорченко В.К., Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Цехмістрова Г.С. Педагогіка туризму. К.: Видавничий дім "Слово", 2004. 296 с.

290. Феленчак Ю.Б., Шевчук Л.Т. Соціалізація в сфері туризму: особливості та напрямки вдосконалення. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Економіка*. 2019. Вип.21. С.104-107.
291. Філіпов З.І. Спортивний туризм. Організація і методика спортивно-туристичної роботи. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізкультурного профілю. Дрогобич: Коло, 2010. 344 с.
292. Федорченко В.К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму: Монографія. - К.: Слово, 2004. - 465 с.
293. Фіторесурси регіональної та світової флори для відновлення деградованих земель південного сходу України / О.З. Глухов, О.М. Шевчук, В.М. Остапко, Т.П. Кохан, Г.В. Бойко, В.В. Козуб-Птиця, О.В. Голевич, Т.В. Воскобойник // Промислова ботаніка. 2014. Вип. 14. С. 15-22.
294. Фокін С. П. Спортивний туризм: навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / С. П. Фокін, - К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. 140 с.
295. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.
296. Халєбський П. Україна в міжнародних відносинах. Енциклопедичний словник-довідник. Випуск 6. Біографічна частина: Н-Я / Відп. ред. М. М. Варварцев. К.: Ін-т історії України НАН України, 2016. с.72-73
297. Хартія туризму : веб-сайт. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/158880__158880 (дата звернення: 10.03.2024).
298. Цивільне право України: навч.посіб./Ю. В. Білоусов, С. В. Лозінська, С. Д. Русу та ін.; за ред. Ф. О. Стефанчука. К.: Прецедент, 2005. 448 с.
299. Ціни і ціноутворення : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл. / Ращупкіна В. М., Голуб Н. Ю., Гракова М. А. та ін.]. Донецьк : Донбас, 2009. 166 с.
300. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера : навчальний посібник. К. : Знання, 2011. 445 с.
301. Чепурда Л. М. Організація готельного господарства. Теорія і практика : Навчальний посібник / Л. М. Чепурда, К. М. Таньков, О. Б. Куракін. М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2015. 427 с.
302. Черненко А.П. Сучасний стан розвитку спортивного туризму в Україні. Проблеми та перспективи. Географія та туризм. 2010. Вип.9. С.110-114.
303. Шищенко П.Г., Гавриленко О.П. Прикладна геоecологія: підручник. Київ: ПВТП «LAT&K», 2020. 440 с.
304. Шкільний туризм. Посібник-практикум / Уклад. О. В. Браславська. Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 23 с.
305. Школа І. М., Ореховська Т. М., Корольчук О. П. Розвиток туристичного бізнесу регіону : навчальний посібник. ; за ред. І. М. Школи. Чернівці : Книги-XXI, 2007. 292 с.
306. Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. Т. 6 : Т-Я. 768 с.

Довідкове видання

С.В. Тимчук

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ З ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА»

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 29.11.2024 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 5,34

Тираж 100 прим. Замовлення № 1235

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20301, м. Умань, вул. Тищика, 18/19, вул. Садова, 2

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006.

тел. (04744) 4-64-88, 3-51-33, (067) 104-64-88

vizavi-print.jimdo.com

e-mail: vizavi008@gmail.com

vizavisadova@gmail.com